

NAJBOLJI STUDENTI HIG-a

Praksa nam je izvrstan način da ostavimo dobar dojam kod poslodavca

STR. 23

Vittorio Šimić

Antonia Štrlić

Doroteja Pavić

TIMES HIGHER EDUCATION IMPACT RANGIRANJE

Splitsko sveučilište sve snažnije pridonosi održivosti i svjetskom prosperitetu

STR. 3

SASA BURIC/CROPIX

god XIV.
broj 151.
30. svibnja 2022.
www.unist.hr
www.unizg.hr

universitas

hrvatske sveučilišne novine

ODRŽANI JUBILARNI, 20. LOŠINJSKI DANI BIOETIKE

PLES KAO LIJEK NAKON PANDEMIJE

STR. 9

BRANKO NAB

Prof. ARNON LEVY, HEBREW UNIVERSITY OF JERUSALEM

Za biologiju teorija u genetici nije tako apstraktna ili temeljna

STR. 20

JOŠKO PONOŠ/CROPIX

SVEUČILIŠTE U SPLITU

Promovirano 200 doktora znanosti

STR. 5

KRAVAT PUKOVNIJA

ŽELJKO MATEJČIĆ,
ZAPOVJEDNIK KRAVAT
PUKOVNIJE

Sveučilišni grad Zagreb - prijestolnica kravate

STR. 24

Prorektor
prof. Goran Kardum
NIKOLA VILIĆ/CROPIX

MILAN ŠABIĆ/CROPIX

ČEKAJU SE DOPUSNICE ZA DVA NOVA ATRAKTIVNA STUDIJA

Novinarstvo će se uskoro studirati i u Splitu

Sveučilište u Splitu pokreće preddiplomski studij Komunikacija i mediji te diplomski studij Novinarstvo u suvremenim medijima, a nastava bi trebala startati iduće akademske godine

Split je oduvijek bio rasadnik novinara, ali do sada, nažalost, nisu imali priliku studirati u svome gradu.

Već od ove jeseni će najvjerojatnije dobiti tu priliku. Kako doznajemo od prorektora za nastavu prof. **Gorana Karduma**, Sveučilište u Splitu pokreće preddiplomski studij Komunikacija i mediji te diplomski studij Novinarstvo u suvremenim medijima.

U tijeku su postupci dobivanja dopusnica i bude li sve teklo po planu, novi studiji bi se uskoro mogli naći i u sustavu, a nastava bi startala iduće akademske godine.

Što se tiče preddiplomskog studija, neće to biti klasični studij novinarstva, navodi prorektor, nego kvalitetan i suvremeni program u području komunikacije i medija.

Na pokretanje studija Komunikacija i mediji potaknuo ih je veliki interes mladih, ali i potrebe lokal-

ne zajednice. Studij će se financirati iz sredstava proračuna i studentima će biti besplatan. Upisne kvote kretat će se od 20 do 25 studenata.

Već se ekipira i sastav profesora, među kojima će biti i poznatih imena iz svijeta medija, a koristit će se i ljudski resursi s brojnih sastavnica Sveučilišta. Za voditelja studija imenovan je prof.dr. **Željko Radić**, prorektor za pravne poslove i razvoj ljudskih potencijala Sveučilišta u Splitu.

Kamo s diplomom?

Međutim, već i s tom diplomom, tvrde na Splitskom sveučilištu, moći će se tražiti posao u medijima, ali i u državnoj upravi, javnim poduzećima, gospodarskim društvima, kao i u nevladinih organizacijama na poslovima rada s medijima, komunikaciji s javnošću i internoj komunikaciji, kao i drugim srodnim poslovima.

Preddiplomski sveučilišni studijski program Komunikacija i mediji trajat će šest semestara i izvodit će se

se kao redoviti studij. Minimalan broj ECTS bodova potreban za završetak studija je 180.

Studij će se baviti cijelim spektrom tema, poput vještina akademskog pisanja, retorike, povijesti i teorije medija, informacijskom i digitalnom pismenosti, medijima u funkciji turizma, politike, kulture, religije, poduzetništva, industrije zabave, popularne kulture... Posebna pozornost bit će posvećena učenju stranih jezika. Studenti će imati obvezna tri strana jezika, uz engleski bit će to talijanski i njemački.

Nakon završetka ovog preddiplomskog studija, prvostupnici će moći nastaviti studirati na velikom broju diplomskih studija u Hrvatskoj i u inozemstvu u području društvenih, ali i humanističkih znanosti. Dakako, mogu odabrati i splitski diplomski sveučilišni studij Novinarstvo u suvremenim medijima, koji je u pripremi. **D.B.**

SVEUČILIŠTE U SPLITU

Mnogi fakulteti proslavili svoje dane, ali uručilo se i na stotine diploma

PIŠE **MILA PULJIZ**

Dio travnja, ali i svibanj na Sveučilištu u Splitu prošli su u izrazito slavljeničkom duhu. Svoje dane proslavili su mnogi fakulteti te su tom prigodom dodijeljena priznanja, nagrade i zahvalnice, kao i diplome i svjedodžbe. U travnju su svoj dan proslavili Sveučilišni odjel za stručne studije i Pravni fakultet, dok se u svibnju slavilo na Sveučilišnom odjelu zdravstvenih studija, Kineziološkom fakultetu, Katoličkom bogoslovnom fakultetu, Sveučilišnom odjelu za studije mora, Sveučilišnom odjelu za forenzične znanosti te Prirodoslovno-matematičkom fakultetu.

Održale su se i mnoge promocije studenata, tako je na Sveučilišnom odjelu zdravstvenih studija pro-

Katolički bogoslovni fakultet

Pomorski fakultet

Prirodoslovno-matematički fakultet

Filozofski fakultet

movirano 137 studenata, na Katoličkom bogoslovnom fakultetu njih 39, na Medicinskom fakultetu je doktorima medicine i doktorima dentalne medicine postalo 230 studenata, na Pomorskom fakultetu uručeno je 208 diploma, na Prirodoslovno-matematičkom fakultetu promovirana su 173, na Kemijsko-tehnološkom njih 104 te na Filozofskom fakultetu 184 studenta.

Iskrene čestitke!

REKORDNE 1524 INSTITUCIJE IZ 110 ZEMALJA SUDJELOVALE NA TIMES HIGHER EDUCATION IMPACT RANGIRANJU

Splitsko sveučilište sve snažnije doprinosi održivosti i svjetskom prosperitetu

PIŠE DIANA BARBARIĆ

Times Higher Education Impact rangiranje prepoznaje i vrednuje ključni doprinos institucija visokog obrazovanja u postizanju globalnih ciljeva održivog razvoja koje su Ujedinjeni narodi usvojili 2015. godine. 17 globalnih ciljeva predstavlja poziv cijelom svijetu na djelovanje kako bi se prevladali najveći društveni, gospodarski i okolišni izazovi te osiguralo mir i prosperitet.

Rastući broj institucija visokog obrazovanja održivost stavlja u središte svojih politika i strategija te odlučuje mjeriti i kontinuirano unaprijeđivati svoj doprinos. To pokazuje i ovogodišnje Times Higher Education Impact rangiranje u kojem je sudjelovalo rekordnih 1524 institucije iz 110 zemalja. Sveučilište u Splitu prvi je put rangirano za svih 17 ciljeva održivog razvoja, a ostvaren je i napredak u deset ciljeva u kojima smo bili rangirani prethodne godine. U Hrvatskoj se još rangiralo i Sveučilište u Rijeci, u dvanaest globalnih ciljeva.

Rangiranje se temelji na kriterijima koji mjere doprinos sveučilišta u istraživanjima, obrazovanju, poslovanju i djelovanju u zajednici. Znanstvena istraživanja koja doprinose ciljevima globalnog razvoja mjere se brojem međunarodno relevantnih publikacija u Scopusu. 87 posto institucija visokog obrazovanja koje su sudjelovale u rangiranju izvijestilo je o postojanju kolegija koji su posvećeni globalnim ciljevima. Za postizanje dobrih rezultata važno je imati politike, akcijske planove, ali i konkretne, mjerljive i javno dostupne rezultate i izvještaje.

Održivost je jedno od temeljnih načela u Strategiji Sveučilišta u Splitu, a sudjelovanje u ovom rangiranju omogućava kontinuirano praćenje doprinosa društvu, usporedbu i razmjenu praksi s najboljim sveučilištima

SASA BURIĆ/CROPIX

Suradnje su ključne u ostvarenju ciljeva održivog razvoja te stoga posebno veseli što smo upravo u Partnerstvima za ciljeve ostvarili najveći skok u odnosu na prethodnu godinu te smo rangirani od 201. do 300. mjesta od 1438 institucija. Prema broju ostvarenih bodova slijede Zdravlje i blagostanje (301.-400. mjesta), Održivi gradovi i zajednice

(201.-300. mjesto), Kvalitetno obrazovanje (401.-600. mjesto) te Dostojanstven rad i gospodarski rast (401.-600. mjesto). Prepoznati su naši doprinosi ciljevima Očuvanje vodenog svijeta (201.-300.), Odgovor na klimatske promjene (301.-400.) te Mir, pravda i snažne institucije (301.-400.), koji su ujedno i u skladu s orijentacijom, misijom i vrijednostima koje dijelimo s našim partne-

rima unutar alijanse Europsko sveučilište mora.

Na temelju rezultata u Partnerstvu za ciljeve te tri dodatna cilja s najvećim ostvarenim brojem bodova sastavljena je i globalna lista na kojoj smo zauzeli 401.-600. mjesto, što predstavlja porast od 400 mjesta i poticaj za daljnji napredak u svim segmentima našeg djelovanja, u obrazovanju, istraživanju i razvoju, doprinosu

zajednici i odgovornom poslovanju. Uz brojne suradnje, projekte i međunarodne aktivnosti vrednovano je i javno godišnje izvješće i web-stranica o održivosti kroz koje nastojimo prikazati naš rad te motivirati naše studente, djelatnike i širu zajednicu na još veći doprinos održivosti okoliša, društva i gospodarstva.

Održivost je jedno od temeljnih načela u Strategiji

Summit u Stockholmu

Ovogodišnje je rangiranje objavljeno na Times Higher Education Impact and Innovation samitu u Stockholmu pod nazivom "Što čini uspješnu inovacijsku klimu?", u okviru kojeg je više od 300 delegata iz cijelog svijeta inspirativno raspravljalo o stvaranju uspješnih inovacijskih ekosustava, uz poticanje raznolikosti i održivih praksi, na korist studenata i društva u cjelini.

Sveučilišta u Splitu, a sudjelovanje u ovom rangiranju omogućava nam kontinuirano praćenje doprinosa društvu, usporedbu i razmjenu praksi s najboljim sveučilištima.

Sveučilište u Splitu kontinuirano razvija aktivnosti koje doprinose ciljevima održivog razvoja, od kolegija, društveno korisnog učenja, natjecanja poput hackathona, znanstveno-istraživačkih i inovacijskih do studentskih projekata i podrške poduzetničkim idejama. Kroz alijansu Europsko sveučilište mora dodatno razvijamo edukacije o globalnim ciljevima održivog razvoja, kao i nove združene studijske programe. Naša partnerska Sveučilišta dijele iste vrijednosti, a dio njih sudjeluje i u Times Higher Education Impact rangiranju.

Ljestvica rangiranja vrlo je dinamična, a ove je godine predvodio Western Sydney University, mlado sveučilište koje je osnovano s misijom da pomogne razvoju svoje zajednice.

SVEUČILIŠTE U SPLITU

Raspisan natječaj za idejno rješenje Znanstveno-inovacijskog centra

PIŠE MATEA DRMIĆ

Nakon dugog i upornog rada na formiranju strukture i sadržaja ZIC-a koji bi na najbolji mogući način odgovarao potrebama Sveučilišta raspisan je natječaj za izradu idejnog urbanističko-arhitektonskog rješenja Znanstveno-inovacijskog centra Sveučilišta u Splitu – ZIC. Cilj natječaja je izbor najboljeg i strukovno najpri-

mjerijeg idejnog rješenja za zgradu Znanstveno-inovacijskog centra Sveučilišta u Splitu – ZIC.

Nakon odabira idejnog rješenja krenut će se u izradu projektno-tehničke dokumentacije koja će biti potrebna za ishođenje građevinske dozvole. Buduća zgrada je planirana kao istraživačko i eksperimentalno – razvojno središte koje će objediniti sve postojeće resurse i aktivnosti Sve-

Znanstveno-inovacijski centar Sveučilišta u Splitu

učilišta u Splitu na jednome mjestu. Planirano je da se ZIC izgradi na Kampusu na parkingu koji se nalazi juž-

no od zgrade Sveučilišne knjižnice. Rok početka natječaja je 14. travnja, a rok za dostavu natječajnih rado-

va je 24. lipnja 2022. godine. Natječajni elaborat objavljen je u Električnom oglasniku javne nabave u "Na-

rodnim novinama", te na web-stranici Sveučilišta u Splitu, dok je na web-stranici Hrvatske komore arhitekata objavljena obavijest o raspisu natječaja.

Pravo sudjelovanja u svojstvu autora imaju fizičke osobe i to kao autor pojedinac ili autorska grupa od više članova od kojih najmanje jedan mora biti ovlašten arhitekt. Svaki od natjecatelja, pojedinac ili grupa ima pravo sudjelovanja na ovom natječaju samo s jednim radom.

Natječaj je raspisan u sklopu provedbe projekta Znanstveno-inovacijski centar Sveučilišta u Splitu – ZIC KK.01.1.1.09.0035. koji je sufinanciran iz Operativnog programa "Konkurentnost i kohezija" iz Europskog fonda za regionalni razvoj.

SVEUČILIŠTE
U ZAGREBUFakultet elektrotehnike
i računarstva
Unska 3, 10000 Zagreb
raspisuje

NATJEČAJ

za upis studenata na
poslijediplomski speci-
jalistički studij
Proizvodi, digitalne
inovacije i tehnologije
u osiguranju - INSUR-
TECHza stjecanje aka-
demskog stupnja
sveučilišni/a specijalist/
specijalistica digitalnih
inovacija i tehnologija
u osiguranju (univ.
spec. assec. techn.).
Na poslijediplomski
specijalistički studij
mogu se upisati kan-
didati sa završenim
sveučilišnim diplom-
skim studijem kojim se
ukupno s prethodnim
sveučilišnim obrazova-
njem stječe najmanje
300 ECTS bodova ili
kandidat sa završenim
s njime izjednačenim
diplomskim studijem.
Potrebno je znanje
engleskog jezika.
Odabir polaznika
uključuje razgovor (in-
tervju) tijekom kojeg
se utvrđuje područje
završnog specijalistič-
kog rada.Broj slobodnih mjesta:
25 ukupno.Školarina iznosi
35.000,00 kuna, a plaća
se u dvije rate u iznosu
od 17.500,00 kn pri
upisu u prvi i drugi se-
mestar.Nastava započinje u
studenom 2022. go-
dine.Prijave na natječaj šalju
se poštom na Fakultet
elektrotehnike i raču-
narstva u Zagrebu,
Unska 3 od objave
natječaja do zaključno
16. rujna 2022. godine.Detaljnije informacije o
studiju dostupne su na
adresi: [https://www.fer.unizg.hr/studiji/
specijalisticki_studiji/
insurtech](https://www.fer.unizg.hr/studiji/specijalisticki_studiji/insurtech).Kontakt osoba je Va-
lentine Čale, prof., tel:
01/61 29-920, e-mail
adresa: [specijalisticki.
studij@fer.hr](mailto:specijalisticki_studij@fer.hr).
Prijavni obrazac dostu-
pan je na adresi
[https://www.fer.unizg.
hr/studiji/specijalistic-
ki_studiji/insurtech/
obraci_i_upute](https://www.fer.unizg.hr/studiji/specijalisticki_studiji/insurtech/obraci_i_upute)

FESTIVAL ZNANOSTI 2022.

Rekordan broj sudionika i posjetitelja, nikad više aktivnosti

Na ovogodišnjem Festivalu znanosti prikazana su postignuća znanstvenika iz različitih područja, a primjerice, preispitivanje različitih životnih ciklusa, iako smo navikli da se to odnosi na one biološke, na Festivalu je moguće i iz pozicije društvenih znanosti

PISAO: FRANKA BABIĆ

Ovogodišnje izdanje splitskog Festivala znanosti bilo je po mnogočemu posebno, počevši od nikad većeg broja aktivnosti, rekordanog broja sudionika, volontera, ali i posjetitelja. A da znanost može biti i jako zabavna, uz Splitskane, mogli su svjedočiti i stanovnici brojnih drugih okolnih gradova jer ovaj Festival je poseban i po tome što se, osim na različitim lokacijama u Dioklecijanovu gradu, od Kampusa preko Peristila do Meja, održavao i u Sinju, Trljaju, Muću, Ogorju, Imotskom, Kaštelima, Mosoru, Omišu pa sve do Zadra...

"Tema život bila je vrlo inspirativna za sve naše znanstvenike i studente. Na tu temu smo odgovorili na različite načine, od samog pojma života, zatim kroz život ljudi pa sve do života svih živih bića na planetu" kazala je prorektorica za znanost i inovacije, prof. Leandra Vranješ Markić.

Operativna voditeljica Organizacijskog odbora Festivala znanosti dr. sc. Domagoja Buljan Barbača ustvrdila je da se na ovogodišnjem Festivalu znanosti prikazuju postignuća znanstvenika iz različitih znanstvenih područja, a primjerice, preispitivanje različitih životnih ciklusa, iako smo navikli

da se to odnosi na one biološke, na Festivalu je moguće i iz pozicije društvenih znanosti.

Najveseliji tjedan u godini na Sveučilištu u Splitu ove je godine trajao od 2. do 7. svibnja, kada se odvijalo gotovo 200 različitih aktivnosti koje su uključivale predavanja, radionice, prezentacije, izložbe, pokuse, tribine, okrugle stolove i još mnogo toga, a za provedbu se brinulo više od 800 sudionika. Kao i uvijek, sve aktivnosti Festivala znanosti su bile besplatne, a o uspjehu cijele manifestacije svjedoče ti suće posjetitelja svih uzrasta. Tema Festivala "Život" bila je mnogima vrlo inspirativna jer, uz angažman sastavnica Sveučilišta u Splitu, u program su se uključili i muzeji, instituti, vrtići, osnovne i srednje škole, kao i brojne udruge... Posjetitelji su

Radionice na Filozofskom fakultetu

U sklopu Festivala znanosti 2022. s ovogodišnjom temom Život, na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Splitu održane su dvije radionice za 80 učenika četvrtih razreda osnovne škole. Radionice su vodile dr. sc. Mila Bulić, poslijedoktorand, i doc. dr. sc. Ines Blažević, uz pomoć studentica Učiteljskog studija Katarine Radić, Ivane Tolj, Mihaele Majić i Antee Bartulović. Tema radionica bila je "Ljudsko tijelo – organizacijske razine". Učenci su rješavali problemske zadatke, učili o organima i organskim sustavima ljudskoga tijela i izrađivali modele srca, ruke, pluća, kralježnice, probavnog sustava, mjerili vrijeme reakcije... Posebno oduševljenje izazvao je m-learning, učenje pomoću mobitela, jer su mobitelom promatrali unutrašnje organe u 4D prikazu. Bili su izuzetno motivirani i zainteresirani za dodatna znanja što je vjetar u leđa za sve buduće aktivnosti kojima se potiče urođena znatiželja.

mogli doznati odgovore na mnoga pitanja o životu, iz različitih aspekata znanosti i umjetnosti, promovirale su se zdrave životne navike, kvaliteta stanovanja, bilo je riječi o životinjskom i biljnom svijetu, moru, umjetnoj inteligenciji, pa i o životu Kineskog zida, ali i o zračenju 5G mobilnih sustava, životima književnika te književnih likova, o obiteljskom pravu u svakodnevnom životu ali i pravu radnika na dostojanstven rad. Kakve

priče mogu ispričati kosturi te koji su rizici i benefiti unosa kuhinjske soli, ali i o životu nakon značajnih računovodstvenih i financijskih otkrića... U programu Festivala sudjelovao je istraživački brod Instituta za oceanografiju i ribarstvo BIOS DVA, koji je bio prava atrakcija, posebice najmlađima posjetiteljima. Nadamo se da je neke od njih ovaj Festival i zaintrigirao i nadahnio da se poželevati baviti znanosti!

VELIKA SVEČANOST NA SVEUČILIŠTU U SPLITU

Promovirano čak 200 doktora znanosti

Svojim doktoratom otvarate vrata daljnjeg napredovanja, u bilo kojoj sredini u kojoj se nalazite, dižete stepenicu na višu razinu. Vi ste budućnost našeg sveučilišta, vjerujem u vas, vjerujte i vi u sebe, to je najbitnije, poručio je doktorandima rektor Dragan Ljutić

Piše **MILA PULJIZ**

Svečana promocija doktora znanosti Sveučilišta u Splitu održana je na Medicinskom fakultetu, a riječ je najvećoj promociji doktora znanosti splitskog sveučilišta do sada, na kojoj je uručeno čak 200 diploma. Prigodni govor je održao prof. **Dragan Ljutić**, rektor Sveučilišta u Splitu, koji je istaknuo kako ovoliki broj doktora znanosti pokazuje snagu i veličinu našeg splitskog sveučilišta. "Protekle dvije godine zbog pandemije koronavirusa nismo imali mogućnost promocije doktora znanosti. Danas smo se okupili u velikom broju, čime pokazujemo što Split i splitsko sveučilište znači ne samo na našoj nacionalnoj, nego i na europskoj pa i na svjetskoj sceni!", prije početka svečanosti kazao je rektor Ljutić. Rektor je iskazao ponos što je Sveučilište u Splitu prepoznato u

svjetskoj znanosti, a doktorandima je kazao kako su upravo oni budućnost Sveučilišta. "Upravo vi svojim postignućem pokazujete u kojem smjeru dalje ići. Svojim doktoratom otvarate vrata daljnjeg napredovanja. U bilo kojoj sredini u kojoj se nalazite, dižete stepenicu na višu razinu. Vi ste budućnost našeg sveučilišta, vjerujem u vas, vjerujte i vi u sebe, to je najbitnije", poručio je doktorandima rektor Ljutić. Među novim doktorima znanosti našla su se i poznata imena, poput dr. **Željke Karin** i dr. **Diane Nonković** s Nastavnog zavoda za javno zdravstvo, kao i gradonačelnika Pule **Filipa Zoričića**. "Danas je veliki dan, velika je čast ovo primiti nakon dugog razdoblja pandemije jer smo se svi zajedno uspjeli okupiti. Već sam vanjski suradnik na Kineziološkom fakultetu, nadam se ostanku u znanosti, postati doktorom znanosti nije samo uručeni papir, to je ži-

votni poziv", kazao nam je **Damir Bavčević**, doktor znanosti s Kineziološkog fakulteta. "Doktorirala sam na temi 'Oblik vlasništva poduzeća kao odrednice uspješnosti upravljanja ljudskim resursima'. Za tu temu sam se odlučila zbog opće situacije u državi, razlike između privatnih i

Da nikad nije kasno za učenje i stjecanje novih znanja potvrđuje i 75-godišnji Ivo Brkić, koji je doktorirao na Odjelu za glazbenu umjetnost Umjetničke akademije Sveučilišta u Splitu

državnih poduzeća. Radim u privatnom sektoru, u jednom pomorskom poduzeću, a radila sam i kao vanjski suradnik na Pomorskom fakultetu na predmetima koji su vezani za menadžment. Doktorat vidim kao početak daljnjeg usavršavanja", dodala je **Marina Brodarić Ivačić**, doktorica znanosti s Ekonomskog fakulteta. A da nikad nije kasno za učenje i stjecanje novih znanja potvrđuje i 75-godišnji **Ivo Brkić**, koji je na Odjelu za glazbenu umjetnost Umjetničke akademije Sveučilišta u Splitu doktorirao s temom "Glazbeni i plesni folklor Bukovice i Ravni kotara s osvrtom na rubna područja". U glazbenom dijelu programa sudjelovale su studentice Umjetničke akademije u Splitu, sopranistica **Rahela Ujević**, koja je na 4. godini solo pjevanja u klasi **Terezije Kusanović**, i **Morana Ivezić**, studentica 3. godine klavira u klasi **Jadranke Garin**.

Rektor Dragan Ljutić, Diana Nonković i dekan Ante Tonkić

Nikad nije kasno za učenje i stjecanje novih znanja

Pokazujemo što Split i sveučilište znače, naglasio je rektor Ljutić

Na Medicinskom fakultetu održana je najveća promocija doktora znanosti do sada

dr. **Željka Karin**

PREDSTAVLJAMO OVOGODIŠNJE STIPENDISTICE NACIONALNOG PROGRAMA STIPENDIRANJA L'ORAL-UNESCO 'ZA ŽENE U ZNANOSTI'

PISE I SNIMIO **BRANKO NAĐ**

Hrvatska (još) nije prepoznala važnost ulaganja u znanost za napredak društva

Već dugo za djevojke i žene ne vrijede samo pridjevi "ljepši i nježniji spol", već su danas te naše dame i uzdanice – i pametniji, i stabilniji, i izdržljiviji spol. Pandemijske dvije godine i sva ludost, stres i strah nakon dvaju potresa to su itekako dokazali.

Pisali smo već o Mateji Dumbović s Opservatorija Hvar Geodetskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, dobitnici prestižnih nagrada u području astronomije; Dariji Lemić i Heleni Virić Gašparić sa zagrebačke Agronomije, koje sa svojim startupom rade čuda u sektoru poljoprivrede; Branki Bartolić, sjajnoj specijalistici kliničke psihologije s Hrvatskog instituta za istraživanje mozga... Da ni ne spominjemo profesoricu Nives Opačić, naš možda i najveći autoritet za hrvatski jezik. Lista je preduga da bismo ih sve naveli i pobrojali njihove uspjehe.

Stoga je hvaljevrijedna podrška djevojkama i ženama u vidu Nacionalnog programa stipendiranja L'Oréal-UNESCO "Za žene u znanosti". Ovogodišnje četiri stipendistice redom dolaze sa Sveučilišta u Zagrebu: **Katarina Mužina** (Fakultet kemijskog inženjerstva i tehnologije), **Marsela Polić** (Fakultet elektrotehnike i računarstva), **Ana Novčić** (Prehrambeno-biotehnološki fakultet) i **Natalia Ivanjko** (Medicinski fakultet Sveučilišta u Zagrebu).

Za svoju su znanstvenu izvrsnost nagrađene pojedinačnom stipendijom u iznosu od 5000 eura u kunskoj protivrijetnosti, a odabralo ih je Izorno povjerenstvo predvođeno akademikom Zvonkom Kusićem i cijenjenim članovima hrvatske akademске zajednice. Njihova, pak, dosadašnja dostignuća i potencijal koji u sebi nose zaslužuju da ih posebno predstavimo na stranicama Universitas, i čujemo njihova razmišljanja o hrvatskoj znanosti, razlikama između muškog i ženskog svijeta i svekolikoj težnji, odnosno obećanjima da će Hrvatska jednog dana postati "zemlja znanja".

Sve četiri slažu se da im je stipendija veliko priznanje dosadašnjem radu i nagrada za uloženi trud, dobar poticaj i vjetar u leđa za nastavak rada u znanosti, osobito u trenucima kada se čini da rezultati nikada neće doći.

Kada ste primijetile da vas zanima znanost? Kada ste se konkretno odlučile za smjer/područje kojim se danas bavite?

KATARINA: Tijekom studija na Fakultetu kemijskog inženjerstva i tehnologije (FKIT), uz pomoć profesora koji su prepoznali moju znatiželju, kreativnost i želju za usavršavanjem, krenula sam s izradom svojih prvih znanstvenih radova te sudjelovanjima na konferencijama, tako da sam na kraju studija bila sigurna da karijeru želim nastaviti u znanosti. Što se tiče samog područja, prije se može reći da je to područje odabralo mene. Naime, otvorilo se radno mjesto asistenta na Zavodu za anorgansku kemijsku tehnologiju i nemetale, a kako sam čula da je to kvalitetan zavod koji se bavi nanotehnologijom, odlučila sam se prijaviti i dobila posao.

MARSELA: Od početka osnovne škole uhvatila me matematika i nije me pustila. Prigodom upisa fakulteta, ipak sam se odlučila za tehnički fa-

Ako Hrvatska želi biti prosperitetna i u konačnici konkurentna na znanstveno-tehnološkom planu, potrebno je više investirati u akademsku zajednicu, kako bi znanstvena istraživanja u konačnici mogla biti komercijalizirana i na taj način pridonijeti razvoju gospodarstva, ističe Natalia Ivanjko

kultet iz nekog straha za opci- je zaposlenja u budućnosti. Na FER-u sam se odlučila za au- tomatiku i robotiku jer mi se taj smjer činio kao dobra spona između elektrotehnike, tj. primjene na fizičkim sustavima, i računarstva, tj. apstraktnije algoritamske zabave.

ANA: Za znanstveni rad sam se zainteresirala tijekom studiranja. Iako sam prethod- no pohađala jezičnu gimnazi- ju, nakon nje sam upisala studij nutricionizma, a na prvim godinama toga studija poseb- no su me zainteresirale teme iz biokemije i genetike. Zato sam promijenila smjer na molekularnu biotehnologiju te sam poslije nastavila s izradom di- sertacije u istom području.

NATALIA: Tijekom osnov- ne i srednje škole najviše me za- nimala biologija i kemija, što je definitivno utjecalo na moj izbor za upisna Prehrambeno-bi- otehnološki fakultet, gdje sam upisala preddiplomski studij biotehnologije. Biotehnologi- ja mi se svidjela zbog toga jer je to kombinacija znanosti i industrije, pa stoga omoguća- va širok izbor interesa. Među- tim, nakon završetka studija, nisam bila sigurna što zapravo želim od karijere – hoće li to biti znanost ili možda posao u far- maceutskoj industriji. Među- tim, dobila sam stručno ospo- sobljavanje u biotehnološkom poduzeću, gdje sam konkretno bila involvirana u proizvodnju rekombinantnog humanog ko- štanog morfogennetskog protei- na 6, koji je glavna komponenta lijeka Osteogrow. Tijekom tog razdoblja zainteresirala sam se za čitavo ovo područje, bio- logiju i regeneraciju kosti, ali i sam proces razvoja lijeka, a ne- dugo nakon toga zaposlila sam se na Medicinskom fakultetu u sklopu Znanstvenog centra iz- vrsnosti za regenerativnu me- dicinu te upisala doktorski stu- dij pod mentorstvom akademi- ka Slobodana Vukičevića.

Jeste li ikad primijetile da vam je na neki način “teže” baviti se znanošću od muških kolega?

KATARINA: Moram pri- znati da nikad nisam osjeti- la razliku u odnosu na muške kolege. Znalo je biti komenta- ra i podcjenjivanja, ali pre- težno izvan fakulteta. Muški kolege su mi velika podrška i oslonac, te si uvijek međusob- no pomažemo i zajedno napre- dujemo.

MARSELA: Ne mogu reći da se nisam naslušala raznih komentara i doskočica i kroz studij i kroz rad u tradicional- no “muškoj” struci, ali što se tiče rada u znanosti, ne bih rek- la da bi mi bilo teže ili lakše da sam suprotnog spola.

ANA: Na temelju dosadaš- njeg iskustva nisam primije- tila razlike po pitanju spola. Kome je lakše, a kome je teže, proizlazi iz okolnosti u kojima se osoba bavi znanošću te iz određenih osobnih karakte- ristika koje olakšavaju taj po- sao, poput upornosti, kreativ- nosti i kritičkog razmišljanja.

NATALIA: Ja osobno na mjestu gdje radim nikad ni- sam imala takvih iskusta- va. Štoviše, u laboratoriju u kojem radim ima puno ma- nje muškaraca nego žena pa mi je teško govoriti o tome. Međutim, općenito mislim da je ženama ipak malo teže uskladiti znanstvene karije- re s majčinstvom i životnim obvezama, s obzirom na to da znanstvena karijera iziskuje mnogo prekovremenog rada u laboratoriju.

Kada pogledate unatrag,

Katarina Mužina,
Marsela Polić,
Ana Novačić i
Natalia Ivanjko

kako biste ocijenile hrvatski obrazovni sustav – osnovnoškolsku i srednjoškolsku razi- nu? Što su najbolje, a što najlošije strane školovanja u Li- jepoj našoj?

KATARINA: S obzirom da sam osnovnu školu završila prije 15, a srednju prije 10 go- dina, vjerujem da se mnogo toga drastično promijenilo u obrazovnom sustavu. Najbolje strane školovanja bile su dobri i poticajni profesori, koji su se trudili prenijeti na nas što više znanja i njegovati prepoznate talente. Također, smatram da smo dobili širinu znanja koja nam omogućuje da se snađe- mo u različitim područjima i društvenim okolnostima. Primjerice, iako se bavim ke- mijskim inženjerstvom, zna- nje jezika omogućuje mi da se istaknem i lakše iznesem svo- je znanstvene spoznaje. Lošije strane su prevelika usredoto- čenost na ocjene. Ocjena često nije mjerilo znanja i važnije je da učenik uistinu usvoji gradi- vo nego da dobije dobru ocjenu na temelju varanja ili vršenja pritiska na nastavnika. Isto ta- ko, trebalo bi gradivo što više povezivati sa stvarnim živo- tom i radom, tj. pokazati uče- nicima na koji način im to jed- nog dana može koristiti. Na- vodno postoje neke reforme u tom smislu, ali koliko čujem, nisu baš adekvatno provedene.

MARSELA: Teško mi je go- voriti o obrazovanju (i odgoju) u osnovnoj školi jer se ne sma- tram kompetentnom za to pita- nje, a sva sjećanja su mi iz dječ- je perspektive. Srednja škola mi je jedno od najdražih raz- doblja u životu i bilo bi mi be- skrajno drago kad bi sve ško- le u Hrvatskoj mogle biti kao moja 15. gimnazija, u kojoj se s lakoćom i bez stresa svladava obvezno gradivo, i potiče sva- kog pojedinca na rad i napre- dak baš u onom području koje ga zanima. Sjećam se kako su nam još u školi nastavnici go- vorili kako vole raditi u MIOC- u, i to se vrlo jasno odražava na iskustvo učenika. Kurikular- ne reforme vjerojatno jesu nuž- ne, ali mislim da je najvažnije omogućiti svim nastavnicima da uživaju u svojem radu jer ta- da najviše profitiraju učenici.

ANA: U našem obrazov- nom sustavu prolazi se kroz doista puno gradiva i global- no je u sustavu prisutna neka “strogoća”. Zbog toga su naši učenici u pravilu dobro edu- cirani te imaju široko znanje, često i u usporedbi s onima iz razvijenijih zemalja. Nažalost, u sustavu je nerijetko prisutna i apatija, zbog koje se izlazi iz sustava s manjkom motivacije. Zato su posebno bitni entuzi- jastični profesori koji prenose učenicima svoj entuzijazam i

Žalosno je da je jedno od najcjenjenijih zanimanja u prošlosti postalo predmetom neosnovanih kritika, pa čak i izrugivanja

Katarina Mužina

Ne mogu reći da se nisam naslu- šala raznih komentara i dosko- čica i kroz studij i kroz rad u tradicionalno “muškoj” struci, ali što se tiče rada u znanosti, ne bih rekla da bi mi bilo teže ili lakše da sam suprotnog spola

Marsela Polić

Politika postavlja prioritete na kratkoročne ciljeve koji mogu pokazati rezultate unutar jednog mandata, a promjena i unaprjeđenje obrazovanja nije takav cilj

Ana Novačić

U dosta obrazovnih institucija ocjene ne pokazuju realnu situaciju i znanje bi trebalo biti validirano na drukčiji način

Natalia Ivanjko

Plaće učitelja i profesora su mizerne

Kako komentirate činjenicu da su hrvatski učitelji i pro- fesori potplaćeni i marginalizirani u društvu?

KATARINA: Žalosno je da je jedno od najcjenjenijih zanimanja u prošlosti postalo predmetom neosnovanih kritika, pa čak i izrugi- vanja. Uvriježeno je mišljenje da učitelji i profesori odrade nekoliko sati nastave u školi, i to je to, a uz to imaju navodno tri mjeseca go- dišnjega. Sve navedeno nije istina. Godišnjega imaju koliko i svi mi jer nakon što završi nastava slijede sjednice, administracija, udžbe- nici, inventura itd. Također, svaki profesor se mora pripremiti za na- stavu; za svaki nastavni sat i svaki razred mora postojati priprema, a materijale koji se koriste u nastavi često kupuju profesori sami od svoje plaće. Tu su, naravno, i priprema testova te ocjenjivanje zadaća i ispita, a povrh svega tu je velika odgovornost nad tuđom djecom, koja dolaze iz različitih obitelji i okolnosti. Nastavnici veći- nu posla odraduju u svoje dragocjeno slobodno vrijeme. Uzevši sve u obzir, plaće su stvarno mizerne.

MARSELA: Kao što sam već rekla, željela bih da se svi svojih nastav- nika sjećamo s osmijehom kao bivši “miočani”. Mislim da zadovo- ljan nastavnik znači zadovoljan učenik, a to mora rezultirati napret- kom za društvo u cjelini.

ANA: Politika postavlja prioritete na kratkoročne ciljeve koji mogu pokazati rezultate unutar jednog mandata, a promjena i unaprje- đenje obrazovanja nije takav cilj. Učitelji i profesori su skupina ljudi koja bi u društvu trebala biti više eksponirana nego što je to trenu- tačno slučaj, pogotovo kada je riječ o pitanjima za koja su stručnja- ci. Kao što sam prije spomenula, entuzijastični profesori stvaraju entuzijastične učenike, a, nažalost, i obrnuto vrijedi, tako da je pre- poznavanje i nagrađivanje truda kvalitetnih profesora dobar put za podizanje kvalitete školstva.

NATALIA: Kvalitetni učitelji i profesori temelj su razvoja društva zna- nja i, prema tome, smatram da treba poboljšati njihov položaj u druš- tvu. Također, vjerujem da je dosta učitelja, odnosno profesora, pod pritiskom roditelja i učenika i da je njihov posao zahtjevan i težak.

svoje znanje te im podižu sa- mopouzdanje da poslije i sami nešto postignu s njim.

NATALIA: Smatram da je osnovnoškolski i srednjoškolski obrazovni sustav solidan, ali da ima puno mjesta za na- predak. Mislim da obrazovni sustav u Hrvatskoj omogu- ćuje dosta široko znanje, me- đutim to se najčešće svodi na puko memoriranje činjenica, bez razvoja kreativnog razmi- šljanja. Također, smatram da ocjene u dosta obrazovnih in- stitucija ne pokazuju realnu situaciju, pa bi znanje treba- lo biti validirano na drukči- ji način. Među ostalim, sma- tram da bi hrvatski obrazov- ni sustav trebao omogućavati mladima raniju integraciju u radne procese, što bi im omo- gućilo veće šanse za rad i osa- mostaljenje.

Kako gledate na podatak da Hrvatska za visoko škol- stvo (i znanost posebice) iz- dvaja manje od europskog prosjeka?

KATARINA: Znanost je važna za napredak društva kao cjeline te se napretkom znanosti omogućava razvoj industrije. Niska ulaganja sa- mo govore da naše društvo ni- je prepoznalo tu vezu i njezinu nužnost za razvoj prosperitet- nog društva. Međutim, u po- sljednjih nekoliko godina na mom fakultetu zabilježen je drastičan porast broja dobive- nih projekata financiranih iz Hrvatske zaklade za znanost (HRZZ-a), a također i iz europ- skih fondova, što je svakako pozitivan pokazatelj. U sklopu HRZZ-a odvijaju se i različiti projekti kojima se želi poveza- ti znanstvenike na različitim institucijama i projektima, či- me se potiče daljnji rast znan- stvene zajednice.

MARSELA: Moje skro- mno iskustvo sa studentskih i istraživačkih razmjena u inozemstvu pokazalo mi je da, bez obzira na te statistič- ke pokazatelje, naše obrazo- vanje (barem u mojoj struci) ne samo da ne zaostaje, ne- go je i kompletnije nego vani. Bilo bi lijepo kad bi sustav to prepoznao i potaknuo, ali bu- dući da je sustav trom i spor, nema druge nego da rješenja nademo negdje drugo. Jedan primjer je suradnja znano- sti i industrije, gdje bi mogli profitirati i jedni i drugi, i to u pozitivnoj povratnoj vezi, a potrebna je samo dobra volja pojedinaца.

ANA: Nadam se da je to situacija koja će se u budu- ćnosti promijeniti. Pogotovo je danas, uzevši u obzir isku- stvo pandemije koronavirusa, jasno koliko su izdvajanja za školstvo i znanost potrebna i opravdana.

NATALIA: Nažalost, to je poražavajuća činjenica, jer ako Hrvatska želi biti prospe- ritetna i u konačnici konkurentna na znanstveno-tehno- loškom planu, potrebno je više investirati u znanstvenu, od- nosno akademsku zajednicu, kako bi znanstvena istraživa- nja u konačnici mogla biti ko- mercializirana i na taj način pridonijeti razvoju gospodar- stva. Kao pozitivan primjer na- vela bih Znanstveni centar iz- vrsnosti za regenerativnu me- dicinu, koji na jednome mjestu okuplja interdisciplinarni ko- lektiv znanstvenika i znan- stvenih timova u cilju razvoja lijeka za regeneraciju kostiju, koji ima veliki potencijal biti komercijaliziran. Prema to- me, ako želite raditi kvalitet- nu znanost, biti uz bok s najbo- ljim svjetskim istraživačkim

institutima, morate uložiti u instrumente, metodologiju i ponajprije ljude, a izdvajanja u Hrvatskoj definitivno nisu dovoljna za to.

Može li, uza sve te činjeni- ce, Hrvatska ipak jednog da- na postati “društvo znanja”, kao što se političari često vole hvaliti? Što bi se trebalo pro- mijeniti da više mladih ljudi odabire znanost ili prosvje- tarsku struku kao svoju bu- dućnost?

KATARINA: Smatram da Hrvatska može postati “druš- tvo znanja”, međutim treba prvo motivirati same nastav- nike jer svi najlakše učimo preko primjera. Ako mladi vi- de da su nastavnici motivira- ni za rad, sretni i cijenjeni od društva u cjelini, i sami će se odlučiti za tu struku. Što se ti- će znanosti, nastavnici i ovdje igraju najveću ulogu jer upravo oni prepoznaju talente mladih ljudi, njeguju ih i daju im poti- caj koji im je potreban dok se ne osamostale u znanstvenom ra- du. Sasigurnošću mogu reći da ne bih uspjela napredovati i po- stići sve uspjehe dosad da nije bilo dobrih profesora koji su me poticali, slušali moje ideje, da- li mi priliku da pokažem svoje sposobnosti, usmjeravali me, ponekad i kritizirali, ali uvijek bili tu za mene, te me naučili da znanstvenici nisu neki nedoku- čivi genijalci, već ljudi puni go- tovo djetinje znatiželje, kreativ- nosti i naizgled ludih ideja koje vrijednim radom mogu postati stvarnost za boljitak društva. Sada kada i sama sudjelujem u izvođenju nastave, trudim se svojim studentima prenijeti te vrijednosti i pokazati im ko- liko znanost može biti zabavna i koliko primjenu ima u realnom sektoru.

MARSELA: Ne bih rekla da nam treba biti cilj više ljudi u znanosti ili u prosvjeti, već trebamo težiti da ondje budu ljudi koji to zaista žele i da na tim mjestima uživaju, da pre- nose taj žar dalje kroz svo- je znanstvene rezultate i na svoje učenike. Jedan zadovo- ljan nastavnik ili profesor po- moći će svake godine jednom novom znanstveniku, inžen- njeru, stolaru ili nastavniku da i oni jednog dana u svojoj profesiji budu i kompetentni i zadovoljni.

ANA: Veća izdvajanja za školstvo i znanost su za posti- zanje toga vjerojatno nužna, ali nisu dovoljna. Moramo di- zati standarde i generirati vi- še mogućnosti za privlačenje i zadržavanje talentiranih poje- dinaca koji bi željeli raditi u ta- kvom sustavu. Mislim da bi ve- lik broj znanstvenika iz oso- bnih razloga rado živio i radio u Hrvatskoj, ali svi još trebamo raditi na tome da im takva od- luka bude opravdana u odno- su na rad u drugim znanstve- no razvijenijim okruženjima.

NATALIA: Nadam se da može, ali tu je potrebno dosta sustavnih promjena. Što se ti- će znanosti, smatram da je po- trebno dosta infrastrukturnih promjena te ulaganja u uređa- je i opremu, kako bi uopće hr- vatska znanost bila uz bok naj- boljih istraživačkih instituta u svijetu. Također, cijelo vrijeme je narativ kako mladi, kvalifi- cirani ljudi odlaze iz Hrvatske, međutim jednako je bitno na- glasiti problematiku da je po- treban dolazak visoko educira- nih ljudi iz svjetskih znanstve- no-istraživačkih institucija kako bi se mogla uspostaviti nova istraživanja i interdis- ciplinarni projekti koji bi bili atraktivni budućim mladim znanstvenicima.

FILOZOFSKI FAKULTET U SPLITU

Prof. Marko Trogrlić izabran za dopisnog člana Austrijske akademije znanosti

Austrijska akademija znanosti (*Österreichische Akademie der Wissenschaften*) u Beču je na svojoj sjednici održanoj 22. travnja 2022. izabrala prof. Marka Trogrlića, redovitog profesora na Odsjeku za povijest Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Splitu, za svoga dopisnog člana. Prof. Trogrlić je na to mjesto izabran na prijedlog Akademijina filozofsko-povijesnog razreda (*philosophisch-historische Klasse*), a zbog svojih znanstvenih postignuća na području povijesne znanosti.

Austrijska akademija znanosti sa sjedištem u Beču utemeljena je 1847. godine kao Carska akademija znanosti i ove godine slavi 175 godina od utemeljenja. Najveća je i najvažnija državna znanstvena izvan-sveučilišna ustanova u Republici Austriji, koja u svo-

jih 25 istraživačkih zavoda i svojom izdavačkom kućom (*Verlag der Österreichischen Akademie der Wissenschaften*) razvija bogatu znanstveno-istraživačku i izdavačku djelatnost na području humanističkih, društvenih, prirodnih i tehničkih znanosti.

Prije izbora prof. Trogrlića, u posljednjih pola stoljeća iz Hrvatske su, s područja humanističkih znanosti, za dopisne članove Austrijske akademije znanosti bili izabrani sljedeći naši znanstvenici i sveučilišni profesori: Grga Novak, povjesničar i arheolog (izabran 1963.), Josip Hamm, slavist (izabran 1964.), Zdenko Škreb, germanist (izabran 1983.), Radoslav Katičić, jezikoslovac (izabran 1981.) te Ivan Golub, teolog (izabran 1989.). Od srca čestitamo prof. Trogrliću!

FFST

Marko Trogrlić, dekan Filozofskog fakulteta u Splitu

JAKOV PRKIĆ/CROPIX

SVEUČILIŠTE U SPLITU
KEMIJSKO-TEHNOLOŠKI FAKULTETraspisuje
NATJEČAJ
za izbor

Ad 1.) - jednog izvršitelja (m/ž) na radno mjesto I. vrste u znanstveno-nastavno zvanje i odgovarajuće radno mjesto izvanredni profesor za znanstveno područje: Prirodne znanosti, znanstveno polje: Kemija, grana: Analitička kemija, za rad u Zavodu za analitičku kemiju, na neodređeno vrijeme, u punom radnom vremenu

Ad 2.) - jednog izvršitelja (m/ž) na radno mjesto I. vrste u suradničko zvanje i odgovarajuće radno mjesto asistent za znanstveno područje: Prirodne znanosti, znanstveno polje: Kemija, za rad u Zavodu za analitičku kemiju, na određeno vrijeme, u punom radnom vremenu. Pristupnici, osim općih uvjeta utvrđenih Zakonom o radu (NN 93/14, 127/17, 98/19), moraju ispunjavati i uvjete utvrđene odredbama Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju (NN 123/03, 198/03, 105/04, 174/04, 02/07, 46/07, 45/09, 63/11, 94/13, 139/13, 101/14, 60/15, 131/17).

Cjeloviti tekst natječaja, sa svim informacijama o uvjetima i načinu prijave na natječaj, objavljen je na službenoj internetskoj stranici Kemijsko-tehnološkog fakulteta u Splitu <https://www.ktf.unist.hr/index.php/natjecaji/natje%C4%8Ddaji>

Prijave s dokazima o ispunjavanju uvjeta iz natječaja, podnose se trideset (30) dana od dana posljednje objave natječaja, neposredno ili poštom na adresu: Kemijsko-tehnološki fakultet u Splitu, Ruđera Boškovića 35, 21000 Split, s naznakom "Za natječaj".

Nepravovremene i nepotpune prijave neće se razmatrati, niti će se podnositelji nepotpunih prijava pozivati na dopunu prijave. O rezultatima natječaja pristupnici će biti obaviješteni u zakonskom roku.

Nagrađeni mladi znanstvenici

DRUŠTVO SVEUČILIŠNIH NASTAVNIKA I DRUGIH ZNANSTVENIKA U ZAGREBU

Godišnje nagrade mladim znanstvenicima i umjetnicima

Svečana dodjela godišnjih nagrada

Ove godine na natječaj za godišnje nagrade Društva prijavilo se 59 pristupnika. Prema kriteriju izvrsnosti, recenzenti i povjerenstvo predložili su, a članovi Upravnog odbora Društva potvrdili, prijedlog o dodjeli nagrada 10 mladih kandidata. O dugoj tradiciji događanja i vrijednom radu mladih znanstvenika i umjetnika ukazuje činjenica da je u protekle 24 godine nagradu Društva primilo čak 257 laureata

PIŠE BRUNO BOGOVIĆ

Svečana dodjela godišnjih nagrada mladim znanstvenicima i umjetnicima za iznimna postignuća u znanstvenom i umjetničkom radu za 2021. godinu održana je u dvorani Društva sveučilišnih nastavnika i drugih znanstvenika u Zagrebu.

Ove godine na natječaj za godišnje nagrade Društva prijavilo se 59 pristupnika. Prema kriteriju izvrsnosti, recenzenti i povjerenstvo predložili su, a članovi Upravnog odbora Društva potvrdili, prijedlog o dodjeli nagrada 10 mladih kandidata. O dugoj tradiciji događanja i vrijednom radu mladih znanstvenika i umjetnika ukazuje činjenica da je u protekle 24 godine nagradu Društva primilo čak 257 laureata.

Kao predsjednica Društva sveučilišnih nastavnika i drugih znanstvenika u gradu Zagrebu, imam potrebe reći da naše Društvo, koje ove godine slavi 103. godišnjicu, još od 1998. godine motivira mlade znanstvenike. Oni itekako zaslužuju svu pozornost. Na natječaj za 2021. godinu javilo se 59 mladih znanstvenika iz različitih područja znanosti i umjetnosti. Od svih prijavljenih, recenzenti su izabrali one najbolje, njih deset, koji pokrivaju sva područja znanosti i umjetnosti.

Posebice me veseli to što ove godine istaknute ustanove imaju po čak dva nagrađena, kao, na primjer, Institut "Ruđer Bošković". Isto tako

ovdje ima i mladih dobitnika koji rade na fakultetima, i to u područjima koja su nama vrlo važna za razvoj naše industrije, zatim u pogledu zaštite okoliša i održivog razvoja te napredak čitave Republike Hrvatske – za Universitas je izjavila prof. dr. sc. Jasna Franekić.

Program dodjele nagrada počeo je glazbenom točkom – "Gaudeamus igitur", a nakon toga okupljene je pozdravila predsjednica Društva prof. dr. sc. Jasna Franekić. U uvodnom govoru naglasila je važnost daljnjeg stručnog usavršavanja te suradnje mladih znanstvenika i umjetnika s kolegama iz regije i svijeta, u svrhu općeg doprinosa društvu i hrvatskoj državi. Uslijedile su i pozdravne riječi visokih uzvanika. U ime gradonačelnika grada Zagreba Tomislava Tomaševića, laureatima je na uspjehu čestitao Petar Latinčić, viši stručni savjetnik iz gradskog Ureda za obrazovanje, sport i mlade.

Čestitke i zahvale prenosim i Društvu, koje svojim

djelovanjem potiče vas mlade na izvrsnost u znanstvenom i umjetničkom radu. Čestitke i zahvale svim mladim znanstvenicima i umjetnicima koji svojim izvrsnim i teškim radom dolaze do ovih postignuća i na taj način predstavljaju i promoviraju ne samo sebe i svoj rad, nego i rad ovog Društva, Sveučilišta, pa i cijelog društva u Hrvatskoj i izvan naše lijepe domovine – istaknuo je gospodin Petar Latinčić.

Ravnatelj Uprave za znanost i tehnologiju pri Ministarstvu znanosti i obrazovanja dr. sc. Hrvoje Meštrić čestitao je laureatima na uspjehu i naglasio važnost "istraživačke izvrsnosti znanstvenika koja doprinosi inovativnosti i konkurentnosti gospodarstva i to jedino može osigurati održiv rast i razvoj naše domovine".

Zaključio je da perspektivna budućnost i konkurentnost Hrvatske u suvremenom globalnom okruženju počiva upravo na daljnjem jačanju inovacijskih kapaciteta,

zatim unapređenjem institucija te ulaganjem u kadar talentiranih mladih znanstvenika i umjetnika.

Uslijedilo je čitanje Odluke o godišnjim nagradama mladim znanstvenicima i umjetnicima te pojedinačna dodjela nagrada ovogodišnjim laureatima:

dr. sc. Nikola Adžaga, Građevinski fakultet,

Petra Babić, mag. hist., Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti,

Iva Čurić, mag. ing., Fakultet kemijskog inženjerstva i tehnologije,

Domina Delač, mag. ing., Agronomski fakultet,

Evelin Despot Slade, mag. bio., Institut "Ruđer Bošković",

dr. sc. Mario Munta, Fakultet političkih znanosti,

dr. sc. Natalija Pantalon Juraj, Institut "Ruđer Bošković",

Maja Perčić, mag. ing., Fakultet strojarstva i brodogradnje,

Rea Rajčić, mag. art., Akademija dramske umjetnosti,

dr. sc. Jasmina Tomas, Filozofski fakultet.

U ime dobitnika ovogodišnjih nagrada, riječi zahvale uputio je dr. sc. Nikola Adžaga. Na kraju svečane dodjele nagrada mladim laureatima obratio se prof. emeritus dr. sc. Mladen Franz te im čestitao na uspjehu, zahvalio na vrijednom znanstvenom doprinosu te ih pozvao da tijekom tekuće godine u prostorijama Društva pojedinačno održe kratka predavanja o temama nagrađenih radova.

Prof. Jasna Franekić, prof. Borislav Grgin i prof. emeritus Mladen Franz

ODRŽANI JUBILARNI, 20. LOŠINJSKI DANI BIOETIKE

PLES KAO LIJEK nakon pandemijskog izvanrednog stanja

Studenti, profesori i stručnjaci iz nekoliko država sudjelovali su na cjelodnevnom izlaganjima i radionicama. Teme su se protezale od ranjivosti i terapije plesnim pokretom, preko narušavanja demokracije do odnosa morala i slobode, odnosno etike i zdravlja

PIŠE I SNIMIO **BRANKO NAD**

Otpor hrvatskih bioetičara genetski modificiranim organizmima u proizvodnji hrane bio je glavna tema okruglog stola na jubilarnim, 20. po redu Lošinjskim danima bioetike.

Skup u Malome Lošnju organizirali su Grad Mali Lošinj, Hrvatsko filozofsko društvo i Hrvatsko bioetičko društvo, a tijekom tri dana bilo je govora o integrativnoj bioetici i novoj epohi, slobodi i zdravlju, eutanaziji i suicidu, spolnosti, pandemiji koronavirusa i pravima životinja.

Središnji dio prvog dana pripao je spomenutom okruglom stolu "Hrvatska i GMO: od creskog Apela do saborske Deklaracije", na kojem je Ante Čović, zagrebački prorektor i voditelj Znanstvenog centra izvrsnosti za integrativnu bioetiku, ustvrdio kako je problematika GMO-a u poljodjelstvu kontinuirano bila u fokusu ove manifestacije. I nezaobilazni su znanstvenokulturni doprinosi koje je ova manifestacija dala općehrvatskom otporu protiv imperijalne tehnologije GMO-a i očuvanju biotičkog suvereniteta Hrvatske kao zajedničke domovine svih živih bića koja na njezinu teritoriju obitavaju.

Otpor imperijalnoj tehnologiji

– Možemo konstatirati da je s Deklaracijom o Alpe-Adria-Dunav području slobodnom od GMO-a, koju je Hrvatski sabor donio 25. ožujka 2022., "usklađeno protivljenje" unošenju GMO-a u Hrvatsku uspješno uvedeno ne samo u treće desetljeće trajanja, nego i u posve novu međunarodnu dimenziju sustavnog otpora – istaknuo je Čović.

Pozdravni govor Ivice Kelama, predsjednika Hrvatskoga bioetičkog društva

Ivica Kelam, Marijana Petir, Ante Čović i Valerije Vrček prije početka okruglog stola 'Hrvatska i GMO: od creskog Apela do saborske Deklaracije'

Navedena Deklaracija, dakle, rezultat je neprekidnog angažmana akademskih, političkih i civilnodruštvenih aktera koji su u proteklih četvrt stoljeća pružali otpor imperijalnoj tehnologiji GMO-a, pri čemu su Lošinjski dani bioetike i drugi bioetički skupovi u Hrvatskoj imali važnu, pa i ključnu ulogu, jer su na njima usvojeni te javnosti i relevantnim tijelima upućeni dokumenti koji su presudno utjecali na političke odluke i pravne akte vezane uz GMO u Hrvatskoj.

Velike zasluge za takav

uspješan otpor GMO tehnologiji pripada i bivšoj europarlamentarki, a sada predsjednici saborskog Odbora za poljoprivredu Marijani Petir, koja je na okruglome stolu rekla kako 25 godina inicijative i organiziranja istomišljenika može rezultati velikom promjenom. A koju navedena Deklaracija o Alpe-Adria-Dunav području slobodnom od GMO-a svakako predstavlja.

Ova Deklaracija, rekla je Petir na okruglome stolu, promiče upravo ono što znamo da vrijedi. A to je proizvodnja domaće

hrane, od strane domaćih poljoprivrednika, ali i povezivanje poljoprivrede s turizmom, tako da održivo upravljamo resursima. Pritom čuvajući biološku raznolikost. Te da promoviramo Republiku Hrvatsku kao zemlju domaće hrane, usmjerene k ekološkoj poljoprivrednoj proizvodnji, bez GMO-a. A to vrijedi i za sve države koje se žele priključiti ovoj inicijativi.

Ivica Kelam, profesor na osječkom Fakultetu za odgojne i obrazovne znanosti, Kineziološkom fakultetu, te predsjednik Hrvatskog bioetičkog društva, upozorio je kako je studija Europske komisije o novim genetičkim tehnikama, objavljena 29. travnja 2021., izazvala odmah nakon objavljivanja kontroverzije i politički sukob Europske komisije i Europskog parlamenta. I to oko autorizacije novih sorti sjemena genetički modificiranih usjeva.

– Budući da Europska komisija planira izraditi novi zakonodavni okvir u kojem bi se dopustila sjetva poljoprivrednih kultura nastalih novim tehnikama uređivanja genoma, očito je da na razini Europske unije predstoji novo razdoblje borbe za očuvanje europskih polja od genetički modificiranih usjeva. Republika Hrvatska jasno se odredila protiv sjetve genetički modificiranih usjeva, a Deklaracija o Alpe-Adria-Dunav području slobodnom od GMO-a predstavlja velik poticaj za očuvanje hrvatskih polja od GMO-a – jasan je Kelam.

Pomiriti različitosti na višoj razini

Predsjednik Hrvatskoga filozofskog društva Hrvoje Jurić detaljno se osvrnuo na uspješna dva desetljeća Lošinjskih dana bioetike. Bilo je tu riječi o pretpovijesti i povijesti manifestacije, a Jurić je dao pregled dosadašnjih dvadeset skupova s podacima koji svjedoče o bogatstvu, raznolikosti i kontinuiranom razvoju Lošinjskih dana bioetike. Sve o čemu je govorio svjedočilo je o interdisciplinarnom, internacionalnom, interkulturalnom i intergeneracijskom karakteru manifestacije te njezinu znanstvenom, obrazovnom, društvenom i kulturnom značenju. A to jako dobro znaju polaznici Dana, koji iz godine u godinu pridonose važnosti ovog skupa.

– Interdisciplinarna, internacionalna, interkulturalna i intergeneracijska orijentacija – za nas nikad nije bila fraza. Mnogima je na prvi pogled čudno – kako to da se ljudi krajnje različitih svjetonazora nađu na

Ples sjena

Darija Rupčić Kelam, docentica na Odsjeku za filozofiju Filozofskog fakulteta Sveučilišta J. J. Strossmayera u Osijeku, održala je možda i najintrigantniju radionicu skupa na Lošnju. Naime, plesna radionica "Ples sjena" bila je uvodna, odnosno pokazna radionica terapije plesom i pokretom. U ovoj se radionici, u mraku dvorane B, uz samo sjaj džepne lampe i sjene plesača na zidu, radilo na osnaživanju osobnosti i tijela.

– Koristili smo se elementima terapije plesa i pokreta radi poboljšanja emocionalne, kognitivne, tjelesne i socijalne integracije individue kroz razvijanje osjećaja za grupu i za drugoga te razvijanje osjećaja povjerenja i prihvaćanja – rekla nam je Darija Rupčić Kelam.

Spolnost i zdravlje

Ovogodišnja, 17. po redu Studentska bioetička radionica s temom "Spolnost i zdravlje" okupila je pedesetak studenata i studentica sa Sveučilišta u Zagrebu (Filozofski fakultet, Fakultet hrvatskih studija, Pravni fakultet, Medicinski fakultet, Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet, Akademija likovnih umjetnosti), Sveučilišta J. J. Strossmayera u Osijeku (Filozofski fakultet) i Sveučilišta u Zadru (Odjel za filozofiju). Navedenu raznolikost dodatno naglašava činjenica da je riječ o studentima i studenticama filozofije, kulturologije, etnologije i kulturne antropologije, klasične filologije, anglistike, indologije, fonetike, sociologije, psihologije, pedagogije, demografije, prava, edukacijsko-rehabilitacijskih znanosti, medicine i umjetnosti. Usmjereni na bioetičke aspekte odnosa morala i slobode, odnosno etike i zdravlja, studenti su se okupljali po parku uz more, gdje su upriličili dinamične i zanimljive diskusije.

Jedna od sekcija studentske bioetičke radionice

našem lošinjskom skupu i diskutiraju ponad svih uobičajenih sukoba, i oni koji idu na Gay pride i oni koji idu na Hod za život i oni koji hodaju na drukčiji način. Nikada poništiti različitosti, nego ih pomiriti na višoj razini, kako bi i naše socijalne prakse bile prosvjetljenije i bolje – zaključuje Jurić.

Prvi dan završio je tradicionalnim predstavljanjem recentnih bioetičkih izdanja. Iako održano u večernjim satima, nakon napornog radnog dana skupa, predstavljanje je privuklo velik broj sudionika.

Na ovoj reviji bioetičkog izdavaštva bilo je predstavljeno devet knjiga iz Hrvatske, Srbije i Švicarske, što je samo uži izbor iz bogate bioetičke knjiške produkcije. Ujedno je obilježena trideseta obljetnica izlazenja hrvatskog časopisa Socijal-

na ekologija, kao časopisa koji je bio jedan od ključnih faktora u nastanku i razvoju bioetike u Hrvatskoj i jugoistočnoj Europi.

A jedno od najposjećenijih predavanja 20. po redu Lošinjskih dana bioetike bilo je ono docenta Filozofskog fakulteta i saborskog zastupnika Nina Raspudića pod nazivom "Pandemijski paternalizam i izvanredno stanje", u kojem je razmatrao ključne bioetičke i biopolitičke probleme koji su isplivali na površinu za vrijeme pandemije COVID-19.

Suorganizatori 20. Lošinjskih dana bioetike su Znanstveni centar izvrsnosti za integrativnu bioetiku i Fakultet hrvatskih studija Sveučilišta u Zagrebu, te Udruženje studenata filozofije, odnosno Odsjek za filozofiju zagrebačkoga Filozofskog fakulteta.

Predstavljanje recentnih bioetičkih izdanja

DOC. FRANJO MIJATOVIĆ, MEDICINSKI FAKULTET SVEUČILIŠTA U RIJECI

Slijedi nam desetljeće mentalnih bolesti

Danas se sve više govori o fenomenu prodaje bolesti (marketingu straha), odnosno o poticanju bolesti (disease mongering). Velike farmaceutske tvrtke agresivno ciljaju na zdrave ljude

RAZGOVARAO I SNIMIO:

BRANKO NAĐ

Dvije pandemijske godine živjeli smo okruženi liječnicima, epidemio- lozima, maskama, upu- tama Stožera, kontrauputama i protestima antivaksera, anti- COVID potvrdera, teoretičara zavjere... Liječnici, doktori, pot- puna medikalizacija društva bi- li su nešto što smo uzimali zdra- vo za gotovo, i skoro smo zabo- ravili kako je živjeti u "starom normalnom".

Ipak, ili srećom, epidemio- loške mjere su ukinute, puno je ljudi cijepljeno, maske su pale i živimo kao nekad. Skoro. Psiho- lozi i psihijatri upozoravaju da ćemo posljedice pandemije, ali- jenacije i "lockdownova" vidje- ti tek u vremenu koje dolazi, no svima je jasno da se već danas moramo početi "odvikavati" od života u bolesnim vremenima i pod stalnom liječničko-stože- raškom prismotrom.

U Rijeci se, dakle, u pravo vrijeme dogodio skup s glav- nom temom medika(liza)cije i demedika(liza)cije društva. Ri- ječ je o 24. izdanju Riječkih da- na bioetike.

– Zdravstvo se drastično pro- mijenilo u posljednjih 20-ak go- dina tako da medikalizacija ni- je više samo zbog medicinskog imperijalizma i ograničavanja moći liječnika, kako je to govo- rio Illich, već je u središtu po- zornosti farmaceutska indu- strija, potrošačka potražnja i zdravstveno osiguranje. I mo- ramo priznati kako je fenomen demedika(liza)cije poprilično zanemaren u medicinskoj so- ciologiji – govori za Universitas doc. dr. sc. Franjo Mijatović s Katedre za društvene i huma- nističke znanosti u medicini ri- ječkog Medicinskog fakulteta.

Nesigurnost i pojačani strah

Zasigurno je i kovidizaci- ja učinila svoje i dodatno učvrstila medikalizaciju čineći od zdravlja, prven- stveno onog fizičkog, isklju- čivim monopolom farma- ceutske industrije. Uloži u borbi oko definicije, objaš- njenja i opravdanja raspo-

djele zdravstvenog kapitala postaju time sve veći. Zato je pojašnjenje odnosa moći i života, medikalizacije i de- medikalizacije, o tome tko smije i treba definirati što je bolest u zdravstvu, potrebno za dobro informiranu javnu raspravu i odmjerenopolitič- ko-društveno odlučivanje, objašnjava doc. Mijatović.

– Katedra za društvene i hu- manističke znanosti u me- dicini Medicinskog fakulte- ta Rijeka bavila se sličnom temom i prije deset godina: "Medicina, društvo, čovjek (1926. – 2002.): život kritike Ivana Illich deset godina nakon njegove smrti". Ipak, središnji argument 24. Riječ- kih dana bioetike je specifič- nost govora kojeg filozofi, so- ciolozi, politolozi, psiholozi, biotehnolozi, pravnici, liječ- nici, medicinske sestre... koriste kao okvir kroz koji se povijest medika(liza)cije može preispitivati na origi- nalan i plodonosan način. Bolje razumijevanje o tome kako su medicinska moć i biološki život postali ispre- pleteni tijekom novije povi- jesti ljudskog društva može pomoći u pronalaženju pro- mišljenijih i pravednijih od- govora s obzirom na buduće političke, etičke i društvene dileme koje se javljaju s na- šom povećanom kontrolom nad biološkim životom.

Kako komentirate da je upravo pandemija koronavirusa, kao malo koja tema dosad, dovela

“

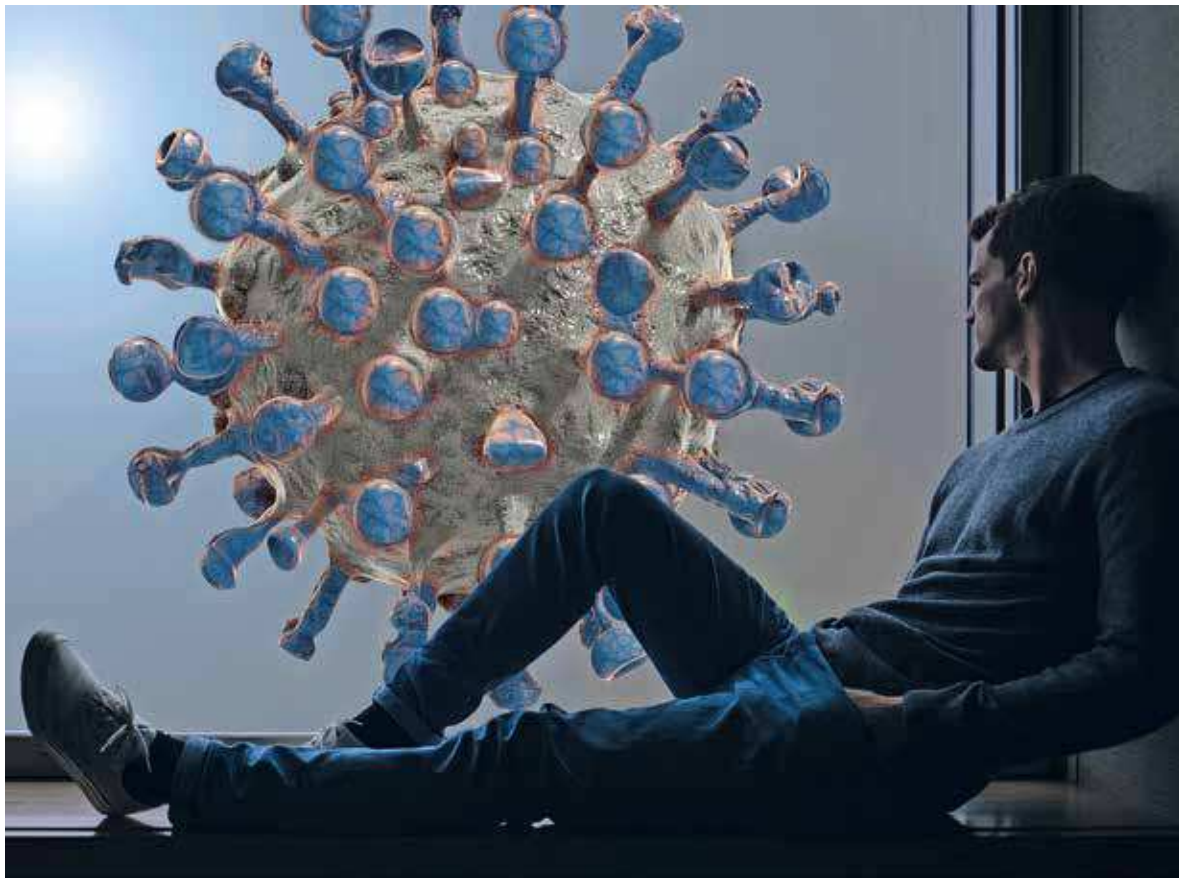
Napor povjesničara, u ovom slučaju epidemiologa, koji su razotkrili mit o tajnim društvima i globalnoj dominaciji gatesa, bezzosa, muskova i dr. nije dovoljan da ospori te silne zavjere

do potpune polarizacije u druš- tvu – na one koji slijepo vjeruju liječnicima i stručnome stože- ru do antivaksera i ljudi koji su pozivali na nered zbog obveze COVID potvrde?

– Početna opravdanja u vrije- me pandemije koronavirusa gotovo su uvijek bila donoše- na na temelju zdravlja. Prak- sa izoliranja, nošenja maski, testiranja, pranja ruku, ka- snije razvrstavanje na cije- pljene i necijepljene, na pre- boljele i nezaražene oprav- davani su kao sredstva za poboljšanje zdravlja ljudi. Govorilo se da će što veća procijepljenost dovesti do povlačenja koronavirusa, izdavanje COVID putovni- ca osigurati sigurniju oko- linu u kojoj se možemo slo- bodno kretati, zabrana ma- sovnijih okupljanja spriječiti širenje virusa... Međutim, virus je nastavljao po svo- me i epidemija nije slijedila jednostavne obrasce i pred- viđanja stručnjaka. Pande- mija je uvijek izazivala još jaču nesigurnost i pojačava- la strah. Osim toga, i svađe među stručnjacima povre- meno su zaoštravale situa- ciju te su isplivali privatni interesi i skrivene financij- ske i političke namjere. Na taj način sve se više gubilo povjerenje i poštovanje pre- ma stručnjacima. Jednom ri- ječju, na djelu je bilo "barbar- stvo specijalizacije". Stoga je postalo uobičajeno imati svo- je vlastito mišljenje, tj. zauze- ti poziciju, pa makar bila ona potpuno neznanstvena i pro- tivna zdravom razumu. Ono što svakako nije dobro u *polarizaciji* jest prisvajanje mo-ći interpretiranja s obzirom na društvenu dobrobit.

Takvu polarizaciju kod nas iza- ziva samo vječna tema ustaša i partizana, zar ne?

– Ljudi su oduvijek bili i jesu živa bića koja, nažalost, ima- ju moć jedni nad drugima. Na taj način život ili smrt drugoga pretvaraju u objekt koji se može locirati, uspore- diti, testirati i izračunati. Iako razvoj društva i raznih

udruga nudi nove načine da se ljudi oslobode relacijskih ograničenja, društvena stvarnost jasno pokazuje da se te promjene događaju po cijenu ovisnosti našeg života o donošenju političkih odluka. Na temelju polarizacije čini se da je glavni narativ u novijoj ideološkoj povijesti našega društva u milosti suverena u političkoj areni.

Kako uopće provesti demedikalizaciju nakon toliko dugo vremena kada su lijekovi i zdravlje bili jedina i najvažnija tema?

– Medikalizacija mora biti prisutna da bi došlo do demedikalizacije. Međutim, postoje također pozitivne i negativne posljedice demedikalizacije. Postoje čak neki slučajevi u kojima je došlo i do remedikalizacije. Takav primjer je ovisnost. U slučaju ovisnika, kadase dogodila demedikalizacija ovisnosti, ponovno se prebacila odgovornost i stigma na ovisnika. Remedikalizacijom su ovisnici ponovno oslobođeni negativne etikete. Slučaj ovisnosti je dobar primjer fluidnog procesa između medikalizacije i demedikalizacije. U ovom slučaju je demedikalizacija “prepuštanje moći” nad time kome je dopušteno definirati što je bolest. Negativan slučaj demedikalizacije je eliminacija potrebe za medicinskom stručnom pomoći, kao u slučaju neprofesionalnih seksualnih stručnjaka koji pune stranice svojim savjetima u časopisima, knjigama i na internetskom bespuću.

Najlakše je progutati tabletu

Psiholozi i psihijatri upozoravaju da će se posljedice pandemije, “lockdowna”, pa i straha koji smo doživjeli od potresa, tek vidjeti za par godina... Komentar?

– Sasvim izvjesno. Naime, većina znanstvenika smatra kako je desetljeće pred nama desetljeće mentalnih bolesti. Čini mi se da će nas iskustvo koronavirusa i gubitka doma kao posljedice potresa, te tromosti i ravnodušnosti gospodarske obnove ubrzati i kolosijek mentalnih bolesti. Danas se sve više govori o fenomenu prodaje bolesti (marketingu straha), odnosno o poticanju bolesti (*disease mongering*). Velike farmaceutske tvrt-

Premalo tolerancije prema drugačijem mišljenju

Da ste u vrijeme pandemije bili na čelu Stožera, ili da ste bili ministar zdravstva, što biste napravili drukčije?

– Uvijek je lakše s distance govoriti. Na početku pandemije naš Stožer i ministar postupili su jednako kao i većina drugih zemalja. Međutim, kako je vrijeme odmicalo, a koronavirus dobivao razne varijante Stožer se već pomalo navikao imati moć u svojim rukama. Događaji, preporuke, savjeti i pravne odluke koje su zabilježene i zapamćene zahtijevaju jednu širu interpretaciju, nadasve onu humanizirajuću i društvenu.

Promatrano s vremenskim odmakom, Stožer je bio premalo tolerantan prema drukčijem mišljenju, iako je, moramo priznati, bilo raznoraznih mišljenja, pri tome ne dopuštajući čak ni liječnicima drukčije misli, već namećući bespogovorno svoje argumente. Oni koji su imali kontrolu i snagu “nametanja” mjera, radili su i (ne)izbježne pogreške, pogotovo kada su se odluke temeljile na subjektivnoj dobrobiti i punjenju proračuna, a premalo na objektivnim činjenicama. Tako je epidemija drastično opadala tijekom turističke sezone i jedino još bila prisutna kod istočnih i južnih susjeda. Kao dio društvene zajednice, trebali bismo dopustiti rasprave o našim različitim pogledima. Naravno, znanstvena korekcija unutar struke treba biti rezervirana za stručnjake. Međutim, kada se radi o drukčijoj perspektivi koja se tiče blagostanja određene zajednice treba dopustiti preispitivanje vlastitih pogrešaka. To nije poziv na prilagodbu u kojoj se drugome daje sloboda za neracionalno djelovanje. To je poziv za istinsku toleranciju gdje se poštuju alternativni stavovi čak i kada se ne slažemo. U suprotnom, etička i društvena barijera se eliminiraju kada se suprotstavljeni glasovi ušutkuju.

Zdravlje kao garancija gospodarskog rasta

Je li bilo u “borbi protiv korone” etički upitnih postupaka, savjeta, naputaka, poput zatvaranja gospodarstva pod edigom zaštite javnoga zdravlja?

– Zdravlje je središnja briga u ljudskom postojanju i kritička odrednica vrijednosti ljudskoga života, kao što se može iščitati iz tisućljetne povijesti u kojoj su svi narodi svijeta dosljedno rangirali zdravlje kao glavni prioritet. Dobro se zdravlje procjenjuje kao najosnovniji element za osobni i ekonomski razvoj, smanjenje siromaštva i kamen je temeljac (uz obrazovanje) za intelektualni, emocionalni i fizički razvoj ljudskih bića (SZO, 2000.). Za društva općenito, pokazalo se da poboljšano zdravstveno stanje stanovništva pozitivno korelira s gospodarskim rastom i održivim razvojem. Stoga nije slučajna pojava da su većinu klasičnih otkrića u gospodarskoj povijesti, također, pomno pratili veliki pomaci u kontroli bolesti. S druge strane, loše zdravlje nameće znatne troškove pojedincima i društvima, sužavajući godišnje prihode društava i ugrožava izgled gospodarskog rasta i razvoja. Ti su gubici posebno veliki u zemljama s niskim prihodima i značajno pridonose eroziji BDP-a.

Gospodarsko zdravlje ne samo da nameće financijske i psihološke posljedice, već ono stvara i društvenu nestabilnost i komplicira etička načela, poput autonomije, jednakosti, slobode kretanja, prava izbora... Ključno je pitanje mora li se individualni život toliko imunizirati kako bi se spriječio bilo koji oblik kontaminacije?

ke sada agresivno ciljaju na zdrave u svojim marketinškim aktivnostima. Dijelovi svakodnevnog života pretvaraju se u zastrašujuća stanja i poremećaje, čineći obične i zdrave ljude zabrinutima za svoje zdravlje. Na primjer, nepoznatom stanju se pridaje nova pozornost, stara bolest može se preimenovati ili se može *izmisliti* potpuno novi poremećaj. A ključna strategija je promijeniti način na koji ljudi razmišljaju o zajedničkoj svakodnevici problema. Neugodnosti koje su ljudi ranije mogli prihvatiti kao smetnju, na primjer, bore ili ćelavost sada treba liječiti farmaceutskim pripravcima.

Kako izbjeći zamku da te psihološko-mentalne tegobe, koje su sigurno nastale, rješavamo pretjeranom uporabom lijekova?

– Vrlo teško. Na primjer, što se nekoć smatralo normalnim posljedicama starenja – poput ćelavosti, mlohavosti kože, periodične impotencije, menopauze i gubitka gustoće kostiju – sada spada u domenu farmaceutskog tretmana. Primjerice, liječenje ovisnosti o opijatima poraslo je više od 1000 posto između 1996. i 2011., a prijavljeno je da su četiri od pet osoba koje se liječe od ovisnosti o heroinu počele zloupotrebjavati opijatne tablete protiv bolova. Medicinska tržišta omogućuju ljudima da sami upravljaju svojim zdravljem. Prvenstveno kao rezultat medicinskih tržišta, medikalizirana terminologija je rasprostranjena u običnom govoru, a medicinske metafore shvaćaju se toliko doslovno da je pacijentima/potrošačima teško kritički razmišljati. Na primjer, u Americi je uobičajeno da ljudi kažu “depresivan sam” kada su samo tužni, ali ta izjava može biti dovoljna da se dobije recept za antidepresive. Osim toga, najlakše je progutati tabletu. Korporatizirana medicina iz temelja mijenja organizaciju zdravstvene skrbi i pridonosi rastućoj potrošačkoj kulturi.

Je li farmaceutski lobi zaista toliko jak kao što se priča u ku- loarima, pa zbog toga nastaju i razne teorije zavjere?

– Farmaceutska industrija je uistinu veliki potrošač i vje-

“

Postalo je uobičajeno imati svoje vlastito mišljenje, tj. zauzeti poziciju, pa makar ona bila potpuno neznanstvena i protivna zdravom razumu

rojatno najmoćnija industrija danas. Prema nekim autorima (Dickson, Hughes, Peters, DiMasi i dr.) prosječni trošak stavljanja na tržište novog lijeka je procijenjen na 2,6 milijuna dolara. Proces otkrivanja lijeka je uistinu mukotrpan, dugotrajan (prosječno 12-15 godina) i nadasve financijski iscrpljujuć pothvat i obuhvaća velik broj ljudi i korporacija. Prema istim studijama, isporuka lijekova i cjepiva spada među najisplativije zdravstvene intervencije u razvijenim zemljama i zemljama urazvoju. Imali i ovdje razloga za teorije zavjere ostaje otvorenim pitanjem. U svakom slučaju, farmaceutske korporacije su u konačnici odgovorne dioničarima, a želje dioničara su često u suprotnosti s potrebama pacijenata. S druge strane i privatizacija medicine je učinila medicinsku industriju ovisnijom o svjetskim financijskim tržištima.

Koje dosadašnje teorije zavjere proglašavate najluđima? Bill Gatesovo čipiranje putem COVID cjepiva opasno konkurira za prvo mjesto, je li tako?

– Teorije zavjere zauzimaju značajan dio našeg svakodnevnog života. One predstavljaju višestruk fenomen, ali se često svode na određeni aspekt ne uzimajući u obzir mnoštvo čimbenika koji doprinose njihovom postojanju. Ponekad su racionalne, ali većinom proizlaze iz tvrdoglavog svjetonazora (Zemlja je ravna!) ili skupa uvjerenja (čovjek nije bio na Mjesecu!) koji insinuiraju da se povijest otkriva samo kroz zavjere. Teorije zavjere o tajnim društvima, koja posjeduju okulta znanja i vještine koje im omogućuju kontrolu nad svijetom, traju

već stoljećima. Napor povjesničara, u ovom slučaju epidemiologa, koji su razotkrili mit o tajnim društvima i globalnoj dominaciji gatesa, bezzosa, muskova i dr. nije dovoljan da ospori zavjeru. Popularnost teorije zavjere otkriva da društvo postaje sve skeptičnije prema autoritativnim organizacijama. Zbog “lažnih vijesti” i dostupnosti svakojakih informacija na internetu neki ljudi moraju propitati sve, čak i izvore koje su prije smatrali neupitnim autoritetima. Zavjere još uvijek imaju negativnu reputaciju u široj javnosti, te se uvjerenja o zavjerama preziru i odbacuju u većini društvenih krugova. Međutim, u budućnosti bi moglo doći do promjene ako nastave privlačiti pozornost, jer dezinformacije nikada nisu bile lakše dostupne.

Prigovor savjesti

Poštuju li liječnici i medicinski djelatnici u potpunosti Hipokratovu zakletvu? Imaju li uopće pravo na priziv savjesti, ako su se svjesno odlučili na takav poziv?

– Liječnici u Hipokratovo vrijeme nisu mogli biti kažnjeni zbog kršenja profesionalne etike, jer nije postojao pravni okvir za medicinu niti profesionalne smjernice. Suprotno modernoj medicini drevni grčki svijet nije imao nikakve kvalifikacije da netko postane liječnik. Nije bila potrebna nikakva obuka ili učenje; samo sposobnost uvjeravanja drugih da liječnik zna to što radi. Zakletva je vjerojatno stvorena kako bi popunila prazninu koju je ostavio nedostatak zakonskih ograničenja za liječnike. Međutim, napredak medicine, kulturna i društvena uvjerenja, te prava pacijenata dovode u pitanje prigovor savjesti. Zakon ima ključnu ulogu u reguliranju ovog područja. Naravno da medicinski djelatnici ne trebaju ostati lišeni bilo kakvog osobnog osjećaja morala. Međutim, ne smije se dopustiti da prigovor savjesti ometa pacijentovo pravo na legalno dostupne tretmane. U konačnici, sve odluke morat će donijeti zakonodavno tijelo, tijelo koje, čini se, nije sklonu baviti se pitanjima koja postavlja prigovor savjesti.

Pri vrhu smo Europske unije po broju dana koje provedemo na bolovanju. Zašto Hrvati toliko zlorabe zdravstveni sustav, a s druge strane očekuju liječnike na svojoj strani, u svakoj situaciji i u svako doba?

– Slabo zdravlje ne znači automatski i lijenu radnu etiku. S obzirom na to da svaka pojava ljudskog bivanja u svijetu može biti medikalizirana i budući da se svakodnevno klasificiraju nove i čudnovatije bolesti, možda je i ova bolovanje bolovanja, zlorado rečeno, svojstvena hrvatska bolest. S druge strane, o dobrobitima medicine i njezinim savjesnim liječnicima ne treba previše trošiti riječi. Svaka dvojba biva uklonjena čim posjetimo bolnicu.

Nema ništa sigurnije, ugodnije, zdravije, ako hoćete i ljepše, spasonosnije sigurno, nego biti u bolnici kad je čovjek bolestan. Naši su liječnici još uvijek marljivi ljudi i nadasve odgovorni i profesionalni kada je u pitanju bolest i briga za čovjeka (pacijenta).

PROF. MEHO SAŠA KOVAČEVIĆ, GRAĐEVINSKI FAKULTET SVEUČILIŠTA U ZAGREBU

Odgovorni političari slušaju savjete stručnjaka

Profesoru Lakušiću želim u daljnjem radu da funkciju rektora obnaša s istim entuzijazmom i posvećenošću kakvu je imao za vrijeme svog dekanstva. I siguran sam da će od toga i Sveučilište značajno profitirati

RAZGOVARAO I SNIMIO:
BRANKO NAD

Razvoj novih, kao i unaprjeđenje postojećih tehnologija, od iznimne je važnosti za građevinsku industriju. A takav razvoj i unaprjeđenje dolaze kao odgovor na osluškivanje potreba građevinske industrije.

Poručio je to u svom pozvanom predavanju na nedavnoj konferenciji CETRA u Puli prof. dr. sc. Meho Saša Kovačević, redoviti profesor u trajnome zvanju na Zavodu za geotehniku Građevinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu.

Profesor Kovačević govorio je o putu od istraživačke ideje do implementacije razvijene tehnologije u praksu. A u ovom slučaju istraživačka ideja svoje temelje ima upravo u snažnoj sprezi s industrijom u Hrvatskoj. Naime, naš sugovornik sa svojim timom već

duži niz godina aktivno sudjeluje u provedbi niza stručnih projekata u Hrvatskoj, što im je pružilo izravan uvid u potrebe industrije.

Kroz znanstvene projekte su brojni alati i metode razvijani i usavršavani upravo u smjeru da pružaju konkretna rješenja za potrebe industrije. Takvi alati i metode su potom primijenjeni na čitavom nizu infrastrukture po cijeloj Europi i ubrzo se prepoznala njihova korist, govori u razgovoru za Universitas prof. Kovačević:

- Takve su metode primijenjene i u Hrvatskoj, gdje su se upravitelji infrastrukture dosad bavili infrastrukturom na dominantno "reaktivan" način, točnije problemu bi se posvetili kada bi se on već dogodio. Alati i metode koje smo razvili na Zavodu za geotehniku na Građevinskom fakultetu ustvari omogućavaju "proaktivno" planiranje povezano s infrastrukturom, tj. daju uvid u njezino

stanje prije negoli je do problema došlo, a time unapređuju i donošenje odluka i kvalitetnije raspoređivanje resursa vezanih za održavanje infrastrukture.

Koliko CETRA konferencija znači za implementaciju takvih tehnologija pri gradnji nekih budućih cesta i pruga u Hrvatskoj?

-Konferencija CETRA je događaj koji omogućuje znanstvenicima i praktičarima razmjenu informacija u području prometne infrastrukture. Ne treba smetnuti s uma da se radi o međunarodno prepoznatoj konferenciji na kojoj sudjeluju stručnjaci iz cijelog svijeta, a time i razmjenjena ideja i znanja ima dodatnu međunarodnu komponentu. CETRA kao platforma omogućava i diseminaciju rezultata istraživanja koja je ključna za daljnji razvoj metoda, ali i za stimulaciju njihove primjene u svakodnevnoj inženjerskoj praksi.

“

U mrežu županijskih i lokalnih cesta svakako bi trebalo povećati ulaganja jer je osuvremenjivanje i dogradnja ove mreže nužna za daljnji razvoj i ujednačavanje gospodarstva, industrije, kulture, obrazovanja u svim dijelovima Hrvatske

Ja sam osobno sa svojim timom objavio niz radova na dosadašnjim CETRA konferencijama i u više navrata smo kontaktirani od strane industrije i praktičara za mogućnostima implementacije pojedinih metoda na njihovim konkretnim problemima, pri čemu se sa samim tehnologijama upoznali upravo čitajući naše objavljene radove. I uvijek je zadovoljstvo kada iz objavljenog rada proizađe mogućnost neke nove suradnje i nekog novog istraživanja.

Danas je u znanosti veći fokus dan na objavljivanje u časopisima, ali se na konferenciji ovakvog renomea može ostvariti razmjena znanja između industrije i znanosti na jedan specifičan i obostrano koristan način. Osim toga, budući da na konferenciji kroz institucionalni okvir stručnog usavršavanja sudjeluju brojni domaći stručnja-

ci građevinski inženjeri (ove godine njih više od 120), transfer najnovijih znanja i tehnologija vezanih za projektiranje, gradnju, praćenje i održavanje infrastrukture u praksi se događa, iako bi mi katkad željeli da to bude brže.

Što ste vi osobno očekivali pa onda i dobili od pulske konferencije?

-Od ovogodišnje CETRE očekivao sam nastavak uspješnosti koja je prisutna od prve konferencije, organizirane tamo već prije 12 godina. Obradovalo me što sam se ponovno vidio s kolegama iz industrije i iz znanosti, kako iz Hrvatske tako i iz ostatka svijeta. Naročito što smo se s ovogodišnjom CETROM vratili na fizičku prisutnost koja nam je jako nedostajala posljednjih pandemijskih godina. Bez obzira na to što su nam putovanja i fizička interakcija bili značajno ograničeni, mi smo se i da-

Vratiti što veći dio prometovanja na željeznice

Ni ceste ni pruge nam nisu baš u reprezentativnom stanju. Evo, od mog Čakovca do Zagreba, 90 kilometara, danas, u 2022. godini, vlak vozi više od tri sata. Kako to komentirate? Željeznice su dosta specifičan tip infrastrukture sa svim svojim zahtjevima koji se moraju zadovoljiti tijekom projektiranja, izvedbe i korištenja pruge. Neosporna je činjenica da su željeznice dugi niz godina zanemarivane, ponajviše radi orijentacije na razvoj mreže autocesta u poslijeratnom razdoblju, što zorno prikazuju i brojne usporedbe ulaganja u pojedine prometne grane u Hrvatskoj. Po prometno-tehničkim elementima naših autocesta te prema stupnju izgrađenosti (km/broj stanovnika) Hrvatska se svrstala u sam vrh rang-liste među zemljama EU-a. U razdoblju do 2030. godine predviđena ulaganja značajno će porasti (procijenjena vrijednost radova 3 – 3.4 mlrd eura), a kroz konferenciju CETRA stručnjaci iz sektora željezničke infrastrukture predstavljaju projektna rješenja, tehnologije i izazove koji predstoje pred njima pri realizaciji dugo očekivane modernizacije. Kada ne ulažete infrastrukturu, a uvažavajući činjenicu da je veliki dio pruga u Hrvatskoj, kao i u ostatku Europe, sagrađen prije stotinu godina, ne iznenađuje ovaj podatak koji ste iznijeli. Međutim, željezničke pruge u Republici Hrvatskoj u nekoliko proteklih godina doživljavaju temeljitu revitalizaciju, za koju se nadam da će potrajati i duži niz godina u budućnosti. Ovo je ponajprije zasluga europskih fondova i novih projekata, gdje su brojni projekti revitalizacije željeznice u Hrvatskoj već započeti, neki su i završeni, a uključuju izgradnju novih dionica te sanaciju postojećih. Sve ovo ide u smjeru u kojim ide i europska prometna strategija, a to je vratiti što veći dio prometovanja na željeznice, ali, naravno, na funkcionalne i efikasne željeznice. Željeznica je kod nas nepravedno zapostavljena. Najave su obećavajuće, a i naša očekivanja u tom smislu.

Ije intenzivno razvijali u znanstvenom smislu, tako da smo prikazali brojne razvijene tehnologije i provedene aktivnosti u periodu od posljednje konferencije. A jednako tako, vidjeli smo čime su se i ostale kolege bavile, te smo se upoznali i s novim izazovima praktičara u domeni cestovne i željezničke infrastrukture.

Koliko politika, lokalna vlast, koja odlučuje o gradnji prometnica, sluša struku? Odnosno, koliko su stručnjaci vašeg fakulteta bili uključeni u razvoj prometne infrastrukture zadnjih godina?

-Stručnjaci i znanstvenici Građevinskog fakulteta u Zagrebu bili su i jesu uključeni u brojne najznačajnije projekte kao npr. Nacionalni prometni model, master planovi razvoja prometnog sustava (funkcionalna regija Sjeverni Jadran, funkcionalna regija Istočna Hrvatska), planove održive mobilnosti (Pula, Zagreb), prostorno-prometno-građevinske studije i studije izvodljivosti/opravanosti za cestovnu mrežu cestovne mreže državnog značenja. Fakultet značajno pridonosi kvalitetnim rješenjima kroz izradu studija, master planova, ekspertiza i projektne dokumentacije u suradnji s resornim ministarstvom, te sudjeluje u nizu stručnih radnih skupina s ciljem rješavanja ključnih izazova vezanih za prometnu infrastrukturu.

Neophodan je dijalog organa vlasti na svim razinama i stručnjaka iz područja prometne infrastrukture. Iako katkad mislimo da bi odgovorni trebali u većoj mjeri poslušati savjete stručnjaka, mora se priznati da smo često pozivani i rado smo se odazivali da u stručnom smislu pomognemo.

Pelješki most uskoro bi trebao biti dovršen, osim što, po običaju, kasne radovi na prilaznim cestama. Kolika je njegova istinska uloga u “povezivanju sjevera i juga Hrvatske”, a koliko je to banalna fraza koja je koristila brojnim političarima dosad?

-Posljednjih godina intenzivno se obnavlja i modernizira mreža državnih cesta. Svjedočimo izgradnji milenijskog projekta pelješkog mosta koji ima izni-

man prometni značaj, koji prepoznala i Europska unija, zato ga je u iznimno značajnom postotku i financirala. Značajna su ulaganja i u brojne manje projekte državnih cesta. U mrežu županijskih i lokalnih cesta svakako bi trebalo povećati ulaganja jer je osuvremenjivanje i dogradnja ove mreže nužna za daljnji razvoj i ujednačavanje gospodarstva, industrije, kulture, obrazovanja u svim dijelovima Hrvatske.

Kakvo je stanje sa zagrebačkim prometnicama nakon potresa? Znamo da su mostovi bili oštećeni, krenula je sanacija. Što je s cestama, tramvajskim prugama? Nedavno mi je prof. Marko Slavulj s Prometa, sada predsjednik Nadzornog odbora ZET-a, rekao da Zagreb ima jedan od najsporijih tramvajskih prometa u Europi. Koliko je, po vašem mišljenju, za to “zasluzna” starost tramvaja, a koliko stanje pruga i tračnica?

-Tramvajska infrastruktura u gradu Zagrebu također je pretrpjela oštećenja izazvana potresima 2020. godine. Vrlo izazovne aktivnosti uslijedile su pri ponovnom uspostavljanju tramvajskog prome-

ta nakon potresa, a u čemu je važnu ulogu imao Građevinski fakultet Sveučilišta u Zagrebu. Bilo je nužno sanirati sva izravna oštećenja na kolosijeku i kontaktnoj mreži, koja je u centru grada sidrena na pročeljima zgrada oštećenih u potresu.

Također se moralo osigurati uklanjanje svih oštećenih elemenata s fasada i krovova na trasi tramvajskih pruga kako ne bi došlo do naknadnog pada objekata na pločnike. Konačno, na tramvajskoj infrastrukturi uveden je sustav kontinuiranog praćenja vibracija koje izaziva prometovanje tramvajskih vozila kako bi se na pravovremeno mogle izvesti sanacije i pravdati njihovu potrebitost prilikom prijave za sredstva raspoloživa kroz nacionalne instrumente i instrumente EU-a.

Što se tiče analize stanja cestovne mreže, neposredno nakon potresa, nije bila intenzivna uključenost stručnjaka našeg fakulteta, ali se fakultet naknadno intenzivno uključio u pripremu dokumentacije za Grad Zagreb vezano za apliciranje na sredstva fondova Europske unije za sa-

“

Vrlo izazovne aktivnosti uslijedile su pri ponovnom uspostavljanju tramvajskog prometa nakon zagrebačkog potresa, a u čemu je važnu ulogu imao naš Građevinski fakultet

naciju šteta nakon potresa te oporavak i otpornost. **Vaši su stručnjaci ispitivali tunel u Nizozemskoj, zatim i provodili testiranja opterećenjem na pelješkom mostu. Koliko je vaš fakultet priznat u Europi, kako ste vi zadovoljni opremljenošću, međunarodnom suradnjom?**

-Izrazito sam zadovoljan načinom na koji smo se pozicionirali u europskim okvirima i bez skromnosti mogu reći da smo u brojnim aktivnostima ravnopravni s europskim i svjetskim sveučilištima. Spomenuo bih ovdje trenutno dva tekuća europska projekta gdje sam osobno koordinator, a takvih projekata je na fakultetu sve više i više, gdje se pokazuje da fakultet ima znanja i kapacitete za voditi takve projekte. Naravno, mjesta za napredak ima napretek, ali imamo jasnu viziju i strategiju kako ćemo se dalje razvijati.

Fakultet trenutno provodi značajan broj europskih projekata i član vrlo snažnih projektnih konzorcija. Naša znanstvena infrastruktura je na zaavidnoj razini i omogućava nam da držimo korak s ostalim uspješnim europskim sveučilištima.

Možda nam je manjak prostora trenutačno najveća bolika i to u jednom segmentu utječe kvalitetu rada mladih istraživača, poslijedoktoranada i studenata, a ujedno otežava i organizaciju projektnih sastanaka i radionica u okviru znanstveno – istraživačkih projekata. Međutim, naglasio bih ovdje projekt Centra za istraživanje i razvoj sigurnog i održivog okoliša na Borongaju koji će omogućiti integrirano istraživanje djelovanjem

interdisciplinarnog tima u infrastrukturno adekvatnom prostoru. Ovaj projekt bi zasigurno dugoročno riješio problem manjka prostora.

Uskoro vam dekan Lakušić odlazi na novo radno mjesto, kao novi rektor Zagrebačkoga sveučilišta. Kako ste na fakultetu doživjeli njegovu pobjedu na rektorskim izborima, što očekujete od njegova rektorska mandata i kakvu mu poruku kao budućem rektoru želite poslati?

-Izbor prof. Lakušića za rektora našeg najvećeg sveučilišta nije samo njegov osobni uspjeh, nego je to izniman uspjeh i za Građevinski fakultet. Prvi put u povijesti ćemo imati rektora koji dolazi iz područja

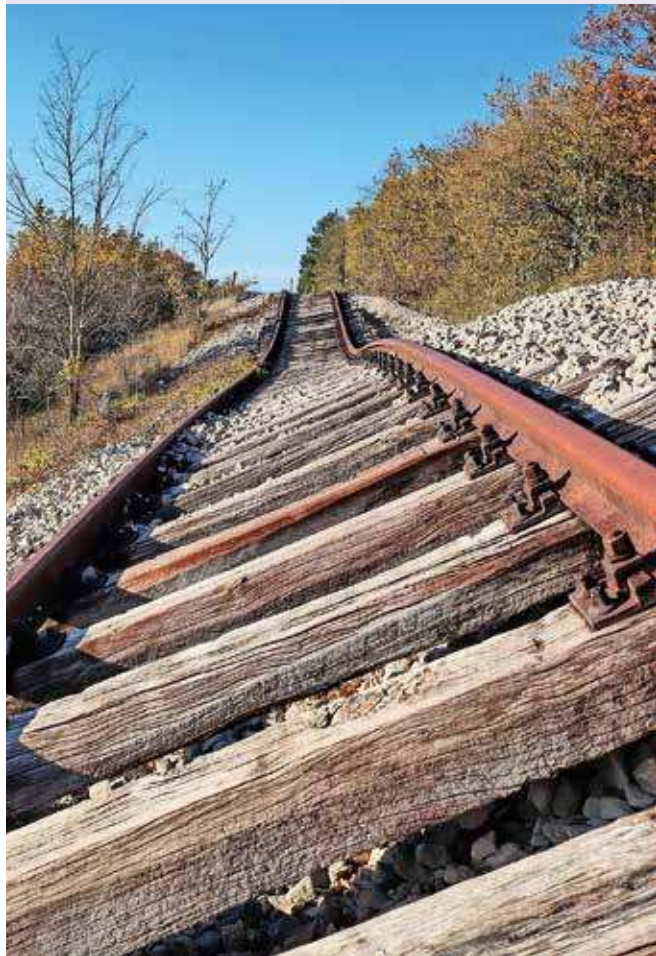
građevinarstva i iznimno mi je drago da je to upravo prof. Lakušić.

On je svojim dosadašnjim radom na našem fakultetu i u tijelima Sveučilišta više puta pokazao da je izvrсна osoba za tako odgovorno mjesto. Brojne novine su implementirane u rad fakulteta za vrijeme njegovog dekanstva, kako na operativnoj razini, tako i kroz povećanje kapaciteta znanstvene infrastrukture.

Ono što mu želim u daljnjem radu je da funkciju rektora obnaša s istim entuzijazmom i posvećenošću kakvu je imao za vrijeme svog dekanstva. I siguran sam da će od toga i Sveučilište značajno profitirati.

‘Pijana’ pruga

Upoznat sam s dionicom pruge u Istri, koju zovu još i ‘pijana pruga’. Za nju treba naglasiti da se radi o napuštenoj liniji koja nije u prometu i danas služi kao svojevrsna atrakcija. Ali nam zorno prikazuje što će se dogoditi s infrastrukturom ako o njoj ne brinemo. Nije samo starenje infrastrukture faktor koji utječe na njezino stanje, sve izraženija su i dodatna opterećenja koja nisu bila predviđena u fazi projektiranja pruge. Najbolji primjer su klimatski faktori koji imaju velik utjecaj na zemljane konstrukcije, kao što su primjerice željeznički nasi-pi, ali i kontinuirano povećavanje prometnih opterećenja.

GRAĐEVINSKI FAKULTET ZAGREB ORGANIZIRAO SEDMU KONFERENCIJU CETRA 2022.

Promet je žila kucavica svake države i gospodarstva

U Puli je održana dvodnevna konferencija o cestovnoj i tračničkoj infrastrukturi CETRA 2022. Više od 220 sudionika konferencije stiglo je iz 38 zemalja svijeta, s 37 uglednih domaćih i inozemnih sveučilišta. U dva su dana prezentirali 90 radova i istraživanja, rezultate raznih testiranja i primjere međusektorskog umrežavanja

Piše: **BRANKO NAD**

Najveći stručnjaci prometne infrastrukture i povezivanja okupili su se u Puli na dvodnevnoj međunarodnoj konferenciji o cestovnoj i tračničkoj infrastrukturi – CETRA 2022. Riječ je bila o sedmom izdanju ove možda i najznačajnije sektorske konferencije u našem dijelu Europe, čiju je važnost i nakon pandemijske stanke dokazalo sudjelovanje više od 200 sudionika iz 38 zemalja svijeta.

Među njima je i prof. dr. sc. Buddhima Indraratna s University of Technology iz australskog Sydneya, koji je održao uvodno predavanje putem videolinka.

Okupljeni stručnjaci, profesori, docenti, istraživači i praktičari, raspravljali su o prometnoj infrastrukturi, povezivanju, uklanjanju problema, te o novim znanstvenim spoznajama u sektoru u koji države posljednjih godina ulazu sve više i više.

Znaju to jako dobro sudionici konferencije CETRA 2022., pristigli s 37 uglednih domaćih i inozemnih sveučilišta, a koji su u dva dana prezentirali više od 90 radova, istraživanja, testiranja i međusektorskog umrežavanja, istodobno u pet sekcija, odnosno u tri dvorane.

Nema turizma bez dobrih cesta

Jer prometna je infrastruktura bila i ostala žila kucavica svake države, krvotok koji osigurava funkcioniranje svakog gospodarstva. Poručio je to u pozdravnome govoru prof. dr. sc. Stjepan Lakušić, dekan Građevinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, glavni inicijator i organizator konferencije CETRA.

– Turistički sektor, hrvatski turizam, razvijen je na visokom nivou, ali svemu tome prethodila je prometna povezanost i prometna infrastruktura. Tijekom pandemije koronavirusa jedina destinacija koja je bila turistički uspješna bila je Republika Hrvatska, samo zahvaljujući prometnome sektoru, zahvaljujući čvrstoj povezanosti i mogućnosti dolaska osobnim automobilom do naših destinacija. To su omogućili inženjeri koji se bave prometnom infrastrukturom, a takvi inženjeri godinama se okupljaju na našoj konferenciji – jasan je bio Lakušić.

Budući da je nedavno izabran i za novog rektora Zagrebačkoga sveučilišta, podsjetio je na to da je upravo akademska zajednica imala veliku ulogu u saniranju posljedica zagrebačkog i potresa na Banovini. Kada se 2020. godine dogodio razorni potres u Zagrebu, institucija koja je prva izašla i pomogla građanima, ali i Vladi Republike Hrvatske, bio je Građevinski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, kazao je Lakušić. Iskreno je priznao da je to bilajako rizična od-

Zagrebački rektor Damir Boras:

‘Vrhunska je ovo konferencija koja utječe na budućnost Hrvatske!’

“Konferencija CETRA 2022. pokazuje kako su cestovna i željeznička infrastruktura najvažnija grana svakoga gospodarstva. Fakulteti koji organiziraju ovu konferenciju, predvođeni Građevinskim fakultetom i dekanom Stjepanom Lakušićem, našim novoizabranim rektorom, dokazuju da imamo viziju kojom promičemo stvari važne za budućnost Hrvatske. Sudjelovanje velikog broja znanstvenika i stručnjaka ovog područja pokazuje kako je CETRA vrhunska konferencija. Ritam od dvije godine idealan je tempo i da se može održati ta vrhunska kvaliteta. Posebno je važno što se konferencija održava u obalnim gradovima. More, jadranska obala, dakle turizam, koji se veže na naše ceste i željezničke pruge, bitan je segment gospodarske budućnosti Hrvatske. Promet zadire u sve segmente društva. Nema nijednog društva u kojem promet ne utječe na društvene tijekove.

Stjepan Lakušić i Damir Boras

BRANKO NAD

luka. S jedne strane to je bio vrlo human čin, pomoći ljudima čiji su domovi stradali, ali i dosta opasan, rizičan čin. Jer ako bi se nešto opasnog dogodilo nakon njihove intervencije i pregleda njihovih starijaca, zagrebački Građevinski fakultet snosio bi odgovornost.

– Međutim, nismo mogli drugačije. Jedini smo imali potrebno znanje u tom momentu, jedini smo imali mogućnost organizacije na terenu, jedini smo znali kako reagirati. I Vlada je to prepoznala, shvaćeno je ko-

liko je važno povezati akademsku zajednicu s gospodarstvom, jer akademska zajednica može pomoći kad je najkritičnije. Tome služe ovakvi skupovi, ovakve konferencije, na kojima se godinama razvijaju modeli, planovi postupanja, građenja, saniranja. Pa kad se dogodi katastrofa, a to potresi uvijek jesu, akademska zajednica, naročito naš građevinski sektor, zna kako reagirati i ponuditi rješenja.

Premariječima dekana i novoizabranog rektora Lakušića, akademska zajednica pruža

Tomislav Josip Mlinarić, dekan Prometnog fakulteta

Više od 200 sudionika pristiglo je iz 38 zemalja svijeta

obrazovanje, pruža vrhunsku znanost, koju onda dijeli s drugima. A CETRA je mjesto gdje stručnjaci slušaju jedni druge, uče jedni od drugih, vide gdje se kakva rješenja primjenjuju, nude svoje spoznaje dalje.

– Dobra je ovo prilika da i mladi u svemu sudjeluju, da razgovaraju sa starijim i iskusnijim kolegama, da vide gdje je njihova generacija po znanju i stručnosti. Zato smo željeli ovogodišnju konferenciju CETRA 2022. definitivno organizirati uživo, da se vidimo, da razgova-

ramo i razmjenjujemo iskustva. Moramo svi zajedno u društvu tražiti rješenja, ne bježati jedni od drugih. Samo tako možemo unaprijediti društvo i državu. Nema snažnog gospodarstva bez jake akademske zajednice, ali niti jakih sveučilišta bez potpore gospodarstva – zaključio je Stjepan Lakušić.

Povezanost s ostatkom svijeta

Tijekom dva dana trajanja konferencije u Puli sudionici su raspravljali o najvažnijim, odnosno najaktualnijim tema-

ma vezanima uz prometnu infrastrukturu: o projektiranju, izgradnji, rekonstrukciji i održavanju cesta i željeznica, ali i o prometnome planiranju, sigurnosti prometa, zaštiti okoliša, normizaciji te visokoškolskom obrazovanju iz područja prometnica. Najvažnije, sudionici će u Puli steći napredna znanja koja će se onda implementirati u praksi.

Taj je cilj pozdravio i gradonačelnik Pule Filip Zoričić, koji je ukazao na povijesnu činjenicu: prije malo više od 100 godina postojala je direktna željeznička linija između Beča i Pule. I bogate Bečanke i Bečani dolazili su ovdje na odmor, na kockanje, kupanje. Danas je Pula željeznički povezana samo do Pazina, eventualno do Lupoglava, gdje morate presjesti na autobus da biste došli u Rijeku:

– Stoga se zaista nadam da će i ova konferencija pridonijeti tome da država shvati kako Pula mora biti željeznički povezana s ostatkom Europe, is Ljubljanom, is Grazom, is Bečom.

Tomislav Josip Mlinarić, dekan Prometnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, ističe da sudjelovanje na konferencijama CETRA ostavlja dubok trag na mlade znanstvenike.

– CETRA je rijetka prilika da se svi ključni dionici ovog sektora nađu na jednome mjestu, da prezentiraju što istražuju, čime se bave, koji su kompleksni problemi pred nama i da se ponude rješenja za njih. Međutim, bilo bi dobro kad bi se u ovoj našoj zemlji više slušala struka. Sve se više vidi potreba da se dosta stvari o kojima govorimo i koje ponavljamo, koje testiramo i dokazujemo kroz naša istraživanja svih ovih godina, primijene u praksi. Nažalost, u Hrvatskoj se to još uvijek nedovoljno radi. Inovativni i potencijal transfera tehnologije još uvijek nije implementiran u našu praksu i zbog toga imamo niz problema. A njih bismo puno brže, lakše, efikasnije uklonili, pa i izbjegli samo da se više u priču uključuju struka i da se sluša stručnjake. Ova konferencija tu misiju i ulogu obavlja već godinama i zato sam ponosan što sam dio ove tradicije – bila je glavna poruka dekana zagrebačkog Prometa.

Svi sudionici konferencije složni su u ocjeni da je CETRA postala prepoznatljiva zbog svoje međunarodne suradnje. Mjesto je to gdje se okupljaju profilirani stručnjaci iz područja cestovne i željezničke infrastrukture, i to svih generacija. Naročito veseli dolazak mladih eksperata, kojima ovakva okupljanja pružaju ne samo priliku za prezentaciju svojih istraživanja, nego i da upoznaju druge mlade znanstvenike, s kojima im buduća suradnja itekako može koristiti.

BOŽIDAR VUKIČEVIĆ/CROPIX

NA PROKURATIVAMA ODRŽANA SMOTRA SVEUČILIŠTA U SPLITU

Smotra Sveučilišta u Splitu oduševila maturante, građane i turiste

Mnogi su ostali zatečeni brojem studentskih udruga i predstavljanim proizvodima, a broj gostiju iz Grada i Županije bio je na zavidnoj razini, što samo pokazuje kako je Sveučilište prepoznato od svoje zajednice

PIŠE: **ŽELJKA SIJERAK RADAS**

Na splitskim Prokurativama održana je velika Smotra Sveučilišta u Splitu. Šušur mladosti, kako je to nazvao rektor prof. Dragan Ljutić, pokazao je svu veličinu Splitskog sveučilišta, ali i jednu važnu stvar, a to je da pod bojam našeg Sveučilišta zajedno egzistira, radi, ali i, ono najvažnije, svakodnevno napreduje jedna šarolika akademska zajednica koja bi neupučenom promatraču na prvu bila nespojiva. Rame uz rame svoje su fakultete predstavljali budući zdravstveni djelatnici, kadeti Vojnog pomorstva, franjevci, mladi prirodoslovci, knjižničari, lingvisti, budući inženjeri, operne pjevačice i pjevači, glumci... i tako dalje i tako dalje.

Mnogi posjetitelji ostali su zatečeni brojem studentskih udruga i predstavljanim pro-

izvodima. Studenski centar opet je pokazao kako svakim danom podiže ljestvicu kvalitete svoga rada, a broj rado viđenih gostiju iz Grada i Županije bio je na zavidnoj razini, što samo pokazuje kako je Sveučilište prepoznato od svoje zajednice i kako ima njezinu punu podršku.

Na samom početku posjetiteljima se obratio Tomislav Milošević, predsjednik Studentskog zbora Sveučilišta u Splitu. Tomislav Milošević zahvalio je svima koji su sudjelovali u organizaciji Smotre, pohvalio je studentske udruge na njihovu svakodnevnom doprinosu kvaliteti studiranja na Splitskom sveučilištu, ali i podsjetio na gorući problem nedostatka studentskih smještajnih kapaciteta.

Prorektor za poslovanje Sveučilišta u Splitu prof. Tomislav Kilić zahvalio je studentima koji su, vođeni Ure-

dom za nastavu, uložili golem napor posljednjih mjeseci pripremajući Smotru. Također je podsjetio da Sveučilište u Splitu nudi oko 180 studijskih programa na 11 fakulteta, Umjetničkoj akademiji, četiri sveučilišna odjela te tri samostalna studija te da više od pet tisuća maturanata, što je okvirna upisna kvota, može pronaći svoje mjesto na Sveučilištu u Splitu.

U ime Grada Splita, Sveučilište je pozdravio Igor Maretić, voditelj gradskog Odsjeka za sport, pokazavši stav kako je Sveučilište snažan kapital koji svojim uspjesima na svjetskim rang-listama budućim studentima jamči kvalitetu obrazovanja i uspjeh pri zapošljavanju.

Splitsko-dalmatinska županija redovito pokazuje snažnu podršku Sveučilištu. Župan Blaženko Boban na govornici nije krio emocije i po-

nos koji osjeća prema Sveučilištu. Župan se referirao na jedan od ovogodišnjih simbola Smotre, svjetionik, ali i vijest o novom pozicioniranju Sveučilišta u Splitu na Times Higher Education Impact rang-listi. "Ovaj naš svjetionik uistinu šalje signale puno šire od Sveučilišta, puno šire od Splitsko-dalmatinske županije, ali i puno šire od Republike Hrvatske. Zamislite kada dobijete rezultate i onda za gotovo 400 mjesta preskočite na rang-listi sveučilišta u svijetu! To je vrijednost. To je potencijal! To je kapital! Zato rektoru, svim prorektorima, dekanima, profesorima, administrativnom osoblju i studentima, želim čestitati na tom svjetioniku koji obasjava i naš grad i našu Splitsko-dalmatinsku županiju", kazao je župan Boban.

Pozdravni govori završili su govorom rektora Sveučilišta u Splitu prof. Dragana Ljutića, koji je i otvorio Smotru. Rektor Ljutić je, među ostalim, podsjetio na određene komparativne prednosti našeg Sveučilišta, među kojima je članstvo u alijansi Europskog sveučilišta mora, koje će sutra svim studentima koji upišu neki od studijskih programa na Splitskom sveučilištu omogućiti dobivanje diplome u jednoj od devet članica alijanse.

Rektor je naglasio da su studenti prvi, ali da se s novim uspjesima i jačanjem Sveučilišta sintagma "Studenti, studenti, studenti" pretače u novu – "Split studenski grad", jer svakim danom Split to sve više jest. "Studij medicine na engleskom jeziku doveo je više stranih studenata koji žele studirati u Splitu. Svake godine sve je veći broj studenata iz cijele države koji žele doći na naše Sveučilište, a nakon

toga i nastaviti živjeti i raditi u Splitu. Svakim danom sve više napredujemo na raznim svjetskim rang-listama i studenti to vide i shvaćaju da ovdje imaju mogućnost rasta, razvoja i napredovanja. Split je predivan grad, grad koji svakome može ponuditi dobru kvalitetu života", naglasio je rektor.

Rektor Ljutić najavio je i izgradnju doma na Kampusu koji će imati više od 500 mjesta i koji će osigurati bezbrižnije studiranje studenata u Splitu. "Dok god radimo i postizemo rezultate, razloga za negativne misli na našem Sveučilištu i u našem gradu nema i zato, dragi studenti, dodite studirati u Split", pozvao je maturante rektor Ljutić.

Prokurate su posjetili maturanti gotovo svih splitskih srednjih škola, gosti iz Šibenika, Zadra, Ravnih kotara, ali i maturanti mostarskih škola. Propitkivali su, razgovarali s profesorima i studentima, jedrili, vozili se romobilima, šetali se po raketnoj topovnjači, uživali u hrani, sokovima, glazbi i plesu. Raskošnim splitskim trgom, koji je bio u bojama Sveučilišta, prošli su i brojni građani Splita, ali i njihovi gosti, koji se nisu mogli načuditi bogatstvu ponude našeg Sveučilišta, ali i ukupnoj atmosferi koja je cijeli dan vladala Prokurativama.

Zahvaljujemo svima koji su sudjelovali u organizaciji Smotre Sveučilišta u Splitu i s vjerom da se vidimo i sljedeće godine, a završit ćemo rečenicom našeg rektora, koji je parafrazirao Ivana Pavla Druvog: "Ne bojte se kada ste s nama, ne bojte se kad imate ova-ko dobro Sveučilište."

SMOTRA SVEUČILIŠTA U SPLITU

Posjet maturanata iz Benkovca

Mi smo se potrudili pokazati kako izgleda studentski život u Splitu, ali konačna odluka gdje će naši maturanti nastaviti svoj put ostaje na njima, kazao je Josip Katuša, predsjednik udruge studenata Bukovice i Kotara

Piše
MILA PULJIZ

Na smotri Sveučilišta u Splitu aktivno je sudjelovala i Udruga studenata Bukovice i Kotara, koja je organizirala posjet maturantima Srednje škole kneza Branimira iz Benkovca. Udruga studenata Bukovice i Kotara, koja broji 234 aktivna člana, djeluje na području cijele Republike Hrvatske.

Kao domaćini, bili su zaduženi približiti maturantima kako izgleda studentski život u Splitu te što sve nudi studiranje na splitskom sveučilištu, pa su tako redom razgledavali studentske domove, zabavne i sportske sadržaje za studente, studentske menze, sveučilišnu knjižnicu, zgrade fakulteta itd. Na samoj smotri maturanti su imali priliku poslušati prezentacije pojedinih fakulteta koji djeluju na splitskom sveučilištu te pitati djelatnike i studente fakulteta što ih to zanima, kako bi otklonili i najmanje nejasnoće, ako postoje.

"Nadamo se da su matu-

ranti na najbolji mogući način iskoristili ovu priliku te prikupili potrebne informacije kako bi u skorijoj budućnosti što lakše donijeli relevantnu odluku o odabiru fakulteta. Mi smo se potrudili pokazati kako izgleda studentski život u Splitu, ali konačna odluka gdje će naši maturanti nastaviti svoj put ostaje na njima te im u tome želimo svu sreću.

Ovim putem bismo zahvalili Sveučilištu u Splitu koje je financiralo trošak prijevoza maturanata, Studentskom centru Split koji je omogućio ručak u menzi za maturante i razgledavanje studentskih domova i sadržaja u sklopu njih, voditeljici sveučilišne knjižnice koja nas je provela kroz nju, Srednjoj školi kneza Branimira iz Benkovca na vrhunskoj suradnji, te profesorima Srednje škole kneza Branimira Marku i Luki koji su bili s maturantima.

Također se nadamo da su se maturanti na ovaj način približili našoj udruzi i želja nam je da uskoro kao studenti postanu naši članovi", kazao je predsjednik udruge Josip Katuša.

International week na Sveučilišnom Odjelu za Stručne studije

SVEUČILIŠNI ODJEL ZA STRUČNE STUDIJE/SLOBODNA DALMACIJA

1. MEĐUNARODNI ERASMUS + INTERNATIONAL WEEK U KOPIJICI

Sveučilišni Odjel za stručne studije organizirao manifestaciju za pamćenje

Događaj je okupio 29 sudionika iz 10 zemalja: Argentine, Bugarske, Češke, Francuske, Litve, Poljske, Portugala, Rumunjske, Slovenije, Španjolske te nastavno i nenastavno osoblje domaćina

Početkom svibnja održan je 1. međunarodni Erasmus + International Week u organizaciji Sveučilišnog Odjela za stručne studije Sveučilišta u Splitu. Bio je to jedan od prvih međunarodnih događaja ovog tipa u ovoj sastavnici i svi sudionici dočekali su ga s velikim oduševljenjem.

Događaj je okupio 29 sudionika iz 10 zemalja: Argentine, Bugarske, Češke, Francuske, Litve, Poljske, Portugala, Rumunjske, Slovenije, Španjolske te nastavno i nenastavno osoblje domaćina.

Sudionici su bili prijavljeni na Erasmus + programe mobilnosti, i to njih 13 na program podučavanja te njih 16 na program osposobljavanja.

International Week započeo je uvodnim pozdravima Ane Čosić, voditeljice Odjela za međunarodnu i međusveučilišnu suradnju Sveučilišta u Splitu, te potom i pozdravnim govorom, s predstavljajući ustanove domaćina, dr. sc. Gorana Čorluke, zamjenika pročelnika za nastavu i međunarodnu suradnju.

Nakon početnog kratkog predstavljanja svih sudionika, kojim je koordinirala kolegica Mia Vatauvuk, voditeljica Ureda za međunarodnu suradnju Sveučilišnog odjela, Erasmus studenti održali su zanimljive prezentacije naziva "Croatia and Croatians in the eyes of a foreigner" pod vodstvom mr. sc. Anite Krolo Crvelin. Poseb-

no je zanimljiv i duhovit bio kratak tečaj hrvatskoga jezika "Croatian Language crash course", koji je uspješno održala dr. sc. Silvana Točkić.

Službeni program drugog dana započeo je predstavljanjem ustanova sudionika IW-a te popratne razmjene primjera dobre prakse, s naglaskom na organizaciju studentske prakse i mogućnosti ulazanja u svijet rada. Bio je to dobar uvod u okrugli stol naziva "The future of the labour market - Higher Education Challenges and Perspectives" koji je moderirao dr. sc. Goran Čorluka. Sudionici su podijelili svoja razmišljanja o situaciji u njihovim državama, na njihovim institucijama. Koji je potreban omjer teoretskih znanja i praktičnih vještina koje studenti moraju imati za buduće poslove na tržištu rada, prate li visokoškolske ustanove trendove na tržištu rada i prilagođavaju li svoje programe tim potrebama, neka su od pitanja o kojima se diskutiralo.

Predstavljeni su projekti i aktivnosti vezani za razvoj studentskih karijera. Projekt "Unaprjeđenje i provedba stručne prakse na Sveučilišnom odjelu za stručne studije" predstavio je dr. sc. Marko Vukšić, a rad Ureda za razvoj studentskih karijera predstavila je Antonija Petroš, voditeljica Ureda.

Na koncu je sudionicima omogućeno i vođeno razgledavanje laboratorija Sveučilišnog odjela za stručne studije, a našlo se vremena i za razgledavanje grada.

universitas

impressum ♦ universitas ♦ hrvatske sveučilišne novine

♦ redakcija ♦ Branko Nađ ♦ Tatjana Klarić Beneta ♦ Petar Šarić ♦ Gordana Alfrević

♦ nakladnički savjet ♦ prof. Ante Čović, predsjednik

♦ prof. Goran Kardum ♦ prof. Zoran Curić ♦ prof. Mislav Grgić

♦ Red. prof. Kažimir Hraste ♦ prof. Mirjana Matijević Sokol

♦ prof. Vesna Barić-Punda

♦ fotografije ♦ Cropix

♦ glavna urednica ♦ Mila Puljiz ♦

zamjenik glavne urednice ♦ Petar Bilobrk

♦ nakladnici ♦ Sveučilište u Splitu i Sveučilište u Zagrebu

♦ za nakladnike ♦ prof. Dragan Ljutić i prof. Damir Boras, rektori

♦ adresa redakcije ♦ Ruđera Boškovića 31, 21000 Split

♦ telefon 021 558 255

♦ universitas@unist.hr ♦ www.unist.hr/ostalo/sveucilisni-list-universitas;
www.unizg.hr/novosti-i-press/universitas

Pratite nas i
na društvenim
mrežama
@universitas_st

SUSRET ZNANSTVENIKA, STRUČNIH DJELATNIKA I STUDENATA NA TEMU 'ZAŠTITA OKOLIŠA U RH (ZORH)'

Razmjena znanja, iskustava i novih dostignuća

Piše:
IZV. PROF. IVANA SMOLJKO

Treći susret znanstvenika, stručnih djelatnika i studenata na temu "Zaštita okoliša u Republici Hrvatskoj (ZORH)" održan je na Kemijsko-tehnološkom fakultetu u Splitu. Susret ZORH održava se od 2018. godine, s dvije godine pauze zbog pandemije koronavirusa, i okuplja studente, mlade inženjere i stručnjake iz Hrvatske i Europe kako bi razmijenili znanja, iskustva i nova dostignuća u području zaštite okoliša, te doprinijeli podizanju svijesti o potrebi očuvanja okoliša i prirode u svim oblicima gospodarskog i društvenog djelovanja. Posebnost je ovog skupa u tome što ga organiziraju studenti, dok su profesori članovi Znanstveno-programskog odbora, ali i to da je ove godine prvi put organiziran kao međunarodni skup.

Susret su organizirali studenti Kemijsko-tehnološkog fakulteta Sveučilišta u Splitu i Fakulteta materijala, metalurgije i recikliranja Tehničkog univerziteta u Košicama, u suradnji s Alijansom Europskog sveučilišta mora (SEA-EU) te Studentskom sekcijom Hrvatskog društva kemijskih inženjera i tehnologa. Susret je otvoren 28. travnja te je tom svečanom prigodom, osim pozdravljanja i iskazivanja dobrodošlice na skup i u Split predstojnice Organizacijskog odbora Karle Magaš, nekoliko riječi sudionicima uputio i dekan Kemijsko-tehnološkog fakulteta u Splitu prof. dr. sc. Matko Erceg, prodekan Fakulteta materijala, metalurgije i recikliranja Tehničkog univerziteta u Košicama mgr. dr. Maroš Halama te voditeljica projekta SEA-EU dr. sc. Ivana Jadrić.

Na ovogodišnjem susretu sudjelovalo je više od 150 sudionika, održano je jedno plenarno izlaganje, 32 usme-

Posebnost je ovog skupa u tome što ga organiziraju studenti, dok su profesori članovi Znanstveno-programskog odbora, ali i to da je ove godine prvi put organiziran kao međunarodni skup

Tijekom 3. ZORH-a održan je i okrugli stol "Od akademske zajednice do industrije – izazovi i ograničenja"

na i 34 posterska izlaganja, a okupljeni sudionici pristigli su iz Hrvatske i drugih zemalja: Slovačke, Češke, Slovenije, Rumunjske, Moldavije, Ukrajine, Bosne i Hercegovine, Španjolske, Francuske, Njemačke, Poljske i Malte.

Njihova su izlaganja pokrivala aktualne teme zaštite okoliša, kako u Hrvatskoj tako i u svijetu, gospodarenje otpadom, metode pročišćavanja otpadnih voda, onečišćenje mora, remedijaciju tla tretiranog pesticidima, kvalitetu zraka, otpad kao sirovina, ugrožene vrste u parkovima prirode i nacionalnim parkovima, nove tehnologije i tehnike u zaštiti okoliša, mikroplastiku te utjecaj pandemije COVID-a 19 na zaštitu okoliša.

Tijekom 3. ZORH-a održan je i okrugli stol "Od akademske zajednice do industrije – izazovi i ograničenja" u organizaciji Udruge bivših studenata i prijatelja Kemijsko-tehnološkog fakulteta u Splitu AMACTFS. Na okruglom stolu sudjelovali su profesori Kemijsko-tehnološkog fakulteta u Splitu, predstavnici tvrtki u kojima su zaposleni bivši studenti Kemijsko-tehnološkog fakulteta u Splitu, kao i bivši studenti, danas zaposlenici ovih tvrtki. Diskusije su bile zanimljive i vrlo sadržajne, usmjerene na poboljšanje suradnje akademske zajednice i industrije izmjenom i dopunom studijskih programa, realizacijom studentske stručne prakse, izradom završnih, diplomskih i doktorskih radova te prijavama i provedbom zajedničkih projekata.

Treći susret ZORH, prvi put međunarodni, bio je iznimno dobro organiziran, okupio je brojne znanstvenike, stručnjake i studente iz različitih zemalja, otvorio mnoge rasprave i nova istraživačka pitanja te omogućio nova poznanstva. Zbog toga već nestrpljivo čekamo ponovni susret najavljen za travanj 2023. godine.

SVEUČILIŠTE U SPLITU PRIRODOSLOVNO-MATEMATIČKI FAKULTET Split, Ruđera Boškovića 33

NATJEČAJ

za upis studenata u I. godinu poslijediplomskoga sveučilišnog studija

"Istraživanje u edukaciji u području prirodnih i tehničkih znanosti"

u akademskoj godini 2022./2023.

za usmjerenja

Biologija, Fizika, Informatika, Kemija, Matematika i Tehnika
za stjecanje akademskog stupnja doktora znanosti

1. UVJETI ZA UPIS

Na Natječaj se mogu prijaviti pristupnici koji pripadaju jednoj od sljedećih skupina:

Skupina I., pristupnici koji su završili:

- sveučilišni dodiplomski ili diplomski jednopredmetni ili dvo-

predmetni studij nastavničkog smjera odgovarajuće struke, - sveučilišni dodiplomski ili diplomski studij inženjerskog ili istraživačkog smjera (dipl. ing. struke nakon četverogodišnjeg studija ili magistar struke nakon studija po Bolonjskom sustavu 3+2 ili integrirani studij 0+5), uz stečene pedagoške kompetencije od 60 ECTS bodova.

Minimalna prosječna ocjena pristupnika tijekom prethodno završenih studija mora biti 4,0. Iznimno, Povjerenstvo poslijediplomskog studija može odobriti upis i kandidatima s prosječnom ocjenom manjom od 4,0, ali ne manjom od 3,5.

Skupina II., pristupnici koji su stekli akademski stupanj magistra znanosti završetkom Poslijediplomskog studija didaktike prirodnih znanosti, za koje se ne traži prosjek ocjena.

Pristupnik mora poznavati engleski jezik u mjeri koja osigurava neometano praćenje znanstvene literature (razina B2).

Pristupnik koji se prijavi na natječaj i ispunjava uvjete, pozvat će se na razgovor u cilju utvrđivanja motiviranosti i interesa u istraživanju odabranog usmjerenja, uz mogućnost provjere

njegovih kompetencija. Temeljem navedenoga, konačnu odluku o upisu pristupnika donosi Povjerenstvo poslijediplomskog studija.

2. BROJ PRISTUPNIKA, ŠKOLARINA I TRAJANJE STUDIJA

Upisna kvota je 20 studenata.

Školarina i upisnina uplaćuju se jednokratno. Na IBAN Fakulteta: HR6124070001100580549, poziv na broj 00 65264100-20010 uplaćuje se školarina za prvu godinu studija u iznosu od 15.000,00 kn, a upisnina u iznosu od 400,00 kn uplaćuje se na IBAN Fakulteta: HR6124070001100580549, poziv na broj 00 6526401-20010. Dokaz o uplati dostavlja se prilikom upisa. Studij traje 3 godine i nosi 180 ECTS bodova.

Na službenoj mrežnoj stranici Fakulteta www.pmfst.unist.hr objavljene su i nalazi se sve informacije o uvjetima natječaja i dokumentaciji koja se prilaže, zajedno s obrascem za prijavu (PMFSTDRS_1).

BRANKO NAB

ODRŽANI 24. RIJEČKI DANI BIOETIKE

Jesmo li postali ovisni o liječnicima, bolnicama i lijekovima?

(De)medika(liza)cija društva bila je glavna tema ovogodišnjeg skupa, kojem se pristupilo iz različitih aspekata – kroz iskustva liječnika praktičara, filozofskih, pravnih i biotehnoloških pogleda, čak i analize iz perspektive političkih znanosti

RAZGOVARAO **BRANKO NAB**

Percepcija medicine kao znanosti, struke i sustava kojem se obraćamo za pomoć bitno je različita u zdravim, koji tek nejasno osjećaju granice njezina dosega i moći, i bolesnih, koji su ranjivi i promijenjeni u medicini gledaju i od nje očekuju moguće i nemoguće. Kao i uvijek kada čovjek o nekome ovisi, on takvog istodobno voli kao jedinog bliskog i osjeća zazor kao prema nekome kome je bio prisiljen otkriti svoje slabosti. Tako se i u svijesti bolesnika kontinuirano pretaka i preskaču poštovanje, povjerenje, strah i fascinacija. Malo tko je u takvom stanju i uloži bolesnika sposoban objektivno rasuđivati i nije čudo da na konačan stav upliva imaju ponajviše osobna iskustva koja će nekoga pretvoriti u vjernika u nepobjedivu medicinu, drugog u opreznog skeptika, a trećeg u ojađenog, povrijeđenog, uvrijeđenog kritičara i kverulanta.

U želji da propita ove različite glasove koji izviru iz nutrine svakog razmišljajućeg ljudskog bića i nadglasavaju jedan drugog u ovisnosti o trenutačnoj krvnoj slici

pojedinka i društva, Katedra za društvene i humanističke znanosti u medicini, kao “dežurni” fokus filozofijske, sociologijske i drugih perspektiva u areni edukacije zdravstvenih profesija, sa svojim tradicionalnim partnerima i pojavnostima – prvenstveno Fakultetom zdravstvenih studija u Rijeci, ali i drugima – odlučila je ovoj temi posvetiti okrugli stol najnovijih Riječkih dana bioetike koji su, neprekinuti tradicijom, održani već dvadeset i četvrti put.

Ponos i predrasude humane medicine i znanosti

Kako se ove godine napunilo i četvrt stoljeća od objave vijesti o kloniranju ovce Dolly, željelo se čuti i kako su se biotehnologija i pravo uspjeli prilagoditi ovom tipično bioetičkom izazovu, razlučujući njegove reproduksijske i terapijske motive, objašnjava Amir Muzur, pročelnik Katedre za društvene i humanističke znanosti u medicini Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Rijeci.

– Možda više nego bilo koji drugi čovjekov izum, kloniranje je podgrijalo taštu nadu u vječnost i pokoravanje brojnih bolesti: da bismo doznali

koliko su te nade opravdane, pozvali smo u goste najbolje biotehnologe i pravnike. Na ovaj je način Katedra zgrabila u najveća pitanja našeg, ali i svakog doba – u moć i nemoguć, u ponos i predrasude humane medicine i znanosti.

Tako je (De)medika(liza)cija društva bila glavna tema ovogodišnjeg skupa, kojem se pristupa iz različitih aspekata – liječnika praktičara, filozofskih, pravnih i biotehnoloških pogleda, analize iz perspektive političkih znanosti. Na početku 24. Riječkih dana bioetike predstavljen je dobitnik godišnje Nagrade “Fritz Jahr” za istraživanje i promicanje europske bioetike, francuski profesor prava i bioetike Christian Byk.

Igor Jurak s Odjela za biotehnologiju Sveučilišta u Rijeci te Marissabell Škorić s riječkog Pravnog fakulteta održali su pozvana predavanja o ovcu Dolly koja je promijenila svijet, odnosno pravnoj regulaciji kloniranja na međunarodnoj i nacionalnoj razini.

– Nacionalna zakonodavstva općenito pitanje istraživanja zametaka reguliraju u zakonima koji uređuju medicinski potpomognutu oplod-

nju, pa s obzirom na status embrija razlikujemo tri glavna pristupa. Prvi pristup dopušta stvaranje embrija u istraživačke svrhe, kao i izdvajanje embrionalnih matičnih stanica, uz pridržavanje određenih uvjeta. Drugi pristup zabranjuje istraživanje na embrijima, dok treći usvaja kompromisno rješenje prema kojem se uz određene uvjete dopušta istraživanje na višku embrija, odnosno na embrijima koji su ostali nakon postupka umjetne oplodnje. S druge strane, vezano za reproduktivno kloniranje situacija je znatno jasnija jer je 1998. godine donesen Dodatni protokol o zabrani kloniranja ljudskih bića, koji u članku 1. izričito zabranjuje svaki postupak namijenjen stvaranju ljudskog bića genetski istovjetnog drugom ljudskom biću, bilo živom ili mrtvom.

Nakon toga, brojne države, među kojima je i Hrvatska, u svojim nacionalnim zakonodavstvima reproduktivno kloniranje propisuju kao kazneno djelo – objasnila je profesorica Škorić u svome izlaganju.

Liječenje glavobolje i homoseksualnosti

Kristina Baraba Dekanić održala je zanimljivo predavanje o utjecaju COVID-19 pandemije na poremećaje prehrane u djece, dok je Goran Arbanas detaljno obrazlagao sve etičke dvojbe oko upitne prakse “liječenja” homoseksualnosti kroz povijest.

– Tijekom posljednjih dvadesetak godina, došlo je do potpunog odustajanja od primjene konverzivnih terapijskih pokušaja, i u terapijske, i u istraživačke svrhe. Danas je situacija potpuno drukči-

ja, pa se svako preispitivanje položaja homoseksualnosti unutar dijagnostičkih sustava, kao i pokušaji mijenjanja, čije seksualne orijentacije smatraju etički neprihvatljivima i nestručnima. Čini se da je, tijekom povijesti, pozicija homoseksualnosti išla iz jedne u drugu krajnost, bez mogućnosti da se “hladno” i bez osude popituje njezina etiologija, položaj i mogućnosti promjene.

Franjo Mijatović, docent na Katedri za društvene i humanističke znanosti u medicini riječkog Medicinskog fakulteta i predsjednik Organizacijskog odbora 24. Riječkih dana bioetike, ustvrdio je kako danas, bez liječničkog bičluga, ispada da nije moguće bivanje u svijetu. Vezivni element svih navedenih životnih etapa jest povećana kontrola nad ljudskim životom i društvom, navodi Mijatović.

– Iako ni na koji način ne sumnjamo u plemenitost i poštenje ovih opravdanja ili važnost zdravstvene skrbi, zapanjujuće je kako je ideal zdravlja u mnogim slučajevima sveden na sve veću medika(liza)ciju života. Jedan od ciljeva medika(liza)cije jest podvrgavanje cjelokupnog zdravlja, ne samo ljudskog, nego osobe i njezinih vrijednosti zdravstvenim autoritetima i stručnjacima, u konačnici lijekovima. Stoga naš simpozij ima zadaću analiziranja odnosa između medika(liza)cije i demedika(liza)cije.

Na kraju skupa, profesor Muzur iskreno je priznao da svatko od nas ima određene stavove, ali također treba biti iskren i upitati se koliko ćemo

te stavove “braniti” kada se nađemo u određenoj situaciji. Recimo, sutra će nas zaboljeti glava. Granica naše izdržljivosti boli je jedno, a granica koju bi trebao zastupati neki gorljivi zastupnik demedikalizacije nešto sasvim drugo. Hoćemo li uzeti tabletu? Najvjerojatnije, hoćemo.

– Želja nam je bila pokazati što se može dogoditi u slučaju zlorabe medikalizacije i medikamentata. Kada raspravljamo o pitanjima (de)medikalizacije, uvijek se valja prisjetiti one rasprave o potencijalnom postojanju tzv. moralne pilule. Kada bi, dakle, postojala pilula koja bi nas sve učinila dobrim i moralnim, bi li je trebalo koristiti? Naravno, kada grane-mo olako na prvu loptu, odgovor bi bio “Ne”. Mi smo takvi kakvi jesmo, lijepi smo jer smo različiti... S druge strane,

Tanja Bukovčan

Iva Rinčić

Vanja Pupovac

Helena Štrucelj

Amir Muzur

Predavanje Marissabell Škorić

prigovor, i to opravdan, glasi – ako postoji rješenje, da ljudi budu dobri, da povećamo razinu dobra na svijetu, zašto to rješenje ne koristiti. To je temeljna dvojba oko pitanja (de)medikalizacije, koja nije uvijek crno-bijela.

Našim smo skupom tek zagrebali ispod površine i dali naslutiti neke potencijalne odgovore, bar na neke dvojbe koje (de)medikalizacija nosi – zaključio je na kraju 24. Riječkih dana bioetike profesor Amir Muzur.

Zanimljiva predavanja i različiti pogledi

TANJA BUKOVČAN

Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet, Odsjek za etnologiju i kulturnu antropologiju

– Svaku bolest uvijek razumijevamo unutar pojedinog medicinskog sustava, a budući da je biomedicina dominantan medicinski sustav u društvu u kojem živimo, sve je, od etiologije bolesti preko prevencije do liječenja, pod utjecajem tog sustava znanja. Međutim, svaki sustav medicinskog znanja osim profesionalnog, ima i svoju popularnu komponentu. Ima onaj dio koji svakodnevno međusobno dijelimo, analiziramo, o kojem raspravljamo unutar naših kulturnih narativa i koji nas usmjeravaju u našim odlukama o tome na koji način ćemo izabrati neki medicinski sustav, terapiju, liječnika. Ako je medikalizacija neki hegemonijski kišobran koji se nadvio nad mnogim našim odlukama vezanima uz zdravlje i bolest, pitanje je na koji način uopće donosimo odluke, te na koji način imamo pravo odlučivati o sebi, do koje mjere, i što je zapravo racionalno, normativno, moralno, narativno rezoniranje unutar medicinskih sustava? Upravo su trudnoća i porod, koji su danas dio borbe za prava žena, dobri primjeri za analizu.

IVA RINČIĆ

Sveučilište u Rijeci, Medicinski fakultet, Katedra za društvene i humanističke znanosti u medicini

– Ivan Illich (1926. – 2002.) zasigurno je bio savršen provokator etabliranih “vrijednosti” modernog sustava zdravstvene zaštite: njegove su ideje istodobno fascinantne u svojoj iskrenosti i odbačene u konfrontaciji sa svim intimnim strahovima koje osjećamo – strahom od bolesti, smrti, zanemarenosti. Ovaj kratak rad poštuje metodu Illicha i prvenstveno nastoji provocirati: pojednostavljujući ljudski odnos prema bolesti i drukčijosti, diskurs ne sugerira drugo doli nužnost obuhvaćanja različitih perspektiva, pristupa, iskustava, svjetonazora, u skladu s Mittelstraß-Čovićevom postavkom preferiranja orijentacijskog znanja nad informacijskim. Problem društvenog pritiska na kreiranje izgleda (estetike) i (pojma) zdravlja dovest će ovo izlaganje do razmatranja elemenata Illicheve biografije kao izvorišta mogućih uzroka/pojašnjenja njegovih stavova, kao i do revizije granica pojma i prakse zdravlja.

VANJA PUPOVAC

Sveučilište u Rijeci, Medicinski fakultet, Katedra za društvene i humanističke znanosti u medicini

– Randomizirani kontrolirani pokusi (RKP) su danas najpouzdaniji oblik dokaza u medicini i temelj za oblikovanje smjernica za liječenje pacijenata. RKP su, također, najsloženiji i najskuplji oblici istraživanja, no ukoliko se rezultati istraživanja zaštite intelektualnim vlasništvom, omogućuju stanovitu zaradu, primjerice, farmaceutskim tvrtkama. Za pojedine zdravstvene probleme (npr. dijabetes, bolesti srca, srčani udar) udio javno financiranih RKP medicinskih istraživanja, značajno je manji od udjela RKP-a financiranih od farmaceutskih tvrtki. U kontekstu rješenja zdravstvenih problema, to bi značilo da imamo značajno veći udio pouzdanih dokaza za patentibilna rješenja (npr. lijekovi) u odnosu na nepatentibilna rješenja (npr. psihoterapija, specifična tjelovježbe, prehrana i sl.). Dva se rješenja najčešće spominju za problem komercijalizacije medicinske znanosti, a to su: ukidanje patenata za medicinske lijekove ili isključivo javno financiranje RKP istraživanja.

HELENA ŠTRUCELJ

Sveučilište u Rijeci, Fakultet zdravstvenih studija

– Studenti zdravstvenih profesija trebaju se obrazovati tako da postanu stručnjaci u području ljudskog zdravlja, no to ne bi trebao biti jedini cilj njihova obrazovanja. Jednako je važno učenje o tome kako pristupiti procjeni pacijenta i o tome kako ga potaknuti na promjene u životnim navikama u smislu aktivnog sudjelovanja u vlastitom liječenju. Neizostavno je učenje o komunikacijskim vještinama i moralnom rasuđivanju. Nikako se ne smije zaboraviti ni na učenje o brizi za vlastito zdravlje, suočavanje s teškoćama i kvalitetu života te o primjerenim i uvažavajućim kolegijalnim odnosima. Svi su ovi čimbenici važni u očuvanju cjelokupnog zdravlja. Važni su stoga rezultati samoprocjene kvalitete života i mentalnoga zdravlja studenata Fakulteta zdravstvenih studija kao dviju važnih dimenzija uobičajenog pitanja “Kako ste?”, koje ne bi smjelo podrazumijevati isključivo procjenu tjelesnoga zdravlja.

KNJIGA IVANE GREGURIC, DOCENTICE FAKULTETA HRVATSKIH STUDIJA

Filozofski pogled na kibernetičku stvarnost

Knjiga predstavlja doprinos postojećim raspravama o ontologiji kiborga, virtualnoj stvarnosti, kibernetici, umjetnoj inteligenciji te uspostavljanju novih disciplina kiborgoetike i roboetike

“Philosophical Issues of Human Cyborgization and the Necessity of Prolegomena on Cyborg Ethics” knjiga je doc. Ivane Greguric, profesorice na Fakultetu hrvatskih studija, koja promišlja filozofske aspekte kibernetičke stvarnosti u kojoj pored biološkog ljudskog bića egzistiraju kiborzi – roboti – avatari kao novi metafizički likovi. Knjiga je objavljena u sklopu serije knjiga o Napretku u ljudskim i društvenim aspektima tehnologije (engl. Advances in Human and Social Aspects of Technology) u izdanju američke izdavačke kuće IGI Global, koja objavljuje prestižna imena istraživača sa Sveučilišta Stanford, Sveučilišta Harvard, Sveučilišta Oxford, Sveučilišta Cambridge i mnoga druga. Radi se o proširenom i djelomice izmijenjenom hrvatskom izdanju knjige “Kibernetička bića u doba znanstvenog humanizma: Prolegomena za kiborgoetiku”.

U knjizi autorica istražuje filozofske, ontološke i antropološke aspekte ljudskog poboljšanja, ističući da je to jedno od najvažnijih filozofskih pitanja za budućnost ljudskih bića (a time i čovječanstva). Glavni fokus knjige je proces kibernetizacije (kiborgizacije) ljudskog bića, koji se provodi kroz poboljšanje i preoblikovanje ljudskih fizičkih i kognitivnih funkcija, kao i uspostavljanje života na novoj neljudskoj osnovi koja otvara niz ontoloških i, posebice etička pitanja. Autorica u knjizi izgrađuje snažne argumente za nužnost kiborgoetike kako bi pomogla u vođenju moralnih radnji i protokola za očuvanje vitalnosti života u tehnološkom društvu koje se brzo mijenja.

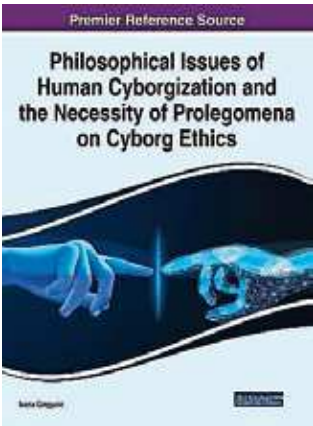
Knjiga integrira filozofsko promišljanje s različitim znanstvenim područjima (prirodnim, tehničkim, društvenim i informacijskim znanostima) koja su od značaja za kiborgizaciju ljudskih bića. Ova knjiga uzorno upozorava na ontološke, etičke dileme i primjer je povezivanja svih znanstvenih disciplina u smislenu cjelinu. Knjiga je posebno zanimljiva znanstvenicima, istraživačima i studentima koji sudjeluju u istraživanjima vezanim uz transhumanizam, umjetnu inteligenciju i biotehnologiju.

Predgovor knjizi napisali su Kevin Warwick, profesor emeritus, zamjenik Proroktora za istraživanja pri Sveučilištu Coventry (UK) i Rocci Luppici, glavni urednik međunarodnog časopisa Tehnoetika (engl. International Journal of Technoethics), izvanredni profesor na Sveučilištu u Ottawi (CAN).

Dodatak knjizi su razgovori sa svjetski poznatim znanstvenicima koji govore o poboljšanju čovjeka: Richard Walker, glasnogovornik Projekta ljudski mozak (engl.

Ivana Greguric

Filozofsko promišljanje kibernetičke stvarnosti i budućnosti čovjeka kao neljudskog bića - transhumanistička vizija poboljšanog čovjeka

Human Brain Project, HBP); Amal Graafstra, biohaker i osnivač biotehnološke tvrtke Opasne stvari (Dangerous Things); Martine Rothblatt, filozofkinja i transrodna osoba; Ian Pearson, inženjer i futurolog; Kevin Warwick, inženjer profesor kibernetike i Jaime Mayor Oreja, predsjednik federacije One of us te bivši španjolski ministar unutarnjih poslova.

Brojni poznati svjetski znanstvenici napisali su riječi podrške za značaj teme kojima se bavi ova knjiga, među kojima su: Donna Haraway, uvažena profesorica emeritus Odsjeka za povijest svijesti, Sveučilišta u Kaliforniji; Stuart Russell, profesor računalnih znanosti, direktor Centra za inteligentne sustave; Peter Singer, profesor bioetike na Sveučilištu Princeton, laureat profesor u Centru za primijenje-

Knjiga je objavljena u sklopu serije knjiga o napretku u ljudskim i društvenim aspektima tehnologije u izdanju američke izdavačke kuće IGI Global, koja objavljuje prestižna imena istraživača sa Sveučilišta Stanford, Sveučilišta Harvard, Sveučilišta Oxford, Sveučilišta Cambridge i mnoga druga

nu filozofiju i javnu etiku na Sveučilištu Melbourne; Russell Blackford, glavni urednik Journal of Evolution and Technology, australski filozof i član Instituta za etiku i nove tehnologije.

PROF. ARNON LEVY - DEPARTMENT OF PHILOSOPHY, FACULTY OF HUMANITIES, HEBREW UNIVERSITY OF JERUSALEM

RAZGOVARAO, PREVEO I PRILAGODIO
DOC. PETAR TOMEĆ MITRIKESKI

Na Fakultetu filozofije i religijskih znanosti održao se znanstveni skup u sklopu projekta Europski kolokvij filozofije biologije – EUPhilBio, koji je zamišljen kao akademska sinergija različitih istraživačkih pristupa u filozofiji biologije i teorijskoj biologiji. EUPhilBio djeluje unutar europskog akademskog prostora, ali time nije ograničen. EUPhilBio je interni projekt Fakulteta filozofije i religijskih znanosti Sveučilišta u Zagrebu koji je Dekanski kolegij odobrio doc. Petru T. Mitrikeskom i suradnicima, s ciljem uspostave trajnog međunarodnog akademskog događaja koji će periodički okupljati filozofe, prirodoslovce, teologe i umjetnike koji se zanimaju za fenomenologiju žive tvari. Ovogodišnji panelisti na kolokviu bili su Arnon Levy s Hebrew University of Jerusalem i Eörs Szathmáry s Institute of Evolution, Centre for Ecological Research, Budimpešta. Kako ocjenjujete filozofiju biologije danas, 70-ak godina kasnije? Je li napredovala u odnosu na svoje početke ili se još bori s uobičajenim dječjim bolestima od kojih može patiti svaka (relativno) mlada disciplina? Ako da, koji su to problemi?

– Mislim da je ostvaren značajan napredak, kako sadržajno, tako i disciplinski unutar same profesionalne sfere. Što se tiče potonje (manje važne) točke – filozofija biologije danas je očito priznata filozofska grana: postoji nekoliko specijaliziranih časopisa, njezina je akademska zajednica razvijena, tu su mnoge konferencije, pa čak i specijalizirana radna mjesta. Što se tiče supstancije, mislim da je ova grana umovanja stvarno unaprijedila

naše razumijevanje evolucije i niza pitanja povezanih s njom – od funkcije i teleologije, preko problema bioloških vrsta pa do fenomena kulturne evolucije te izgleda za njezino razumijevanje. Nasuprot tomu, smatram da je puno više ostalo otvoreno te slabije shvaćeno u vezi s proksimalnim granama biologije – genetike, molekularne biologije, odnosa između biologije i kemije/fizike itd. Čini mi se da bi glavni problem ove grane danas mogao biti njezina pretjerana specijalizacija upravo kao filozofske grane, u smislu da moderna filozofija biologije ne crpi dovoljno resurse iz drugih dijelova filozofije.

Koji vam je dio (ili dijelovi) discipline omiljen? Postoji li granica nakon koje se vaš um jednostavno prestaje zanimati ili ste otvoreni za sva nova pitanja koja se stalno pojavljuju?

– Nema podteme koja mi je manje zanimljiva, kao takva. Neki su autori i tekstovi, naravno, bolji od drugih, ali obično ne zbog svoje tematike.

Osim dobro poznatih Josepha Henryja Woodgera (1894. – 1981.), Davida Leeja Hulla (1935. – 2010.) i Elliotta R. Sobeira (1948.), možete li navesti neka možda manje poznata ili čak nepoznata imena koja jednostavno treba spomenuti u ovom kontekstu, a bila su važna za prve korake discipline? Gledano sa suprotne stranice, možete li nam ukazati na neka suvremena imena koja su kritički važna za vaš rad, kao i za cjelokupnu modernu filozofiju biologije?

– Marjorie Green (1910. – 2009., američka filozofkinja; *opaska P.T.M.*) treba smatrati jednom od osnivačica grane, a također sam sklon razmišljati o nekim biologima – Williamsu (George Christopher Williams, 1926. – 2010., američki evolutijski biolog; *opaska P.T.M.*), Maynardu Smithu (John

Maynard Smith, 1920. – 2004., britanski evolutijski biolog i genetičar; *opaska P.T.M.*) i Dawkinsu (Richard Dawkins, 1941., britanski evolutijski biolog; *opaska P.T.M.*) kao o umnicima koji su (možda nenamjerno) pomogli razvoju ove grane. Moj mentor, Peter Godfrey-

“

Mislim da je u filozofiji biologije ostvaren značajan napredak, kako sadržajno, tako i disciplinski unutar same profesionalne sfere. Filozofija biologije danas je očito priznata filozofska grana

Za biologiju teorija u genetici nije tako apstraktna ili temeljna

Mislim da je filozofija biologije kao grana umovanja stvarno unaprijedila naše razumijevanje evolucije i niza pitanja povezanih s njom – od funkcije i teleologije, preko problema bioloških vrsta pa do fenomena kulturne evolucije te izgleda za njezino razumijevanje. Nasuprot tomu, smatram da je puno više ostalo otvoreno te slabije shvaćeno u vezi s proksimalnim granama biologije – genetike, molekularne biologije, odnosa između biologije i kemije/fizike itd.

Smith (1965., američki filozof znanosti; *opaska P.T.M.*), očito je imao velikog utjecaja na mene, posebice njegovo razmišljanje o evoluciji i znanstvenim modelima općenito. William Bechtel (1951., američki filozof; *opaska P.T.M.*), s kojim sam surađivao tijekom proteklih 10 godina, također je imao veliki utjecaj, ne samo u smislu sadržaja nego i svojim načinom bavljenja filozofijom, sa svojim stilom interakcije te intelektualnim poštenjem i velikodušnošću. Također sam veliki pobornik rada Samira Okasha (Samir Okasha, britanski filozof znanosti; *opaska P.T.M.*) te Sandre Mitchell (1951., američka filozofkinja znanosti i povjesničarka razvoja ideja; *opaska P.T.M.*) o prirodnim zakonima.

Dobro, prijedimo sada detaljnije na samu filozofiju biologije... David Hull je vjerovao da se “klasična genetika ne može svesti na molekularnu genetiku”. Budući da sam prije svega

genetičar, mogu potvrditi da prvi put kad se profesionalni genetičar susretne s ovom idejom počne opetovano razmišljati o njoj, da bi na kraju dana počeo shvaćati da se u tome krije neko dublje akademsko značenje. Što mislite o ovome? Ipak, vi ste biolog školovan na Sveučilištu Harvard.

– Kad sam počinjao, bio sam sklon prihvaćanju Hullovih, a posebno Kitcherovih (Philip Stuart Kitcher, 1947., britanski filozof; *opaska P.T.M.*) antiredukcioničkih argumenata. Ali danas ih smatram manje uvjerljivima. Mislim da nam poznavanje molekularnih mehanizama, na kojima se temelji genetika, daje znatno bolje razumijevanje samog nasljedivanja, ali i mehanizama koji su u njegovim temeljima. Čini mi se da, premda nije redukcioniističko u klasičnom smislu (tj. svodenje “zakona” genetike na zakone niže razine), to je, u važnijem smislu objašnjavanja *većeg kao svodivo na manje i temeljnije,*

ipak redukcioniistička vrsta razumijevanja.

Budući da se ovdje genetika očito koristi kao alat za promišljanje o redukcionizmu i antiredukcionizmu u modernoj znanosti, možemo li jednostavno reći da je genetika u biologiji ono što je teorijska fizika u fizici?

– Mislim da teorija u genetici nije tako apstraktna ili temeljna (za biologiju u cjelini) kao što je to u fizici. Možda će jednog dana doći na tu razinu. Vrlo je teško reći.

U tom kontekstu, je li moguće korištenje logičko-empirijskog modela – kao što je to učinjeno u genetici – primijeniti na cjelokupnu biologiju?

– Ne. Ali nisam siguran da je to doista primijenjeno u genetici, ili u drugim dijelovima znanosti. Ideja logičko-empirijske metode, barem u formalno specifikacijskom i ujedinjajućem smislu, bila je pretjerivanje od strane empirista s početka XX. stoljeća. **S druge strane, znamo da se u filozofiji biologije konceptual-**

ni biološki problemi mogu podvrgnuti filozofskoj analizi. Na primjer, *fitnes* – taj najvažniji pojam u evoluciji koji je jednostavno nemoguće izbjeći – može se učinkovito povezati s tautologijom budući da se tvrdnja “najsposobniji preživljavaju” očito mora “definirati fitnesom”, čime se proizvodi tautologija. Je li ovaj problem rješiv s filozofske razine promatranja? Od dva predložena rješenja – “fitnes je aksiomatski” i “fitnes je probabilistički” – koje vam je privlačnije i zašto?

– Nikad nisam stvarno razumio takozvani problem tautologije. Hoću reći da je u biologiji fitnes dobro definirana kvantitativna vrijednost. (Točan način na koji je definiran malo se razlikuje između konteksta, ali to ovdje nije problem). Teorija ne ovisi o Spencerovu sloganu (misli se na slogan “preživljavanje najprilagođenijih” kontroverznog Herberta Spencera, 1820. – 1903., engleskog filozofa, biologa, antropologa i sociologa; *opaska P.T.M.*). Istina je da fitnes često nije predvidiva veličina – i to je dijelom povezano s njezinom probabilističkom naravi – ali to ne znači da je teorija lišena sadržaja. To samo znači da su evolucijski procesi vrlo kontingentni i kaotični.

Dobro, prijedimo sada na teže dileme, na primjer problem teleologije u biologiji. Zapravo, od Aristotela do sada (rekao bih), čini se da je problem tiho prisutan cijelo vrijeme. Što mislite o tome?

– Slažem se da je teleološko razmišljanje vrlo prirodno ljudima, te da je vrlo korisno u nekim kontekstima. Sklon sam misliti da razmatranja selekcioniranih učinaka – koji izvode funkcije i svrhe iz djelovanja prirodnog odabira (dakle, učinak pojedinog svojstva, ugrubo je upravo ono što to svojstvo predstavlja kao proizvod prirodnog odabira) – snažno pridonose u objašnjavanju atribucija funkcije i povezanih koncepata. Možda postoje bogatiji teleološki konteksti, čak i u biologiji, ali pomalo sam skeptičan da ih treba očuvati. Što se mene tiče, Darwin nam je pokazao pravi način razmišljanja o teleologiji, a ono što se istinski ne uklapa u darvinistički okvir vjerojatno nije vrijedno pažnje.

Mislite li da je Kant bio najbliže razrješenju dileme? Imam na umu Kantov prijedlog da je primjećivanje svrhovitosti samo regulatorno načelo našeg uma, koji nije potpuno intuitivan, a čak i heuristička “karakteristika” entiteta oko nas, što zapravo pomaže u spoznaji svijeta, ali ne govori ništa o njemu. Osobno, samo iz tih razloga, sa svojim studentima koristim pojam teleonomije umjesto teleologije kada razmatramo ideje filozofije evolucije čineći jasnu razliku između moguće teleološke težnje prema nekom zadanom cilju i općenite evolucijske težnje prema nepoznatom... Poseban je problem kako zapravo znamo da evolucija nije teleološka. Uostalom, to da je svijet slučajan samo je filozofska pretpostavka koja je izvan znanstvenog dokaza budući da leži s druge strane zamišljene Sir Popperove demarkacijske crte koja odvaja znanost (samo tvrdnje koje se mogu krivotvoriti) od neznanosti (sve nekrivotvorive tvrdnje koje su još uvijek logične) i stoga smo prisiljeni vjerovati u nju (ja to

“
Mislim da teorija u genetici nije tako apstraktna ili temeljna (za biologiju u cjelini) kao što je to u fizici. Možda će jednog dana doći na tu razinu. Vrlo je teško reći

nazivam opravdanim znanstvenim vjerovanjem). Ima li ovo smisla vama? I, zapravo, što ovo uopće govori o znanosti? Naime, znanost – za razliku od filozofije – u potpunosti ovisi o kontroliranom eksperimentu, pa stoga koji to eksperiment može dokazati da je svijet besmislen, proizvod čistog slučaja, a opet teleonomičan, bez obzira na to je li to jednostavno zato što slijedi fizikalne zakone (sva tvar) ili zakone evolucije (živa tvar)?

– Ovdje vidim barem dva problema. O teleologiji – smatram da je Kantova tvrdnja pretjerana. Možemo pripisati smisao životu, a da ga ne vidimo kao usmjerenog i svrhovitog. Također, ove pojmove također možemo produktivno koristiti u darvinističkom okviru.

O podjelu filozofija/nefilozofija. Sklon sam biti prilično predan naturalist o svemu osim, možda, o moralu/etici. To, između ostalog, znači da ne vidim ostru granicu između filozofskih i empirijskih činjenica. Povezujući ovo s pitanjem, moja misao zahvaća u oba smjera: postoji prostor za eksperimente i empirijski rad u rješavanju filozofskih pitanja; ali također, i prostor za apstraktno razmišljanje i konceptualni, čak i samo logički, rad unutar znanosti i u odnosu na čisto empirijska pitanja.

Neki moji kolege smatraju da je gornje pitanje više teološko nego filozofsko. Rekao bih da je očito da nije znanstveno jer nije podložno eksperimentalnoj provjeri. Ipak, vjerujem da se radi o valjanom akademskom pitanju. Što vi mislite? Govoreći iskreno, moja je nepristojna namjera ovdje iznuditi iskren odgovor, makar i takav koji ni je (potpuno) akademski...

– Odgajam sam na vrlo sekularan način. Time ne želim reći da nisam upoznat s tradicijom ili vjerskom praksom. Ali istinski mi je teško doživljavati svijet kao sakralnog, božanskog stvorenog, i općenito me te iskusne strane religije stvarno zaobilaze. Prepoznajem da su neka teološka pitanja stvarna i da se čini da nisu podložna znanstvenom pristupu. Ali ne osjećam pritisak da ih razriješim – zasigurno ne tako snažno, mislim, kao ljudi koji imaju istinska vjerska iskustva. Rekao bih, kao izravniji odgovor na pitanje, da mislim da je teologija legitimno akademsko polje – za mene, njezin najbliži rođak bilo bi filozofsko razmišljanje u etici (kao što sam rekao, to je područje za koje smatram da je najteže kada ga se sagledava s čisto naturalističke pozicije). Alimislidam da je teško značajno doprinijeti tom području ako ste sekularni kao što sam ja...

ŠESTOMJESEČNI PROGRAM SPECIJALIZIRANE POTPORE START-UP TIMOVIMA

Get started in Health Innovation potpora start-up timovima u zdravstvu

Centar za istraživanje razvoj i transfer tehnologije Sveučilišta u Zagrebu kao EIT Health Hub Hrvatska i Lean Startup Hrvatska pokreću program potpore start-up timovima u području zdravstva

Žiri i sudionici

Vizual programa

Sudionici programa

PIŠE I SNIMIO:

SINIŠA PELEŠ

Zdravstvene inovacije i spoznaje jedan su od ključnih faktora koji je direktno pridonio poboljšanju kvalitete i trajanja ljudskog života te napretka civilizacije. Zdravstvene su inovacije specijalizirano i kompleksno tržište i upravo iz toga razloga razvili su se specijalizirani programi kojima je cilj potencijalnim inovatorima pružiti dodatna znanja i vještine kako bi od svojih ideja napravili inovacije.

Centar za istraživanje razvoj i transfer tehnologije Sveučilišta u Zagrebu kao *EIT Health Hub Hrvatska* i *Lean Startup Hrvatska*, prepoznali su nedostatak takvih programa u Hrvatskoj te su uz podršku *EIT Health* programa za jačanje inovacijskih ekosustava pokrenuli program potpore start-up timovima u području zdravstva – *Get Started in Health Innovation*.

Program *Get Started in Health Innovation* je namijenjen svim zainteresiranim pojedincima ili start-up timovima koji imaju ideju za una-

prajedenje zdravstvenog sustava i liječenja, a u ranoj su fazi razvoja inovacije prije izlaska na tržište. Program će biti interdisciplinarnog karaktera, zasnovan na resursima Sveučilišta u Zagrebu uz potporu partnera iz industrije i svojim će polaznicima omogućiti dodatno usavršavanje i razvoj njihovih ideja.

O *EIT Health* inovacijskoj zajednici prorektor za inovacije, transfer tehnologije i komunikacije Sveučilišta u Zagrebu **prof. Miljenko Šimpraga** je rekao: “Općepoznato je da inovacije pomiču granice znanja, a njihova komercijalizacija postaje ključan izvor dinamičnog poboljšavanja produktivnosti za napredna gospodarstva i mjerilo društvenog napretka.

Sveučilište u Zagrebu, svjesno te činjenice, uz obrazovanje i istraživanje kao svoju treću misiju prepoznalo je upravo inovacije i transfer tehnologije, te je u skladu s time odlučilo izgraditi sustav prepoznavanja, stvaranja i potpore inovativnim razvojnim timovima. Upravo iz tog razloga Sveučilište se još 2018. godine pridružilo *EIT Health*

inovacijskoj zajednici, a ove je godine u suradnji s *Lean Startup*-om Hrvatska pokrenulo jedan ovakav program koji će nedvojbeno pomoći razvitku lokalne inovacijske zajednice i istaknuti ideje koje će dovesti do unaprjeđenja zdravstvenog sustava i kvalitete ljudskih života.”

Program će se održavati tijekom šest mjeseci, a započeo je *Kickoff boot-camp* događajem koji se održao 21. svibnja. Na *Kickoff boot-camp* događaju 23 start-up tima predstavili su svoje ideje, od čega je 13 najboljih izabrano za sudjelovanje u ostatku programa. Nakon *boot-campa* program će se nastaviti tijekom šest tjedana, u kojima će polaznici dobiti potporu vezanu uz ispitivanje tržišta za inovaciju koju razvijaju, a imat će priliku predstaviti je na internom *Demo* danu 15. srpnja.

Timovi koji uspješno zadovolje kriterije na *Demo* danu ići će u drugi krug programa koji započinje 22. kolovoza. Tijekom drugog dijela programa dobit će potporu za razvoj proizvoda i traženje financiranja za njegov izlazak na tržište. Program će završi-

ti u studenome 2022., kada će najuspješniji timovi svoje proizvode predstaviti investitorima i javnosti.

Program *Get Started in Health Innovation* polaznike će provesti kroz glavne faze razvoja proizvoda, od ideje do izlaska na tržište.

Program se temelji na nekoliko glavnih komponenti: znanju potrebnom za pokretanje vlastitog posla, oblikovanju poslovnih ideja i procesu stvaranja prilike za izlazak na tržište, kao i znanjima povezanim s procesima istraživanja i razvoja; mogućnošću umreživanja s domaćim i inozemnim stručnjacima, tvrtkama, partnerima i investitorima u području zdravstva; treningu i mentoriranju od vrhunskih stručnjaka iz područja zdravstva – liječnika, znanstvenika i poduzetnika u zdravstvu, kao i pristupu potencijalnim novim članovima tima s jedinstvenim znanjima i vještinama iz *EIT Health* zajednice; pristupu laboratorijskim resursima; znanjima vezanim uz privlačenje financiranja i pristupu izvorima financiranja i potpore u okviru *EIT Health* zajednice, te u prilici da svoju ideju predstave potencijalnim investitorima i partnerima na *Demo danu* koji će se održati studenome.

Dr. sc. Vlatka Petrović, koordinatorka *EIT Health Huba*, Hrvatska izjavila je: “*EIT Health* zajednica znanja i inovacija na jednom mjestu okuplja najbolje europske inovatore, poduzetnike i znanstvenike iz područja zdravstva te omogućuje prijenos dobrih praksi i znanja s ciljem da potakne inovacije te na taj način pruži rješenja koja će europskim građanima omogućiti da žive dulje i zdravije.

Sveučilište u Zagrebu u ulozi *EIT Health Huba* Hrvatska pomaže u provedbi *EIT Health Regional Innovation Scheme*, sheme čija je misao vodilja jačanje lokalnih inovacijskih ekosustava u zemljama s manje izraženim inovacijskim potencijalom. *Get Started in Health Innovation* program predstavlja novo poglavlje u razvoju lokalnog inovacijskog ekosustava i zahvalni smo *EIT Health* zajednici znanja i inovacija što je prepoznala kvalitetu ovog projekta, kao i našim partnerima iz *Lean Startup* Hrvatska, s kojima smo kao *EIT Health Hub* imali već mnogo uspješnih suradnji.”

NOVA STUDENTSKA INICIJATIVA NA SVEUČILIŠTU U SPLITU

Imate poduzetničku ideju, javite se ekipi iz SPARK*-a

Spark* je prilika za uspostavljanje novih kontakata, povezivanje, moguće buduće suradnje, a i prijateljstva. Ovaj malen, ali jak tim sastoji se od šest studenata

Piše **SARA LUCIJA DRAGIČEVIĆ**

Je li ikada imali neku genijalnu ideju s kojom niste ništa napravili, a da su nakon nekog vremena drugi počeli nuditi takve usluge ili proizvode i osvajati tržište? Možda i sada imate rješenje za neki problem ili ste prepoznali da na tržištu nedostaje neki proizvod/usluga koju biste rado koristili. Možda želite pokrenuti svoj posao i biti sam svoj šef, ali vam nedostaje “to nešto” kako bi vaša ideja mogla funkcionirati. A možda samo neki kolegij od vas zahtijeva da kreirate proizvod ili uslugu, ali nikako ne uspijevate smisliti pravi odgovor? Što tada?

Za rješavanje takvih problema i poticanje studentskih ideja na Sveučilištu u Splitu pokrenuta je nova studentska inicijativa SPARK* Split, koja će se pobrinuti da niti jedna ideja ne ostane potraćena koliko god mala ili “luda” bila. Posebnost Spark*-a je u tome što studenti kroz opušten i fleksibilan način pomažu drugim studentima u oblikovanju poduzetničkih ideja i studentskih projekata. Potpuno prilagođeno slobodnom vremenu studenata, Spark* mentoriranja odvijaju se prema potrebama projekta i ideje, online ili uživo “uz kavu”. S obzirom na to da studenti mentoriraju studente, mentoriranja su opuštena i pristupačna.

Oduševljeni studenti

Ne moraju svi imati nekakvu poduzetničku ideju, niti afinitete, stoga je Spark* ujedno i mjesto za sve studente koji svojim znanjem žele pomagati drugim studentima i zajedno s njima kreirati nove mogućnosti i prilike. Spark* je prilika za uspostavljanje novih kontakata, povezivanje, moguće buduće suradnje, a i prijateljstva. Ovaj malen, ali jak tim trenutno se sastoji od šest studenata s različitim sastavnicama Sveučilišta u Splitu - Sare Lucije Dragičević, Josipe Dilber, Antonele Šarić, Lee Hrašte, Korine Kaštela s Ekonomskog fakulteta i Mihaele Kotarac s Medicinskog fakulteta u Splitu, a u tijeku je jačanje tima s dodatnim članovima i znanjima koji se pripremaju za aktivno uključivanje u rad inicijative.

Spark* trenutno i rade sa splitskim startupom DotYourSpot u kreiranju marketinške strategije za nadolazeću sezonu.

- Kao Spark* mentor upoznajte puno strastvenih i ambicioznih studenata od kojih možete učiti, dok kao mentorirani student dobivate podršku u poduzimanju radnji koje će

Kako je sve počelo?

Spark* Split inicijativa uspostavljena je u okviru projekta CHIC (Creating Holistic Innovation Capacity), financiranog iz Europskog instituta za inovacije i tehnologiju, po uzoru na Norveško sveučilište za znanost i tehnologiju (NTNU) koje ovu aktivnost uspješno provodi duži niz godina.

Od pokretanja 2014. godine, studenti mentori Spark*-a NTNU pomogli su preko 1500 studenata i više od 400 projekata. Tijekom godina, Spark* je postao međunarodna studentska inicijativa s centrima diljem Europe, a od ove godine i u Splitu.

vašu ideju odvesti korak dalje - rekla je Josipa Dilber, Spark* Split mentorica.

Studenti su već imali priliku upoznati ovu inicijativu i ekipu koja stoji iza nje prilikom predstavljanja koje se održalo 24. ožujka, u prostoru PICS predinkubatora. Odaziv studenata je bio odličan. Splitskim studentima su se pridružili i studenti Spark*-a NTNU koji već dugi niz godina djeluje u Norveškoj te predstavili neke poznate primjere studentskih poduzetničkih ideja.

Osim što su naučili da ideje ne moraju biti velike ili revolucionarne i da neke doslovno stanu u džep, studente je oduševila inicijativa i ležernost cijelog događanja. Reakcije prisutnih su bile ohrabrujuće.

Spark* Split inicijativa uspostavljena je u okviru projekta CHIC (Creating Holistic Innovation Capacity), financiranog iz Europskog instituta za inovacije i tehnologiju,

po uzoru na Norveško sveučilište za znanost i tehnologiju (NTNU) koje ovu aktivnost uspješno provodi duži niz godina. Od pokretanja 2014. godine, studenti mentori Spark*-a NTNU pomogli su preko 1500 studenata i više od 400 projekata. Tijekom godina, Spark* je postao međunarodna studentska inicijativa s centrima diljem Europe, a od ove godine i u Splitu.

Spark* Split trenutno je otvoren za nove studentske ideje, kao i za nove mentore koji će s vremenom nastaviti provoditi ovu studentsku inicijativu. Svi zainteresirani studenti mogu im se obratiti na njihovim profilima na društvenim mrežama ili službenoj stranici. U splitskom Spark*-u spremno čekaju sve studentske prijave i marljivo dogovaraju i planiraju nova druženja i radionice kojima će obogatiti poduzetničko okruženje za sve studente na Sveučilištu u Splitu.

Rektorski zbor Republike Hrvatske
objavljuje da su javna sveučilišta u Republici Hrvatskoj,
u skladu sa člankom 77. Zakona
o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju

Natječaje za upis studenata u prvu godinu preddiplomskog, integriranog preddiplomskog i diplomskog sveučilišnog studija te stručnog preddiplomskog studija u akademskoj godini 2022./2023.

objavila na mrežnim stranicama:

Rektorskoga zbora Republike Hrvatske: www.rektorski-zbor.hr
Sveučilišta u Zagrebu: www.unizg.hr
Sveučilišta u Rijeci: www.uniri.hr
Sveučilišta u Splitu: www.unist.hr
Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku: www.unios.hr
Sveučilišta u Zadru: www.unizd.hr
Sveučilišta u Dubrovniku: www.unidu.hr
Sveučilišta Jurja Dobrića u Puli: www.unipu.hr
Sveučilišta Sjever: www.unin.hr
Sveučilište u Slavonskom Brodu: www.unisb.hr

SVEUČILIŠTE U SPLITU
STUDIJ VOJNO POMORSTVO
Klasa: 112-01/22-01/28
Urbroj: 2181-202-25/01-22-1
Split, 20. 05. 2022.
Na temelju Odluke Vijeća studija Vojno pomorstvo na 36. sjednici Vijeća studija od 24. ožujka 2022. godine objavljuje se

NATJEČAJ

- Za izbor jednog nastavnika u naslovno nastavno zvanje predavač u interdisciplinarnom znanstvenom području, polje vojno-obrambene i sigurnosno obavještajne znanosti i umijeće.
- Za izbor jednog nastavnika u naslovno zvanje predavač za izbor u području tehničkih znanosti, znanstveno polje strojarstvo
- Za izbor dva suradnika u naslovno suradničko zvanje asistent u interdisciplinarnom području, znanstveno polje vojno-obrambene i sigurnosno obavještajne znanosti i umijeće
- Za izbor jednog suradnika u naslovno suradničko zvanje asistent u znanstvenom području tehničkih znanosti, znanstveno polje tehnologija prometa i transport.

Sve informacije o uvjetima natječaja i načinima prijave na natječaj objavljene su i nalaze se na službenoj internetskoj stranici Sveučilišta u Splitu unist.hr/natjecaji/.

Klasa: 112-01/22-09/0002
Ur. broj: 2181-198-04-04-22-0004
Split, 26. svibnja 2022. godine
SVEUČILIŠTE U SPLITU
MEDICINSKI FAKULTET
objavljuje
NATJEČAJ

I. ZA IZBOR U ZVANJA I NA RADNA MJESTA

- jednog nastavnika u znanstveno – nastavnom zvanju i na radnom mjestu redovitog profesora u trajnom zvanju na neodređeno vrijeme s nepunim radnim vremenom za područje biomedicine i zdravstva, polje temeljne medicinske znanosti, grana anatomija, na Katedri za anatomiju.
- jednog nastavnika u znanstveno – nastavnom zvanju i na radnom mjestu redovitog profesora na neodređeno vrijeme s punim radnim vremenom za područje biomedicine i zdravstva, polje temeljne medicinske znanosti, grana neuroznanost, na Katedri za neuroznanost.
- jednog nastavnika u znanstveno – nastavnom zvanju i na radnom mjestu izvanrednog profesora na neodređeno vrijeme s nepunim radnim vremenom za područje biomedicine i zdravstva, polje dentalna medicina, grana protetika dentalne medicine, na Katedri za protetiku dentalne medicine.
- jednog nastavnika u znanstveno – nastavnom zvanju i na radnom mjestu izvanrednog profesora na neodređeno vrijeme s nepunim radnim vremenom za područje biomedicine i zdravstva, polje Kliničke medicinske znanosti, grana onkologija, na Katedri za kliničku onkologiju.
- jednog nastavnika u znanstveno – nastavnom zvanju i na radnom mjestu izvanrednog profesora na neodređeno vrijeme s punim radnim vremenom za područje biomedicine i zdravstva, polje Dentalna medicina, grana dječja i preventivna dentalna medicina, na Studiju dentalne medicine.
- jednog nastavnika u znanstveno – nastavnom zvanju i na radnom mjestu izvanrednog profesora na neodređeno vrijeme s nepunim radnim vremenom za područje biomedicine i zdravstva, polje Kliničke medicinske znanosti, grana neurologija, na Katedri za neurologiju.
- jednog nastavnika u znanstveno – nastavnom zvanju i na radnom mjestu izvanrednog profesora na neodređeno vrijeme s nepunim radnim vremenom za područje biomedicine i zdravstva, polje Kliničke medicinske znanosti, grana kirurgija na Katedri za kirurgiju.
- jednog nastavnika u znanstveno – nastavnom zvanju i na radnom mjestu izvanrednog profesora na neodređeno vrijeme s punim radnim vremenom za područje biomedicine i zdravstva, polje dentalna medicina, grana morfologija stomatognatnog sustava, na Studiju dentalne medicine.
- jednog nastavnika u znanstveno – nastavnom zvanju i na radnom mjestu izvanrednog profesora na neodređeno vrijeme s nepunim radnim vremenom za područje biomedicine i zdravstva, polje javno zdravstvo i zdravstvena zaštita, grana epidemiologija, na Katedri za javno zdravstvo.
- dva nastavnika u znanstveno – nastavnom zvanju i na radnom mjestu docenta na neodređeno vrijeme s nepunim radnim vremenom za područje biomedicine i zdravstva, polje kliničke medicinske znanosti, grana patologija, na Katedri za patologiju.

II. ZA IZBOR U ZVANJE

- jednog nastavnika u naslovnom znanstveno-nastavnom zvanju docenta za područje biomedicine i zdravstva, polje temeljne medicinske znanosti, grana anatomija, na Katedri za anatomiju.
- jednog nastavnika u naslovnom znanstveno-nastavnom zvanju docenta za područje biomedicine i zdravstva, polje kliničke medicinske znanosti, grana ginekologija i opstetricija, na Katedri za ginekologiju i porodništvo.

Sve informacije o uvjetima natječaja i načinima prijave na natječaj objavljene su i nalaze se na službenoj internetskoj stranici Medicinskog fakulteta u Splitu, www.mefst.unist.hr

NAJBOLJI STUDENTI STUDIJA HOTELIJERSTVA I GASTRONOMIJE SVEUČILIŠTA U SPLITU

Praksa nam je izvrstan način da ostavimo dobar dojam kod poslodavca

Maturantima bih poručio da je ovo vrlo poučan i zanimljiv fakultet, koji kreće i s diplomskim studijem. Ako se vidite u hotelijerstvu ili gastronomiji, ovaj smjer će vam proširiti vidike i znanja potrebna za zaposlenje poslije završetka studija", kaže Vittorio

Piše: **MILA PULJIZ**

Baš u pravo predsezonsko i predturističko vrijeme odlučili smo vam predstaviti neke od najboljih studenata iz te branše, studente Hotelijerstva i gastronomije. Oni su Antonia Štrlić, Doroteja Pavić i Vittorio Šimić. Doroteja je na studij Hotelijerstva i gastronomije došla čak iz Zagreba.

-Od početka svog srednjoškolskog obrazovanja jednostavno nisam vidjela nastavak onog akademskog u Zagrebu. Smatrala sam da je puno bolje svoje znanje o turizmu usavršiti tamo gdje se od njega živi i gdje je posebno razvijen. Trebalo je samo odabrati odgovarajuću lokaciju, a to znači gotovo 500 kilometra dalje od svojih roditelja, četiri sestre i jednog brata. Kako se bliži kraj prve godine, mogu reći kako sam 100 posto zadovoljna svojim izborom", kazala nam je Doroteja. Antonia se za studiranje na HiG-u odlučila nakon četiri odradene sezone u hotelu, prvo na odjelu domaćinstva, a nakon toga na wellness recepciji.

-Ono što me privuklo kod tog posla je što je zapravo svaki dan drugačiji, nosi nove izazove, imam priliku upoznati nove ljude, nove kulture", dodala je Antonia.

Vittorio, inače iz mjesta Tučepi, u početku je mislio nastaviti svoje obrazovanje u Zagrebu.

-Prilika se otvorila kad sam vidio i čuo da se otvara fakultet u Makarskoj, praktički nadahvat mjesta prebivališta, a kako živim u turističkom mjestu i obitelj se bavi turizmom, za mene je to bio pun pogodak", objasnio je Vittorio.

Na studiju Hotelijerstva i gastronomije, uz teorijski dio, iznimno je važan i praktični dio. Sugovornici su nam kazali da ih je upravo ta stručna praksa, koja je obvezni dio od prve godine studija, i privukla na studij.

-U pravilu nakon odradenih 10 tjedana predavanja kreće praksa koja se za prvu godinu studija odraduje na recepciji/prijamnom odjelu hotela. Za drugu godinu studija praksa se odraduje na odjelu hrane i pića, a na trećoj godini u dje-lokrugu domaćinstva, prod-

je ili marketinga", pojasnila nam je Antonia.

-Studij nam je izišao u susret i dao odriježene ruke u biranju radnog vremena i datuma obavljanja", dodao je Vittorio. Osim što steknu mnoga znanja, studentima je praksa i izvrstan način da ostave dobar dojam kod poslodavaca te ostvare mnoge kontakte i poznanstva, a poslodavci su stalno u potrazi za mladom radnom snagom. A što bi poručili maturantima koji razmišljaju o mjestu nastavka svog obrazovanja?

-Moram priznati da sam već dobila nekoliko upita o ovome studiju od sadašnjih maturanata iz bivše srednje škole, što mi je jako drago. Nadam se da najesen neću i dalje biti jedina purgerka koja studira u Makarskoj. Sinonim kvalitetnog obrazovanja nije nužno studij u velikom gradu, već volja za učenjem i napretkom", kroz smijeh nam je kazala Doroteja, a s njom se složio i Vittorio. -Maturantima bih poručio da je ovo vrlo poučan i zanimljiv novootvoreni fakultet, koji kreće i s diplomskim studijem, pa ako ste se premišljali jer su samo 3 godine, o tome više nema nedoumica. Ako se vidite u hotelijerstvu ili gastronomiji u budućnosti, ovaj smjer će vam proširiti vidike i znanja potrebna za zapošljenje poslije završetka studija", kazao je Vittorio.

Iza kraj, imaju li naši sugovornici kakve ideje, želje i planove za budućnost? Doroteja se videla na nekoj od viših funkcija u hotelu, ali joj je želja i otvoriti svoju slastičarnicu. Antonia nam je kazala kako ne voli previše planirati.

-Hotelijerstvo i gastronomija čine veliki dio moje budućnosti, a jedina stvar koju planiram je biti najbolja u području koje odaberem", dodala je, a s njom se složio i Vittorio, koji nam je kazao da sada završava treću godinu studija te će nastaviti školovanje na jednom od dva ponuđena smjera, vjerojatnije hotelijerstvo.

-Poslije se nadam naći posao u svojoj branši u nekom od mjesta blizu mjesta prebivališta, ako je moguće u nekom hotelu gdje ima mjesta za napredak u svom poslu, jer se ipak ne vidim na istoj poziciji do mirovine", dodao je za kraj.

Živim u Tučepima, obitelj se bavi turizmom i studij u Makarskoj za mene je pun pogodak, zadovoljan je Vittorio Šimić

“

Sinonim kvalitetnog obrazovanja nije nužno studij u velikom gradu, već volja za učenjem i napretkom, ističe Doroteja

“

Hotelijerstvo i gastronomija čine veliki dio moje budućnosti, a jedina stvar koju planiram je biti najbolja u području koje odaberem, sigurna je Antonia

Ovom poslu privuklo me to što je svaki dan drugačiji, nosi nove izazove, imam priliku upoznati nove ljude, nove kulture, objašnjava Antonia Štrlić

Smatrala sam da je puno bolje znanje o turizmu usavršiti tamo gdje se od njega živi, a ne u Zagrebu gdje ja živim. Zadovoljna sam svojim izborom, kaže Doroteja Pavić

ŽELJKO MATEJČIĆ, ZAPOVJEDNIK KRAVAT PUKOVNIJE

Sveučilišni grad Zagreb - prijestolnica kravate

Trenutno se u Europskom parlamentu radi na proglašenju europskog i svjetskog Dana kravate pa je perspektiva brendiranja Hrvatske kao domovine kravate neupitna

RAZGOVARAO:
PETAR UŠKOVIĆ CROATA

U vestibulu Sveučilišta u Zagrebu otvorena je zajednička izložba *Academiae Cravaticae* i Sveučilišta u Zagrebu *Priča o kravati*. Tim povodom razgovarali smo sa zapovjednikom Kravat pukovnije, **Željko Matejčić** umirovljeni je časnik Hrvatske vojske, stručnjak za protudiverziju i protuterorizam, security manager, kojeg svakog vikenda od travnja do listopada možete zateći u centru Zagreba kako predvodi svečanu Smjenu straže i ophodnju gradom Kravat pukovnije. Certificirani je provider, trener i predavač IBS-SA (International Bodygard and Security Services Assosiation), a između ostalog zadužen je bio za sigurnost **dr. Franje Tuđmana, Ivana Pavla II.** prilikom dolaska u Hrvatsku, bio je security team lider za osiguranje snimanja filma radnog naziva “Praznici u Bosni”. Odlikovan je sa šest medalja, priznanja i odličja Domovinskoga rata. Obnašao je dužnost “Aviation security managera u AKD-zaštiti te savjetnika predsjednika Uprave AKD-zaštite, Direktora sektora za sigurnosni konzalting u tvrtki Ippon Security te razne savjetničke i operativne dužnosti. Instruktor je fizičke zaštite, zaštite vrijednosti i tjelohranitelja te instruktor za zaštitu od terorizma.

Kako je započela ideja o ustrojavanju Počasne satnije Kravat pukovnije?

- Negdje 2006. godine u jednom razgovoru s Marijanom Bušićem, ravnateljem Academiae Cravaticae, dotakli smo se teme nastanka kravate, odnosno njezinih početaka. Na njegov poticaj 2007. godine započeo sam s istraživanjem povijesnih činjenica vezanih uz vojnike hrvatske lake konjice, za koje se znalo da su kravatu u obliku ženskog rupca vezanog oko vrata pronijeli na područje ratnih djelovanja u 17. stoljeću, te sastavio nacrt projekta Kravat pukovnije i nakon što ga je Marijan pregledao i složio se s konceptom, krenulo se s lobiranjem prema TZ-u grada Zagreba, koji je 2010. godine prihvatio projekt i podržao njegovo pokretanje.

Koje su aktivnosti obilježile ovih 12 godina koliko projekt traje?

- Bitno je napomenuti da su i prije ovakvog sastava Kravat pukovnije u Zagrebu egzistirali vojnici koji su u sličnim odorama šetali užim središtem grada, a prvi ustrojeni sastav pojavio se 2009. ispred hrvatskoga Sabora, kad sam ispred sedmorice momaka predao svoj prvi prijavak tadašnjem predsjedniku Sabora gospodinu Luki Bebiću, a pozdravljeni smo i od zastupnika u Saboru jer smo pratili zasjedanje Sabora odjeveni u, da tako kažem, prvu inačicu

Željko Matejčić
KRAVAT PUKOVNIJA

Mihovil-Bogoslav Matković, Željko Matejčić i rektor Damir Boras

odore hrvatske lake konjice.

Naravno da je to događanje dalo veliki poticaj za kasnije okupljanje ljudi i njihovo osposobljavanje.

Sama ideja je bila ustrojiti Počasnú satniju i obučiti pripadnike na strogi vojni način, što se pokazalo kao vrlo prihvaćen i građanima i turistima prijemljiv model.

Slijedilo je pronalaženje konja koji eksterijerno, ali i karakterno zadovoljavaju stresne uvjete u gradu pa smo već 18. listopada 2010. na Dan kravate u sastav smjene straže uvrstili četiri konjanika.

Projekt je prepoznala na samom početku te sve vrijeme pratila i financirala Turistička zajednica grada Zagreba pod vodstvom prvo gđe Amelije Tomašević i kasnije, odnosno sada, gospode Martine Bienenfeld.

Tijekom godina uz samu ceremoniju smjene straže u gradu Zagrebu vojnici Kravat pukovnije gostovali su i predstavili Zagreb i Hrvatsku u nizu gradova i zemalja, a izdavam samo neke: Sinj (predvođenje postroja povijesnih postrojbi uoči čoje), Zadar, Novska, Bjelovar te Kina (Shanghai), Pariz, Dresden, Wittichenau, Prag, Sopron itd.

Kolika je danas važnost kravate kao simbola hrvatskoga identiteta?

- Fenomen kravate godina-

ma proučava Academia Cravatica, u čijem sklopu i egzistira Kravat pukovnja i što duže, da ne kažem što dublje se istražuje fenomen kravate, to je vidljivije i prihvatljivije da ona ima apsolutni prioritet za simboliziranje našeg identiteta. Nema svečanosti bez kravate, nema ozbiljnih sastanaka i političkih događanja bez kravate. Zemlje predsjedateljice EU-a kao zvanični poklon koriste za tu prigodu posebno dizajniranu kravatu, dakle gotovo da nema dijela svijeta gdje kravata nije

SVJETSKI SIMBOLI

Kravata i Sveučilište u Zagrebu nacionalni su i svjetski simboli, svaki na svoj način, te ih povezuje činjenica da su i vršnjaci. Nastala i učvorena u Hrvata, prepoznata u Francuskoj, kravata je svoju svjetsku premijeru imala na ljetni sun-costaj 21. lipnja 1667., kada ju je kralj Luj XIV. zavezao oko vrata. Dvije godine poslije, 23. rujna 1669., diplomom kralja Leopolda I. priznati su status i povlastice sveučilišne ustanove tadašnjoj Isusovačkoj akademiji u slobodnom kraljevskom gradu Zagrebu.

prisutna, a osvještavanje svijeta da je ona nastala u Hrvatskoj, prepoznata u Francuskoj i razvijena do današnjeg izgleda u Engleskoj, daje joj svjetsku dimenziju ali i vraća na izvor u Hrvatsku.

Ona je definitivno simbol hrvatskog identiteta.

Mnogi studenti i studentice Sveučilišta u Zagrebu pripadnici su Kravat pukovnije. U tom kontekstu, kako vidite suradnju Kravat pukovnije i akademske zajednice?

- Povijest nas uči da su upravo studenti pokretači mnogih događanja jer jednostavno prepoznaju vrijeme, mjesto i važnost trenutaka i događanja u kojima se nalaze.

Kravat pukovnja daje šansu da student, iako posvećen učenju, ispitima, vježbama i svim silnim studentskim obvezama upozna jedno drukčije okruženje te da u timus ljudima koje do tada nije poznavao u vojničkom stilu promiče vrijednosti vezane uz hrvatske vojnike, ali prvenstveno vrijednosti koje povezuje kravata.

Što mislite koje su daljnje perspektive “brendiranja” kravate i Hrvatske kao njezine domovine?

- Hrvatska vlada je prije pojave pandemije napravila veliki iskorak u tome smjeru no nužno je napomenuti da je upravo Academia Cravatica začetnica te ideje i ustanova koja sustavno radi na tom projektu. Sjetimo se Kravate oko pulske arene, Dana kravate 18. 10., koji je jednoglasno izglasan u Saboru RH, niza izložbi, knjiga i brošura, vezivanja crvenih kravata na biste i spomenike u Zagrebu, ali i širom svijeta, pa i Kravat pukovnije koja dvanaestu godinu priča priču o ponosnim hrvatskim vojnicima i kravati.

Trenutno se u Europskom parlamentu radi na proglašenju europskog i svjetskog Dana kravate pa slijedom navedenog smatram da je perspektiva brendiranja Hrvatske kao domovine kravate neupitna.

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
FAKULTET ELEKTROTEHNIKE I RAČUNARSTVA
UNSKA 3, 10000 ZAGREB

raspisuje
NATJEČAJ
za upis studenata na poslijediplomski
specijalistički studij

INFORMACIJSKA SIGURNOST
za stjecanje akademskog stupnja sveučilišni/a specijalist/ica informacijske sigurnosti (univ. spec. secur. inf.).

Na poslijediplomski specijalistički studij može se upisati kandidat sa završenim sveučilišnim diplomskim studijem iz računarstva, informatike ili srodnih informacijskih ili tehničkih grana koji je ukupno s prethodnim sveučilišnim obrazovanjem stekao najmanje 300 ECTS bodova ili kandidat sa završenim srodnim četverogodišnjim sveučilišnim dodiplomskim studijem ili kandidat sa završenim drugim sveučilišnim dodiplomskim ili diplomskim studijem uz radno iskustvo na području informacijske i komunikacijske tehnologije. Potrebno je znanje engleskog jezika.

Odabir polaznika uključuje razgovor (intervju) tijekom kojeg se utvrđuje područje završnog specijalističkog rada.

Broj slobodnih mjesta: 20 ukupno.

Školarina iznosi 35.000,00 kuna, a plaća se u dvije rate u iznosu od 17.500,00 kn pri upisu u prvi i drugi semestar.

Nastava započinje u studenom 2022. godine.

Prijave na natječaj šalju se poštom na Fakultet elektrotehnike i računarstva u Zagrebu, Unska 3 od 5. lipnja do zaključno 16. rujna 2022. godine. Detaljnije informacije o studiju dostupne su na adresi:

<http://www.fer.unizg.hr/infosig>

Kontakt osoba je Valentine Čale, prof., tel: 01/6129-920, e-mail adresa: specijalisticki.studij@fer.hr.

Prijavni obrazac dostupan je na adresi: https://www.fer.unizg.hr/studiji/specijalisticki_studiji/is/obrasci_i_upute

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
AKADEMIJA LIKOVNIH UMJETNOSTI
ZAGREB, ILICA 85

KLASA: 112-10/22-01/01
URBROJ: 251-77-01/6-22-2

U ZAGREBU, 19. SVIBNJA 2022. GODINE

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU, AKADEMIJA LIKOVNIH
UMJETNOSTI, ILICA 85, ZAGREB
raspisuje
NATJEČAJ

Ad 1.

- za izbor 1 izvršitelja (m/ž) na radno mjesto II. vrste zvanja: viši informatički referent, na neodređeno vrijeme, u punom radnom vremenu

Ad 2.

- za izbor 1 izvršitelja (m/ž) na radno mjesto položaja III. vrste zvanja – voditelj ostalih ustrojstvenih jedinica, interni naziv: administrativni tajnik Nastavničkog odsjeka, na neodređeno vrijeme, u punom radnom vremenu

Ad 3.

- za izbor 1 izvršitelja (m/ž) na radno mjesto položaja III. vrste zvanja – voditelj odsjeka, interni naziv: voditelj podrške sustavu, na neodređeno vrijeme, u punom radnom vremenu

Sve informacije o uvjetima natječaja objavljene su i nalaze se na službenoj internetskoj stranici Akademije likovnih umjetnosti Sveučilišta u Zagrebu na poveznici http://www.alu.unizg.hr/alu/cms/front_content.php?idcat=55&lang=1 (naslovnica/informacije/natječaji).

Rok za podnošenje prijave je 8 dana od dana posljednje objave.

Sukladno članku 13. Zakona o ravnopravnosti spolova (“Narodne novine” br. 82/08 i 69/17), na natječaj se mogu javiti pripadnici obaju spolova, a izrazi u muškom rodu koji se koriste u natječaju uporabljeni su neutralno i odnose se na muške i ženske osobe.

Pismene prijave s prilogima dostaviti isključivo na adresu:

Akademija likovnih umjetnosti Sveučilišta u Zagrebu, Ilica 85, Zagreb s obveznom naznakom: “Za natječaj – naziv radnog mjesta” za koje se kandidat/kandidatkinja natječe.

SVEUČILIŠTE U SPLITU
SVEUČILIŠNI ODJEL ZA FORENZIČNE ZNANOSTI

raspisuje
NATJEČAJ za izbor

1. Dvoje izvršitelja (m/ž) u naslovno suradničko zvanje asistenta u znanstvenom području “Društvene znanosti”, znanstvenom polju “Ekonomija”, znanstvenoj grani “Financije”.

Cjelovit tekst natječaja sa svim informacijama o uvjetima natječaja i načinu prijave na natječaj objavljene su i nalaze se na službenoj internetskoj stranici Sveučilišnog odjela za forenzične znanosti: <http://forenzika.unist.hr>

VEČER PUNA EMOCIJA

Prepuna Sveučilišna galerija slavila je Vjekoslava Ivaniševića

Iza splitskog arhitekta su ostala 43 realizirana projekta, te brojne strukovne nagrade, a sudeći po broju onih koje je posthumno okupio i mnoštvo ljudi koji ga vole i cijene

PIŠE **DIANA BARBARIĆ**

Dugo, dugo nismo vidjeli na otvaranju jedne izložbe toliko ljudi ni toliko emocija, kao što je bio slučaj u Sveučilišnoj galeriji u povodu otvaranja izložbe “Vjekoslav Ivanišević - Arhitekt”. Bila je to prilika da se prvi put prezentira životni opus pokojnog splitskog arhitekta Vjekoslava Ivaniševića (1947. - 2018.) iza kojeg su ostala 43 realizirana projekta, te brojne strukovne nagrade, a sudeći po broju ljudi koje je posthumno okupio i cijelo mnoštvo ljudi koji ga vole i cijene.

Kad vidite ovu izložbu i ovu monografiju, vidite ljubav. Nacrti nam pričaju o velikoj ljubavi arhitekta prema svakoj od ovih kuća, knjiga i njen dizajn o ljubavi dizajnera, u predgovori o osjetite ljubav prijatelja prema prijatelju. A ničega ovoga ne

Izložba Vjekoslav Ivanišević - Arhitekt

JOŠKO PONOŠ/CROPIX

bi bilo da nije bilo velike ljubave čeri prema ocu - kazala je **Daša Gazde**, predsjednica Društva arhitekata Splita, govoreći o čovjeku koji je bio presudan fak-

tor u njezinim dvojabama oko toga koji će fakultet upisati.

Ivaniševićeva kći o kojoj je Gazde govorila jest arhitektica **Petra Ivanišević Brzulja**, koja

potpisuje i monografiju posvećenu arhitektu koji je posthumno dobio Nagradu Grada Splita za životno djelo.

Ova knjiga je, zapisala je

Daša Gazde, Petra Ivanišević Brzulja i Dinko Kovačić JOŠKO PONOŠ/CROPIX

Petra Ivanišević Brzulja

JOŠKO PONOŠ/CROPIX

IZLOŽBA I KONCERT U ORGANIZACIJI GLAZBENE ŠKOLE JOSPA HATZEA, SVEUČILIŠNE KNJIŽNICE I SVEUČILIŠTA U SPLITU

Sjećanje na prvog nastavnika klasične gitare

PIŠE **HELENA TRZE JAKELIĆ**

Teći susret “Sjećanje na Mariju Perućića”, prvog nastavnika klasične gitare u Glazbenoj školi Josipa Hatzea, održan je na Odjelu specijalnih zbirki Sveučilišne knjižnice otvorenjem izložbe “U svjetlu donacije **Marija Perućića** Sveučilišnoj knjižnici u Splitu” te koncertom u Sveučilišnoj galeriji. Izložbu je predstavila autorica prof. **Ivanka Prusac**, a prigodnu riječ uputila je i voditeljica Odjela specijalnih zbirki **Mihaela Kovačić**. Izložba ostaje otvorena do 30. lipnja. Nakon izložbe program se nastavio koncertom u Sveučilišnoj galeriji, gdje su nastupili bivši učenici prof. Marija Perućića i njihovi gosti, danas priznati solisti i profesori, gitaristi **Martin Andrijašević**, **Domagoj Mičić**, **Anđela Jerkunica Strukan**, **Ivanka Prusac**, **Stipan Popović**, **Mislav Režić**, **Antonija Škorput Slišković** i gosti **Ivana Bandaló**

Benzon, klarinet, i **Ivana Kenk Kalebić**, mandolina.

O donaciji notne građe prof. Perućića:

(...) prva donacija notne zbirke jednoga glazbenika Sveučilišnoj knjižnici, pristigla je 2014. željom prof. Perućića, zahvaljujući njegovoj kćeri gđi Dubravki Milanović te kolegi i prijatelju maestru Vladimiru Lukasu. Tiskana, a malim dijelom i kopirana notna građa ove donacije, broji oko 500 jedinica. Uz bogatstvo autora i stilskih pravaca zadivljuje broj nakladnika te gra-

dova u kojima je objavljena – od Europe, Rusije, Sjeverne i Južne Amerike do Japana. Posebnu dokumentarnu vrijednost ima rukopisni Index, kompozicija za gitaru koja prati numeraciju notnih primjeraka, sastavljen od prof. Perućića u svrhu bolje dostupnosti i posudbe učenicima i kolegama. Arhivsko, rukopisno gradivo te kopije stručnih članaka sadržani su u dvije arhivske kutije. Donaciju su obradile **Abra Papić** i **Mihaela Kovačić**.

Autorica izložbe, profesori-

ca gitare **Ivanka Prusac** u tekstu kataloga je zapisala:

(...) Ovom izložbom pokušala sam na poseban način osvijetliti njegov rad glazbenog pedagoga, notografa i graditelja instrumenata. Listajući u više navrata partiture iz svih krajeva svijeta, za okomije zapelaru kopisna građa. Osjećala sam se kao da sam pronašla davno izgubljeno blago. Između rukom pisanih stranica, našlo se pisma, posveta i radnih materijala koji prate nastanak Škole za gitaru 1 u suradnji sa slovenskim

uvodno **Petra Ivanišević Brzulja**, davna želja njezina oca koju nije stigao ostvariti.

- Htjela sam da knjiga ima što više tebe, tvojih crteža, citata, zapisanih tekstova. Trudila sam se dati naglasak za ono što si najviše volio, a to je arhitektura upunoj njezinoj ljepoti i čistoći. Tvoja arhitektura je umjetnost - ustvrdila je **Ivaniševića kći**.

Monografija prikazuje **Ivaniševića** kao izrazito talentiranog projektanta i izuzetnog crtača, ali i velikog emotivca. A emocije su obuzele i njegovog prijatelja akademika **Dinka Kovačića** dok je govorio o pokojnom **Ivaniševiću**.

Podsjetio se kako ga je prvi put sreo šezdesetih kao studenta dok je skicirao varoške vizure, te je bio presretan kad mu je par godina kasnije postao kolega u **Lavčevića**.

Kovačić je otkrio i **Ivaniševićeve** neostvarene želje. Prva je bila da postane profesor, ali to mu, rekao je akademik, nisu dozvolili. A druga je bila da postane gradonačelnik Splita. Natjecao se 2013., kao kandidat HDZ-a, i izgubio od SDP-ovca **Ive Baldasara** za manje od 1 posto. Nedostajalo je šestotinjak glasova. Velika šteta za grad Split, ustvrdio je Kovačić.

- Izgubija je Vjeko, a najviše svimi. Imali bismo gradonačelnika o kojem bi se i danas puno govorilo. Vjeko je volija volit. Volija je svoju obitelj, prijatelje, grad, domovinu... Ja sam mu napisao prijedlog da dobije nagradu Grada Splita i neka ju je posthumno dobio. Osta je živiti u svima nama. Sretni smo što imamo njegovu Petricu koja je ovu izložbu i monografiju andeoskim načinom dotjerala - kazao je, suprežući suze, Kovačić.

Izložbu je otvorio rektor Sveučilišta u Splitu prof. **Dragan Ljutić** ističući kako je i on njegovao veliko prijateljstvo s **Ivaniševićem** koji je ostavio veliki pečat u Splitu, te djela koja su pjesma od arhitekture. Mimo protokola pozvao je **Ivaniševićevog** prijatelja iz djetinjstva prof. **Matka Marušića** da zajedno proglase izložbu otvorenom.

Marušić je napisao čuveni “Snijegu u Splitu”, omiljenu dječju lektiru u kojoj je glavni junak njegov prijatelj Vjeko.

Brian Muir, Milena Čičerić, Helena Trze Jakelić i Lindsay Muir

BRITANSKI KIPAR BRIAN MUIR GOSTOVAO NA SVEUČILIŠTU U SPLITU

Autor legendarne kacige Darth Vadera

U vijećnici Senata “Don Frane Bulić” 18. svibnja gostovao je britanski kipar **Brian Muir**. Održao je predavanje o svom radu, a studenti i publika uživali su u njegovoj živopisnoj priči i pojavi. Bilo je riječi o svim njegovim uspjesima, jer iza sebe ima 46 godina iskustva u filmskoj industriji. Vjerojatno je najpoznatiji po kacigi **Darth Vadera**, koju je izradio prema skici **Johna Molloa** za serijal “Ratovi zvijezda”. Splitskoj publici predstavio se predavanjem kojim je obuhvatio svoju bogatu karijeru od samih početaka rada u toj branši.

Malo je reći da je ostvario zavidnu karijeru, a spomenuti “Ratovi zvijezda” donijeli su mu svjetsku slavu. Njegov rad, uz “Ratove zvijezda”, obuhvaća slavne uratke na velikom ekranu, kao što su filmovi o **Jamesu Bondu**, “Octopussy”, “Dozvola za ubojstvo”, “Zlatno oko”, zatim je radio u celuloidnom opusu gdje je glavni junak **Indiana Jones**, a tu su svakako i znamenita ostvarenja kao “Nemoguća misija”, “Alien”, pa prvi serijal o **Harryju Potteru**, **Marvelovi** “Čuvari galaksije”...

Nakon održanog predavanja, studenti i publika dobili su priliku postavljati pitanja. Studenti kiparstva raspitivali su se o utjecaju novih tehnologija u izradi filmskih rekvizita. Britanski majstor svog zanata **Muir** kazao je kako je u vrijeme njegova djelovanja i rada, u razdoblju dok 3D tehnologija još nije bila u punom zamahu, kipar bio u prednosti, baš kao i stare metode kojima su se služili.

Program je moderirala **Milena Čičerić**, predsjednica udruge “Metonimija”, koja je ujedno zaslužna za dolazak **Briana Muira** u Split te održano predavanje, a sve to uz potporu Sveučilišta u Splitu.

Slavni kipar posjetio je i Sveučilišnu knjižnicu. Odsjek kiparstva Umjetničke akademije i Sveučilišnu galeriju, gdje je razgledao aktualnu izložbu. **HELENA TRZE JAKELIĆ**

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
PRIRODOSLOVNO-MATEMATIČKI FAKULTET
Zagreb, Horvatovac 102a
Fakultetsko vijeće Prirodoslovno-matematičkog fakulteta na temelju članka 73. i 80. Statuta Fakulteta raspisuj
NATJEČAJ
za izbor
1. u suradničko zvanje i na radno mjesto poslijedoktorand iz područja prirodnih znanosti, polje biologija, na određeno vrijeme, u punom radnom vremenu, za rad na projektu HRZZ uspostavni projekt UIP-2017-05-1720“ Promjene sastava patogene i imunološkog odgovora tijekom širenja areala uspješnih invazivnih vrsta slatkovodnih rakova (STRIVE)”, u Zoologijskom zavodu pri Biološkom odsjeku Prirodoslovno-matematičkog fakulteta – 1 izvršitelj
Ponude s dokazima o ispunjavanju uvjeta iz natječaja dostavljaju se isključivo putem mrežne poveznice: <https://posao.pmf.hr/opening-login?openingUUID=f1448d0a-fad2-40d3-af8e-674e3eae06a7>
2. u suradničko zvanje i na radno mjesto poslijedoktorand iz područja prirodne znanosti, polje kemija, grana fizikalna kemija, na određeno vrijeme, u punom radnom vremenu, u Zavodu za fizikalnu kemiju pri Kemijskom odsjeku Prirodoslovno-matematičkog fakulteta– 1 izvršitelj
Ponude s dokazima o ispunjavanju uvjeta iz natječaja dostavljaju se isključivo putem mrežne poveznice: <https://posao.pmf.hr/opening-login?openingUUID=6118c273-4f1b-42e5-8a74-8232f13948c4>
3. u suradničko zvanje i na radno mjesto poslijedoktorand iz područja prirodne znanosti, polje kemija, grana biokemija i medicinska kemija, na određeno vrijeme, u punom radnom vremenu, u Zavodu za biokemiju pri Kemijskom odsjeku Prirodoslovno-matematičkog fakulteta– 1 izvršitelj
Ponude s dokazima o ispunjavanju uvjeta iz natječaja dostavljaju se isključivo putem mrežne poveznice: <https://posao.pmf.hr/opening-login?openingUUID=e5432576-0314-46dc-b699-d966d-d8593e8>
4. u suradničko zvanje i na radno mjesto asistent iz područja prirodne znanosti, polje kemije ili biologije, grana biokemija i medicinska kemija ili biokemija i molekularna biologija, na određeno vrijeme, u punom radnom vremenu na pri Kemijskom odsjeku, u Zavodu za biokemiju Prirodoslovno-matematičkom fakultetu– 1 izvršitelj
Ponude s dokazima o ispunjavanju uvjeta iz natječaja dostavljaju se isključivo putem mrežne poveznice: <https://posao.pmf.hr/opening-login?openingUUID=b5223285-6dd4-4354-973a-3b030ced3fee>

Sve informacije o uvjetima natječaja objavljene su i nalaze se na službenoj internetskoj stranici Prirodoslovno-matematičkog fakulteta www.pmf.unizg.hr/natjecaji.
Rok za podnošenje prijava na sve točke natječaja je 30 dana, po objavljivanju natječaja u “Narodnim novinama”.
Rezultati natječajnog postupka objavit će se na službenoj internetskoj stranici PMF-a: www.pmf.unizg.hr (Natjecaji).

Sveučilište u Splitu
Fakultet građevinarstva, arhitekture i geodezije
raspisuje
JAVNI NATJEČAJ
1. za izbor jednog nastavnika na radno mjesto I. vrste u znanstveno-nastavno zvanje redoviti profesor za znanstveno područje Tehničke znanosti, znanstveno polje Temeljne tehničke znanosti na neodređeno vrijeme u punom radnom vremenu na Katedri za organizaciju i ekonomiku građenja.
Sve informacije o uvjetima natječaja i načinima prijave na natječaj objavljene su i nalaze se na službenoj internetskoj stranici Fakulteta građevinarstva, arhitekture i geodezije u Splitu: www.gradst.unist.hr

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
GRAĐEVINSKI FAKULTET
raspisuje

NATJEČAJ
za upis studenata na poslijediplomski doktorski studij GRAĐEVINARSTVO

i za upis studenata na sveučilišni poslijediplomski specijalistički studij u akademskoj godini 2022./2023.

A) Poslijediplomski doktorski studij GRAĐEVINARSTVO
Fakultet upisuje studente na sveučilišni poslijediplomski studij za stjecanje akademskog stupnja doktora znanosti iz područja tehničkih znanosti. Studij obuhvaća više istraživačkih područja iz polja Građevinarstva i Temeljnih tehničkih znanosti.
B) Poslijediplomski specijalistički studij
Fakultet upisuje studente na sveučilišni poslijediplomski specijalistički studij za stjecanje akademskog naziva sveučilišni

specijalist građevinarstva iz usmjerenja: Mostovi; Požarno inženjerstvo; Organizacija i menadžment u građevinarstvu i Hidrotehnika.
C) Prijava na natječaj
Detaljniji opis studija i obrasci za prijavu nalaze se na web stranici Fakulteta: <http://www.grad.unizg.hr/programi/poslijediplomski/doktorski>

Prijave za upis primaju se od **1. lipnja do 16. rujna 2022.** Prijave se šalju poštom na adresu Građevinski fakultet, Referada za poslijediplomski studij, Fra Andrije Kačića Miošića 26 ili predaju osobno u Referadu za poslijediplomski studij, soba D202, dvorišna zgrada.

Obrasci prijave za upis dostupni su na web stranici Fakulteta: <http://www.grad.unizg.hr/programi/poslijediplomski>
Pobliže informacije mogu se dobiti u sobi D202, Fra Andrije Kačića Miošića 26, ili na telefon +385 1 46-39-149 ili na e-mail: znanost@grad.hr te na web stranici fakulteta: <https://www.grad.unizg.hr/programi/poslijediplomski>

Sveučilište u Splitu
Filozofski fakultet
raspisuje
NATJEČAJ
za izbor
1. jednog nastavnika u znanstveno-nastavno zvanje i na odgovarajuće radno mjesto redovitog profesora u trajnom zvanju za puno radno vrijeme, na neodređeno vrijeme za znanstveno područje društvenih znanosti, polje pedagogija na *Odsjeku za pedagogiju*
2. jednog nastavnika u znanstveno-nastavno zvanje i na odgovarajuće radno mjesto izvanrednog profesora za puno radno vrijeme, na neodređeno vrijeme za znanstveno područje humanističkih znanosti, polje povijest, grana hrvatska i svjetska ranonovovjekovna povijest na *Odsjeku za povijest*
3. jednog suradnika u suradničko zvanje i na odgovarajuće radno mjesto asistenta za puno radno vrijeme, na određeno vrijeme za znanstveno područje društvenih znanosti, polje psihologija na *Odsjeku za psihologiju*
4. suradnika u naslovno suradničko zvanje asistenta za znanstveno područje društvenih znanosti, polje pedagogija *Odsjeku za rani i predškolski odgoj i obrazovanje*
5. nastavnika u naslovno nastavno zvanje predavača za znanstveno područje društvenih znanosti, polje pedagogija, grana domska pedagogija na *Odsjeku za pedagogiju*
Cjeloviti tekst ovog natječaja sa svim informacijama o uvjetima natječaja i načinima prijave na natječaj su objavljene na mrežnim stranicama Filozofskog fakulteta u Splitu <https://www.ffst.unist.hr/>

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
GRAĐEVINSKI FAKULTET
Fra Andrije Kačića Miošića 26
10001 ZAGREB
raspisuje
NATJEČAJ
za izbor nastavnika i suradnika (m/ž)
- jednog izvršitelja na radno mjesto I. vrste u znanstveno-nastavno zvanje i radno mjesto *redoviti profesor-prvi izbor*, za znanstveno područje tehničke znanosti, znanstveno polje temeljne tehničke znanosti, znanstvena grana tehnička mehanika (mekanika krutih i deformabilnih tijela), na neodređeno vrijeme, s punim radnim vremenom
- jednog izvršitelja na radno mjesto I. vrste u znanstveno-nastavno zvanju *izvanredni profesor*, za znanstveno područje tehničke znanosti, znanstveno polje građevinarstvo, znanstvena grana hidrotehnika, na neodređeno vrijeme, s punim radnim vremenom
- jednog izvršitelja na radno mjesto I. vrste u znanstveno-nastavno zvanje i radno mjesto *izvanredni profesor*, za znanstveno područje društvene znanosti, znanstveno polje ekonomija, znanstvena grana organizacije i menadžment, na neodređeno vrijeme, s punim radnim vremenom
- dva izvršitelja na radno mjesto I. vrste u suradničkom zvanju *poslijedoktorand*, ili na radnom mjestu u stručnom zvanju *stručni suradnik u sustavu znanosti i visokog obrazovanja*, ili na radnom mjestu u nastavnom zvanju *predavač*, za znanstveno područje prirodne znanosti, znanstveno polje matematika, na određeno vrijeme (zamjena za roditeljni/roditeljski dopust), s punim radnim vremenom
- jednog izvršitelja na radno mjesto I. vrste u suradničkom zvanju *asistent*, za znanstveno područje tehničke znanosti, znanstveno polje građevinarstvo ili temeljne tehničke znanosti, na određeno vrijeme, s punim radnim vremenom.
Rok natječaja 30 dana.
- jednog izvršitelja na radno mjesto III. vrste - *administrativni tajnik*, na neodređeno vrijeme, s punim radnim vremenom
- jednog izvršitelja na radno mjesto rukovoditelj odsjeka u središnjoj službi - tajnik Fakulteta, na određeno vrijeme (zamjena za roditeljni/roditeljski dopust), s punim radnim vremenom

Rok natječaja 8 dana.
Sve informacije o uvjetima natječaja objavljene su i nalaze se na službenoj internetskoj stranici Građevinskog fakulteta: http://www.grad.unizg.hr/o_fakultetu/natjecaj

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
PRIRODOSLOVNO-MATEMATIČKI FAKULTET
Zagreb, Horvatovac 102a
Fakultetsko vijeće Prirodoslovno-matematičkog fakulteta na temelju članka 73. i 80. Statuta Fakulteta raspisuje
NATJEČAJ
za izbor
1. u znanstveno-nastavno zvanje i na radno mjesto redoviti profesor u trajnom zvanju, iz područja prirodnih znanosti, polje fizika, grana nuklearna fizika (teorijska), na neodređeno vrijeme, u punom radnom vremenu, u Zavodu za teorijsku fiziku pri Fizičkom odsjeku Prirodoslovno-matematičkog fakulteta– 1 izvršitelj
Ponude s dokazima o ispunjavanju uvjeta iz natječaja dostavljaju se isključivo putem mrežne poveznice: <https://posao.pmf.hr/opening-login?openingUUID=93a2daae-8b88-413b-b525-da0e37e01d19>
2. u znanstveno-nastavno zvanje i na radno mjesto redoviti profesor– 1. izbor, iz područja prirodnih znanosti, polje fizika, grana fizika kondenzirane tvari (eksperimentalna), na neodređeno vrijeme, u nepunom radnom vremenu i to 20 % od punog radnog vremena, u Zavodu za eksperimentalnu fiziku pri Fizičkom odsjeku Prirodoslovno-matematičkog fakulteta– 1 izvršitelj
Ponude s dokazima o ispunjavanju uvjeta iz natječaja dostavljaju se isključivo putem mrežne poveznice: <https://posao.pmf.hr/opening-login?openingUUID=f87eff23-eafd-439a-8610-4fd4e7b86ff0>
3. u znanstveno-nastavno zvanje i na radno mjesto izvanredni profesor, iz područja prirodnih znanosti, polje fizika, grana nuklearna fizika (eksperimentalna), na neodređeno vrijeme, u punom radnom vremenu, u Zavodu za eksperimentalnu fiziku pri Fizičkom odsjeku Prirodoslovno-matematičkog fakulteta– 1 izvršitelj
Ponude s dokazima o ispunjavanju uvjeta iz natječaja dostavljaju se isključivo putem mrežne poveznice: <https://posao.pmf.hr/opening-login?openingUUID=89e78394-4a4a-4648-8d37-355218854439>
4. u suradničko zvanje i na radno mjesto poslijedoktorand iz područja prirodnih znanosti, polje fizika, grana nuklearna fizika (teorijska), na određeno vrijeme, u punom radnom vremenu, za rad na Projektu TTP-2018-07-3554 “Exotic Nuclear Structure and Dynamics”, u Zavodu za teorijsku fiziku pri Fizičkom odsjeku Prirodoslovno-matematičkog fakulteta– 1 izvršitelj
Ponude s dokazima o ispunjavanju uvjeta iz natječaja dostavljaju se isključivo putem mrežne poveznice: <https://posao.pmf.hr/opening-login?openingUUID=0699e331-f326-4f2c-a155-60292f7479fd>
Sve informacije o uvjetima natječaja objavljene su i nalaze se na službenoj internetskoj stranici Prirodoslovno-matematičkog fakulteta www.pmf.unizg.hr/natjecaji.
Rok za podnošenje prijava na sve točke natječaja je 30 dana, po objavljivanju natječaja u “Narodnim novinama”.
Rezultati natječajnog postupka objavit će se na službenoj internetskoj stranici PMF-a: www.pmf.unizg.hr (Natjecaji).

SVEUČILIŠTE U SPLITU
Studij HOTELIJERSTVO I GASTRONOMIJA
Na temelju Odluke Vijeća studija Hotelijerstvo i gastronomija na 16. sjednici Vijeća studija od 29. travnja 2022. godine objavljuje se
NATJEČAJ
- izbor jednog suradnika suradničko zvanje asistent i radno mjesto asistent u području društvenih znanosti, polje kineziologija;
- za izbor jednog suradnika u naslovno suradničko zvanje asistent u području humanističkih znanosti, polje filologija, grana germanistika.
Klasa: 112-01/22-01/21
Urbroj: 2181-202-2-1-22-1
Split, 20. svibnja 2022. godine
Sve informacije o uvjetima natječaja i načinima prijave na natječaj objavljene su i nalaze se na službenoj internetskoj stranici Sveučilišta u Splitu unist.hr/natjecaji/.

Na temelju Odluke Fakultetskog vijeća od 17. svibnja 2022. godine
SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
FAKULTET STROJARSTVA I BRODOGRADNJE
objavljuje
NATJEČAJ za izbor
1. Jednog suradnika u suradničkom zvanju i radnom mjestu poslijedoktoranda na HRZZ projektu “Istraživanje puteva energetske tranzicije - međuovisnost “power-to-X” tehnologija, tehnologija odgovora potrošnje i povezivanja tržišta energijom (INTERENERGY)” za područje tehničkih znanosti, znanstveno polje strojarstvo ili elektrotehnika, u Zavodu za energetska postrojenja, energetiku i okoliš na Katedri za energetska postrojenja i energetiku, na određeno vrijeme od 18 mjeseci.
2. Dvoje suradnika u suradničkom zvanju naslovnog asistenta, za područje tehničkih znanosti, znanstveno polje strojarstvo u Zavodu za konstruiranje.
Sve informacije o uvjetima natječaja i načinima prijave na natječaj objavljene su i nalaze se na službenoj internetskoj stranici Fakulteta strojarstva i brodogradnje u Zagrebu, www.fsb.unizg.hr.

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
FAKULTET ELEKTROTEHNIKE I RAČUNARSTVA

UNSKA 3, 10000 ZAGREB

RASPISUJE

NATJEČAJ

za upis studenata na poslijediplomski specijalistički studij

TRANSFORMATORI

za stjecanje akademskog stupnja sveučilišni/a specijalist/specijalistica transformatora (univ.spec.transf.). Na poslijediplomski specijalistički studij mogu se upisati kandidati sa završenim sveučilišnim diplomskim studijem iz elektrotehnike ili strojarstva kojim se stječe najmanje 240 ECTS bodova (4 godine). Potrebno je znanje engleskog jezika.
Broj slobodnih mjesta: 25 ukupno.
Školarina iznosi 35.000,00 kuna, a plaća se u dvije rate u iznosu od 17.500,00 kn pri upisu u prvi i drugi semestar. Nastava započinje u listopadu 2022. godine.
Prijave na natječaj šalju se poštom na Fakultet elektrotehnike i računarstva u Zagrebu, Unska 3 od objave natječaja do zaključno 1. srpnja 2022. godine.
Detaljnije informacije o studiju dostupne su na adresi: http://www.fer.unizg.hr/studiji/specijalisticki_studiji/transformatori
Kontakt osoba je Valentine Čale, prof., tel: 01/6129-920, e-mail adresa: specijalisticki.studij@fer.hr.
Prijavni obrazac dostupan je na adresi:
http://www.fer.unizg.hr/studiji/specijalisticki_studiji/transformatori/obraci_i_upute

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
FAKULTET ELEKTROTEHNIKE I RAČUNARSTVA

Unska 3, 10000 Zagreb

RASPISUJE

NATJEČAJ

za upis studenata na poslijediplomski sveučilišni doktorski studij Elektrotehnika i računarstvo za stjecanje akademskog stupnja doktora/doktorice znanosti (6 semestara, prvi upisni rok u ak. god. 2022./2023.) iz područja tehničkih znanosti, znanstvenih polja
ELEKTROTEHNIKA I RAČUNARSTVO
Studenti mogu upisati studij u trajanju od 3 godine (studij u punom radnom vremenu) ili studij s produženim trajanjem istraživačkog rada, u trajanju od 5 godina (studij s dijelom radnog vremena).
Broj mjesta: 30 ukupno.
Studenti doktorskoga studija plaćaju školarinu u iznosu od 60.000,00 kuna, a plaća se u ratama od 10.000,00 kn po semestru. Nastava započinje u listopadu 2022. godine.
Prijave se primaju u pisarnici Fakulteta elektrotehnike i računarstva Sveučilišta u Zagrebu, Unska 3, svakog radnog dana od 9.00 do 13.00 sati, od objave natječaja do zaključno 25. kolovoza 2022. godine.
Razgovor s pristupnicima obavezan je dio upisnoga postupka, a održat će se u utorak 30. kolovoza i u srijedu 31. kolovoza 2022. godine od 9.00 do 15.00 sati. O terminu i načinu održavanja razgovora pristupnici će dobiti obavijest elektroničkom poštom.
Detaljnije obavijesti mogu se dobiti na telefon (01) 6129 920 ili adresu e-pošte: doktorski.studij@fer.hr, a publikacija o poslijediplomskom doktorskom studiju može se pogledati na: http://www.fer.unizg.hr/studiji/doktorski_studij

Na temelju odluke Fakultetskog vijeća Klasa: 112-01/22-01/0010 Ur. broj: 2181/206-03-03-22-0004 od 20. svibnja 2022. godine.

SVEUČILIŠTE U SPLITU,
FAKULTET ELEKTROTEHNIKE, STROJARSTVA I BRODOGRADNJE,

RASPISUJE

NATJEČAJ

za izbor
-jednog nastavnika u znanstveno-nastavno zvanje izvanrednog profesora za znanstveno područje tehničkih znanosti, polje elektrotehnika i odgovarajuće radno mjesto.
Sve informacije o uvjetima natječaja i načinima prijave na natječaj objavljene su i nalaze se na službenoj internet-skoj stranici Fakulteta elektrotehnike, strojarstva i brodogradnje u Splitu, www.fesb.unist.hr.

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
PRIRODOSLOVNO-MATEMATIČKI FAKULTET

Zagreb, Horvatovac 102a

Fakultetsko vijeće Prirodoslovno-matematičkog
fakulteta na temelju članka 80. Statuta Fakulteta raspisuje

NATJEČAJ

za izbor
u suradničko zvanje i na radno mjesto asistent iz područja prirodnih znanosti, polje matematika, na određeno vrijeme, u punom radnom vremenu pri Matematičkom odsjeku Prirodoslovno-matematičkog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu – 1 izvršitelj.
Sve informacije o uvjetima natječaja objavljene su i nalaze se na službenoj internetskoj stranici Prirodoslovno-matematičkog fakulteta <http://www.pmf.unizg.hr/natjecaji>.
Pristupnici ponude s dokazima o ispunjavanju uvjeta iz natječaja dostavljaju se isključivo putem mrežne poveznice:
<https://posao.pmf.hr/opening-login?openingUUID=da5ac314-30f7-48c6-8302-e3695b3e1574>
Rok za podnošenje prijave na natječaj je 30 dana po objavljivanju natječaja u "Narodnim novinama".
Rezultati natječajnog postupka objavit će se na službenoj internetskoj stranici PMF-a: <http://www.pmf.unizg.hr/natjecaji>.

STUDENTSKA KOLUMNA ZG / VRIJEME ZA KULTURU

Povratak LMF festivala na zagrebačko more

Piše: **DOMINIK OMERVIĆ**

Bliži nam se jedan od najuzbudljivijih glazbenih festivala na ovom području. Riječ je o glazbenom festivalu "Let the Music be Free", poznatijem pod svojom kraticom LMF festival, koji će se održati na Jarunu od 3. do 5. lipnja. Ovaj festival prava je poslastica za sve ljubitelje elektroničke glazbe, ali i za sve one željne dobrog provoda i zabave. Da se od LMF-a može očekivati ne- očekivano, govori i činjenica da festival želi postati mjesto koje "oslobađa" glazbu od ograničenja ili žanrovskih obilježavanja. Na festivalu će nastupiti četrdesetak DJ-eva, među ostalima, Fisher, Claptone, Gorgon City, Nora En Pure, Solorado te Artbat. Artbat su ujedno i jedni od prvih

izvođača koji su potvrdili dolazak u Zagreb. Riječ je o ukrajinskom dvojcu koji će publici pokazati i dokazati zašto ih se naziva "kijevskom senzacijom". No ipak, smatramo kako će najveću pozornost privući australski DJ, hitmejer i producent Fisher, koji se trenutačno smatra jednom od najvećih zvijezda elektroničke glazbe. O njegovoj talentiranosti govore i milijunski pregledi na glazbenim platformama te pjesma "Losing It", koja je dosegla svjetsku popularnost i Fisheru osigurala poziciju na Top 100 DJ Mag listi najboljih svjetskih DJ-eva. Osim pozitivne energije, naš je savjet da se opremite i sprejem protiv komaraca te da vodite računa o dovoljnom unosu tekućine jer se pretpostavlja da će biti jako vruće!

STUDENTSKA KOLUMNA ZG (2) /VRIJEME ZA KULTURU (2)

Kazališna predstava *Halo, halo, ovdje Radio Zagreb* u ZKM-u

Piše: **ANA AVRAMOVIĆ**

Halo, halo, ovdje Radio Zagreb predstava je Zagrebačkog kazališta mladih, redateljice Pavlice Bajsić Brazzoduro. Predstava je dobila naziv prema najpoznatijim riječima izgovorenim u radijskom eteru na hrvatskom jeziku ikad, a svakog 15. svibnja ponavljaju se u čast obilježavanja Radio Zagreba, koji je sa svojim radom počeo davne 1926. godine. Glavni lik ove predstave, ujedno i osoba koja je samo prema sjećanju snimila te slavne riječi direktora radija, jest Božena Begović, glumica, spikerica, dramatičarka, prevoditeljica, ravnateljica Pionirskog kazališta (današnji ZKM) i još mnogo toga. Božena Begović (glumica Barbara Prpić) rodila se 1901. godine u Splitu, a kći je slavnog književnika Milana Begovića i dubrovačke pijanistice Paule Goršetić. Njezin je život zasigurno obilježila i slava njezina oca. Njegov uspjeh zapravo je ograničavao njezin osobni uspjeh – više ljudi ju je poznavalo po njegovu, a ne po njezinu radu. Ono što je možda najtužnije jest koliko malo ljudi uopće zna tko je zapravo ona, što je i prikazano u obliku kratke ankete ljudi, čiji se odgovori čuju kao popratni zvuk u predstavi. Zaista se puno toga može doznati i naučiti iz njezina primjera jer je Božena Begović svojim radom i životom neopisivo utjecala na "blagodati" koje imamo danas, samim time što je inzistirala na, primjerice, osnivanju kazališta, ali i, najvažnije od svega, na pravima žena, koja su u vrije-

me njezina života bila na sramotnoj razini. Vrlo dramatično je u predstavi prikazana njezina borba s mizoginijom, bolešću i bijedom, što ju je pratilo zapravo tijekom cijelog njezina (relativno kratkog) života. Umrula je 1966. u Zagrebu. Ujedno, u predstavi je na neki način prikazana i kritika svih režima u kojima je živjela. Dojmu su pridonijele i snimke razgovora u pozadini s Boženom i ljudi koji su obilježili njezin život, kao što je i ona njihov. Osim toga, scenografija i kostimografija vjerno su dočarale razdoblja u kojima je živjela i kao da vas potpuno vrate u to razdoblje povijesti. Iako se neki dijelovi predstave na prvu čine možda malo "zbrčkani" i nedorečeni, sada, kada su se dojmovi slegnuli, jasno je da se s tom zbrkom upravo htjelo i prikazati kako je njezin život izgledao – konstantna borba i muka, ali i nevjerojatan Boženin duh, koji nikad ne posustaje. Činila se kao nesretna osoba, pomalo neostvarena s obzirom na sve prilike koje su joj potencijalno uskraćene. Ipak, unatoč svemu tome, dok se zbog bolesti nije povukla, nikad nije odustajala i vrlo je jasno znala što želi. Božena Begović je vrlo važna osoba u povijesti, kako naše, tako i svjetske, koja se cijeli svoj život borila za ravnopravnost i emancipaciju, a ujedno i pokazala svoju iznimnu sposobnost i požrtvornost. Predstavu je moguće pogledati u Zagrebačkom kazalištu mladih u čak pet termina tijekom lipnja: 4., 5., 17., 18. i 19. 6., u 20 sati. Sve dodatne informacije mogu se pronaći na službenoj stranici ZKM-a.

STUDENTSKI STANDARD

Besplatni bicikli za studente u Splitu

PIŠE
MATEJ SUNARA

Nije slučajno da bicikl postaje omiljeno prijevozno sredstvo u gradovima. Bicikliranje pridonosi poboljšanju fizičkog i mentalnog zdravlja, biciklistima treba manje vremena za dolazak na određite pa se na taj način štedi vrijeme, bicikliranje smanjuje troškove putovanje pa na taj način štedimo novac, i bicikliranje ne zagađuje okoliš.

Od sada će studenti stanari studentskih domova u Splitu moći besplatno uživati u blagodatima bicikliranja. Studentski centar u Splitu omogućio je 20 novih bicikla za stanare domova u Spinutu, te 20 bicikla za stanare doma na Kampusu. Svaki student koji želi koristiti bicikl mora doći do recepcije doma, potpisati ugovor za korištenje bicikla i preuzeti ključ zaštitnog lokota. Od studenata se očekuje da uživaju u vožnji “najlipšim gradom na svitu”, ali i da se ponašaju odgovorno prema biciklu koji koriste.

Također, od idućeg tjedna počinje bicikliranje studenata po isplaniranim turama. Jedna od njih je *Marjanska tura*, koja je odradena ovog tjedna i s kojom je i službeno počelo besplatno korištenje bicikla.

“Naravno da će bicikli biti studentima na korist. Moći će ih koristiti u slobodno vrijeme, ali ćemo i mi organizirati posebne ture po gradu. Prvo smo odradili ovu marjansku jer ipak je Marjan najljepši dio Splita”, govori Roko Goreta, student Kineziološkog fakulteta u Splitu.

Na prvoj je vožnji sudjelovalo petnaestak studenata koji nisu krili zadovoljstvo projektom. “Projekt je odličan jer studenti u slobodno vrijeme mogu rekreativno voziti bicikle. Mogu otići do plaže, do Marjana ili neke

druge lokacije i lijepo se zabaviti”, kazao je student FESB-a Karlo Milinković nakon završetka ture na Prvoj vidilici. “Mislim da je ovo dobar projekt Studentskog centra u Splitu, da studenti koji su prekranci obavezama na fakultetu naprave mali odmak od obaveza i da se rekreiraju u prirodi”, dodaje Ivan Goreta, student Kineziološkog fakulteta u Splitu.

Nadamo se da će studenti uživati u biciklima i da će ih koristiti što više. Bicikliranjem se brinu za svoje zdravlje, ali i za grad u kojem žive.

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU

FAKULTET ELEKTROTEHNIKE I RAČUNARSTVA

Zagreb, Unska 3
RASPIŠUJE

NATJEČAJ

za izbor u zvanja i na radna
mjestu:

1. Nastavnik u znanstveno-nastavnom zvanju redoviti profesor u trajnom zvanju - 1 izvršitelj na neodređeno vrijeme s punim radnim vremenom,
 2. Nastavnik u znanstveno-nastavnom zvanju redoviti profesor - 1 izvršitelj na neodređeno vrijeme s punim radnim vremenom,
 3. Nastavnik u znanstveno-nastavnom zvanju izvanredni profesor - 2 izvršitelja na neodređeno vrijeme s punim radnim vremenom,
 4. Nastavnik u znanstveno-nastavnom zvanju docent - 1 izvršitelj na neodređeno vrijeme s punim radnim vremenom,
 5. Nastavnik u naslovnom znanstveno-nastavnom zvanju redoviti profesor u trajnom zvanju - 1 izvršitelj,
 6. Suradnik u suradničkom zvanju poslijedoktorand - 4 izvršitelja na određeno vrijeme s punim radnim vremenom,
 7. Suradnik u suradničkom zvanju asistent - 3 izvršitelja na određeno vrijeme s punim radnim vremenom,
 8. Doktorand u suradničkom zvanju asistent - 1 izvršitelj na određeno vrijeme s punim radnim vremenom.
- Rok za prijavu je 30 dana od dana objave natječaja. Uvjeti rada i ostali detalji natječaja za pojedinačna radna mjesta nalaze se na stranici www.fer.hr

STUDENTSKI STANDARD

Bilijar, stolni nogomet, pikado ili PlayStation? Sve može u hostelu ‘Spinut’

PIŠE **MATEJ SUNARA**

Studenti stanari hostela “Spinut” u Splitu bogatiji su za jedan kvalitetan sadržaj koji će dobaro uljepšati njihov boravak u domu. Nešto više od 120 metara četvornih u prizemlju hostela prenamijenjeno je u moderan prostor za druženje.

Odgovor na pitanje kako kvalitetno utrošiti slobodno vrijeme sada se nameće sam od sebe. Dva stola za bilijar, stolni nogomet, tri pikada, dva PlayStationa, tri velike televizije, kauči, fotelje, barski stolci i stolovi pogodni za igranje društvenih igara, za svakog po nešto.

Ovo je samo jedno u nizu infrastrukturnih ulaganja Studentskog centra u Splitu za podizanje studentskog standarda. Već u prva dva tjedna korištenja ovog prostora je jasno da je riječ o pogodnoj investiciji. Interes studenata je velik i vrlo je brzo postao njihovim dnevnim boravkom.

Novouređeni
prostor u
hostelu
‘Spinut’

KNJIŽEVNA PREPORUKA

Što biste dali za još samo par trenutaka s voljenom osobom? Time se bavi ova kolekcija kratkih priča

Piše **KATARINA MALJKOVIĆ**

Što biste promijenili kada biste se mogli vratiti u prošlost? Što biste dali za još samo par trenutaka s voljenom osobom? Upravo tim pitanjima bavi se kolekcija kratkih priča Toshikazua Kawaguchija *Prije nego što se kava ohladi*, dajući nam uvid u živote osoba koji ulaskom u naizgled običan kafić dobivaju unikatnu mogućnost da se vrate u prošlost i imaju taj jedan, posljednji, razgovor s voljenom osobom – sve dok se kava ne ohladi.

Prvobitno debitirajući na kazališnoj sceni u Japanu, predstava *Prije nego što se kava ohladi* osvojila je mnogobrojne nagrade i pohvale, pogotovo za dramaturga Toshikazua Kawaguchija. Popularnost predstave Kawaguchija je inspirirala da ovu kazališnu dramu 2015. godine adaptira u svoj prvi roman, koji ubrzo postaje međunarodni bestseller, a filmska adaptacija uslijedila je 2018. godine.

U uličici u Tokiju nalazi se neobičan i legendaran kafić *Funiculi Funicula* koji još od 1874. godine služi pažljivo pripremljenu i kuhanu kavu. Trenutni vlasnici kafića su braćni par Kei i Nagare, a pomaže im studentica Kazu. Legenda kaže da kafić *Funiculi Funicula* nudi svim posjetiteljima posebno iskustvo: priliku za putovanje kroz vrijeme – naravno, uz nekoliko pravila. Kupci moraju sjesti na točno određeno mjesto u kafiću, i to za stol najdalje od vrata za kojim obično sjedi duh žene koja čita uvijek istu knjigu, a prilika za sjesti nudi se samo jednom dnevno – kada žena odlazi na zahod. Posjetitelji ne mogu napustiti kafić, što znači da im se – za vidjeti željenu osobu – isplati otići samo u vrijeme kada sigurno znaju da će ona biti tu. Svojim djelima ništa u prošlosti ne mogu promijeniti, te njihov posjet neće ostaviti nikakav trag u sadašnjosti i budućnosti. I, kao što kaže sam naslov knjige, imaju vremena dok se kava ne ohladi – jer, ako se ne vrate na vrijeme, sami će postati duh i živjeti sudbinu žene u kafiću.

Četiri isprepletena poglavlja nude priče o posjetiteljima koji su u kafić došli upravo zbog jedinstvene mogućnosti putovanja kroz vrijeme, te kroz roman pratimo životne priče četiri lika koji žele drugu priliku u ključnom trenutku u svojim životima. Poslovna žena Fumiko očajnički želi biti otvorenija i ranjivija tijekom svog posljednjeg sastanka s dečkom Gorom prije nego što se on preseli raditi u Sjedinjene Američke Države.

Medicinska sestra

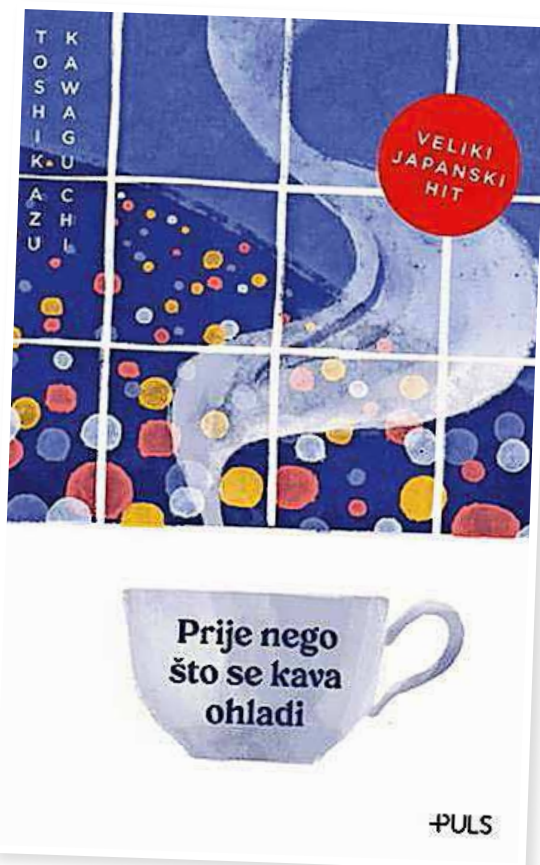
je ni bila nešto promijeniti. Poanta je, zapravo, da samo imamo tih par trenutaka.

Paradoksi žanra putovanja kroz vrijeme

Donoseći odluku da se prošlost ne može promijeniti, Kawaguchi uklanja uobičajene paradokse žanra putovanja kroz vrijeme: nemamo Martyja McFlyja čije postojanje ovisi o tome da se njegovi roditelji upoznaju, niti Biffa koji će mlađem sebi odnijeti sportski almanah i postati milijarder.

Umjesto propitkivanja mehanizama i fizike putovanja kroz vrijeme i efekta leptira koji odjekuje od naših odluka, Kawaguchi ulazi u suštinu ljudskog postojanja. To pitanje koje si postavljamo – *zašto?* – ostaje bez obzira na stvarnost mogućnosti povratka u prošlost i mijenjanja situacije, jer za sami povratak potrebno nam je žaljenje za odlukama koje smo donijeli i shvaćanje da su stvari mogle ispasti bolje da smo samo drukčije postupili. Bitna je refleksija glavnih likova koji kroz sami povratak sebi daju mogućnost da napokon procesuiraju osjećaje i traume koje ih tište, te da si daju dopuštenje da nastave živjeti i mirno zatvore jedno poglavlje svog života, bez žaljenja. Jer, žaljenje se uglavnom ne može riješiti promjenom samih događaja – na što su nam već ukazale mnoge brojne priče na filmu i televiziji te u knjigama koje su se bavile tom tematikom. Naša tuga i žaljenje su unutarnje emocije koje možemo riješiti samo ako se duboko zagledamo u sebe i damo si dopuštenje da si oprostimo, kao što si trebaju oprostiti neki od likova u djelu; ili pak trebaju si dati dopuštenje za hrabrost pred upuštanje u nepoznato; ili dopuštenje za oprostaj od onoga što su nekada imali i upustiti se u ono što im tek dolazi, koliko god to bolno bilo.

Konačna poruka meni je predivna: ne mogu se promijeniti događaji, ali možemo se promijeniti mi sami – i možemo ponovno vidjeti voljenu osobu, iako je ne možemo nužno spasiti. Jer, bar smo s njom. Barem na nekoliko trenutaka. Barem dok se kava ne ohladi.

Kohtake želi još jednu priliku da razgovara sa svojim suprugom Fusagijem prije nego što mu Alzheimerova bolest uzme sjećanje na nju. Vlasnica obližnjeg bara Hirai želi razgovarati sa svojom mladom sestrom Kumi, koju je puno godina izbjegavala, a sada za tim žali. Naposljetku, vlasnica Kei želi baciti pogled u budućnost kako bi upozнала svoje nerođeno dijete.

Zasigurno se pitate zašto bi netko želio putovati u prošlost ako ne može promijeniti sadašnjost ili budućnost? Zašto se truditi? Zašto se ponovno otvarati toj boli – boli prekida, posljednjeg trenutka kada bi vas muž pogledao pogledom prepoznavanja i ljubavi koji uskoro više nikada nećete opet dobiti, posljednjeg susreta sa sestrom koja će poginuti iznenada i tragično? Sve su to potpuno važeća pitanja koja sam i sama imala, no čitajući knjigu i upijajući priče glavnih likova, shvatila sam da poanta nikada ni-

DNEVNIK SPLITSKE STUDENTICE (16)

Plan za lito je ladovina i skripte - najomiljenije studentsko štivo za na plažu

Piše **LUCIJA GRGIĆ**

Uoh-uoh-uoh, ljeeto nam se vratilo, ouh-ouh-ouh, ljeeto nam se vratilo u graad...

A s njim i stranci. I komarci. Svugdi su. Al nećemo danas ni o strancima ni o komarcima.

Za početak, sritna "kako si ti biiila/biiil" sezona svim sirelama i sircima. I da, ukrala san bazu s nekog memea, al baš mi je dobra.

I ja spadam u tu kategoriju porculanske lutke, aristokratske puti ili kako god je još zove-mo, da bi nan bilo lakše šta se na nama koji smo ka čovječje ribice može promatrat krvo-žilni sustav koliko smo blidi. I svake godine se opremimo marmeladama, džemovima i ostalim namazima kojima ćemo se trackat da bi napokon uvatili malo boje. Ma barenko onu pinkicu da se vidi štrika od kupaćeg. Al ne da se boja tako lako uvatit.

Na kraju uglavnom ispadne tako da se par puta poprži-mo na suncu i onda uvatimo onu rak crvenu boju pa se idućih pet dana točamo u jogurt. Ljudi misle da smo Česi ili Poljaci koje je HGSS upravo spasija s Biokova nakon višesatnog cvrčanja na suncu u šlapicama.

Pa kupaš li se ti?

Oni koji su te sriće pa imaju i svitlu kosu i oči možda prođu i pod Norvežane ili Šveđane. Oni se ne pentraju toliko po planinama, ali se vrlo hrabro sunčaju. Trud se svakako isplati jer nakon dva tjedna prženja na sun-

cu nema šanse da neko ne primijeti da su bili na ljetovanju. U svakom slučaju, nakon toga smo osuđeni na hlad, dok ljubomorno gledamo ostale popečke zlatnosmeđe boje kako se okriću na suncu. I onda slijede uvijek ista pitanja popraćena vrlo inovativnim idejama kako uvatit malo boje: Pa kupaš li se ti? Ajde malo na more pa ćeš uvatit boje.

Kupan se i iden, al očito nisan toliko dobar lovac. Jedino šta mogu uvatit je sunčanica.

Zato san ove godine odlučila da neću vatat boju. Nek ona uvatit mene jer meni je dosta pedeset nijansi crvene. Rezerviran misto u hladu do kraja lita i baš me briga. Neka se vidi cila raskoš krvožilnog sustava.

Dakle, plan za ovo lito je ladovina i skripte - najomiljenije studentsko štivo za na plažu. Sa svakim rokon je sve više jasno ko radi sezonu. Po evoluciji sunčanih rukava se vidi ko radi u kafićima, na štandovima, brodovima i slično. A vidi se i ko radi noćne. Oni ne uvate boju po rukama, nego ispod očiju. Evolucija podočnjaka ide od svitloplave do skoro crne. Al dobro je to sve.

Nakon sezone ćemo popunjavat sunčane rukave i praznit jastučiće ispod očiju jer nakon sezone kreće studentska sezona. Kad smo se naradili i položili sve šta smo tribali, triba malo i stat i guštat. Doć sebi i otić negdi. To je vrime za napunit baterije. Dotad, sritno nan. Ima lita, ima rokova.

De gustibus (et coloribus) non est disputandum.

Zagreb

Novi redoviti profesori hrvatskih sveučilišta

Aleksandar Battista Ilić izabran je u umjetničko-nastavno zvanje redovitog profesora – trajno u umjetničkom području, polje likovne umjetnosti, grana animirani film i novi mediji

Mario Božić izabran je u znanstveno-nastavno zvanje redovitog profesora – trajno u području biotehničkih znanosti, polje šumarstvo, grana uređivanje šuma

Frano Dulibić izabran je u znanstveno-nastavno zvanje redovitog profesora – trajno u području humanističkih znanosti, polje povijest umjetnosti

Dragutin Ivanec izabran je u znanstveno-nastavno zvanje redovitog profesora – trajno u području društvenih znanosti, polje psihologija

Lidija Kos Stanišić znanstveno-nastavno zvanje redovite profesorice – trajno u području društvenih znanosti, polje politologija, grana međunarodni odnosi i nacionalna sigurnost

Stjepko Pleština izabran je u znanstveno-nastavno zvanje redovitog profesora – trajno u području biomedicine i zdravstva, polje kliničke medicinske znanosti, grana patofiziologija

Kristijan Posavec znanstveno-nastavno zvanje redovitog profesora – trajno u području tehničkih znanosti, polje rudarstvo, nafta i geološko inženjerstvo, grana geološko inženjerstvo

Anita Slavica izabrana je u znanstveno-nastavno zvanje redovite profesorice – trajno u području biotehničkih znanosti, polje biotehnologija, grana inženjerstvo

Dubravka Škevin izabrana je u znanstveno-nastavno zvanje redovite profesorice – trajno u području biotehničkih znanosti, polje prehrambena tehnologija, grana inženjerstvo

Željko Zečić izabran je u znanstveno-nastavno zvanje redovitog profesora – trajno u području biotehničkih znanosti, polje šumarstvo, grana šumarske tehnologije i menadžment

Josip Baće izabran je u umjetničko-nastavno zvanje redovitog profesora u umjetničkom području, polje likovne umjetnosti, grana grafika

Velibor Jelčić izabran je u umjetničko-nastavno zvanje redovitog profesora u umjetničkom području, polje kazališna umjetnost (scenska i medijska umjetnost)

Mate Matišić umjetničko-nastavno zvanje red. prof., umjetničko područje, polje filmska umjetnost (filmske, elektroničke i medijske umjetnosti pokretnih slika), grana filmska dramaturgija i scenarij

Natalija Nikpalj izabrana je u umjetničko-nastavno zvanje redovite profesorice u umjetničkom području, polje likovne umjetnosti, grana grafika

Darije Petković izabran je u umjetničko-nastavno zvanje redovitog profesora u umjetničkom području, polje primijenjena umjetnost, grana fotografija

Neven Ricijaš izabran je u znanstveno-nastavno zvanje redovitog profesora u području društvenih znanosti, polje edukacijsko-rehabilitacijske znanosti

Tamara Turza-Bogdan izabrana je u znanstveno-nastavno zvanje redovite profesorice u području humanističkih znanosti, polje filologija, grana kroatistika

Branko Bognar izabran je u znanstveno-nastavno zvanje redovitog profesora – prvi izbor u području društvenih znanosti, polje pedagogija

Maja Đurinović izabrana je u umjetničko-nastavno zvanje redovite profesorice – prvi izbor u umjetničkom području, polje plesna umjetnost i umjetnost pokreta

Marijan Herceg izabran je u znanstveno-nastavno zvanje redovitog profesora – prvi izbor u području tehničkih znanosti, polje elektrotehnika

Igor Kralik izabran je u znanstveno-nastavno zvanje redovitog profesora – prvi izbor iz interdisciplinarnog područja znanosti (izborna polja: poljoprivreda i ekonomija)

Zlata Kralik izabrana je u znanstveno-nastavno zvanje redovite profesorice – prvi izbor u području biotehničkih znanosti, polje poljoprivreda

Anita Liška izabrana je u znanstveno-nastavno zvanje redovite profesorice – prvi izbor u području biotehničkih znanosti, polje poljoprivreda

Zadar

Martina Smolić izabrana je u znanstveno-nastavno zvanje redovite profesorice – prvi izbor u području biomedicine i zdravstva, polje temeljne medicinske znanosti za 5 % radnog vremena

Helena Štimac izabrana je u znanstveno-nastavno zvanje redovite profesorice – prvi izbor u području društvenih znanosti, polje ekonomija

Janja Filipi izabrana je u znanstveno-nastavno zvanje redovite profesorice u području biotehničkih znanosti, polje poljoprivreda (agronomija)

Bosiljka Mustać izabrana je u znanstveno-nastavno zvanje redovite profesorice u području biotehničkih znanosti, polje poljoprivreda (agronomija)

Darija Baković Kramarić znanstveno-nastavno zvanje redovite profesorice – trajno, područje biomedicine i zdravstva, polje temeljne medicinske znanosti, grana fiziologija

Split

Novi dekani na fakultetima hrvatskih sveučilišta

Ines Krasić
izabrana je u umjetničko-nastavno zvanje redovite profesorice – trajno u umjetničkom području, polje likovne umjetnosti, grana grafika

Željko Krznarić
izabran je u znanstveno-nastavno zvanje redovitog profesora – trajno u području biomedicine i zdravstva, polje kliničke medicinske znanosti, grana interna medicina

Ksenija Markov
izabrana je u znanstveno-nastavno zvanje redovite profesorice – trajno u području biotehničkih znanosti, polje biotehnologija, grana inženjerstvo

Vlatko Pejša
izabran je u znanstveno-nastavno zvanje redovitog profesora – trajno u području biomedicine i zdravstva, polje kliničke medicinske znanosti, grana interna medicina

**SVEUČILIŠTE U SPLITU
FAKULTET ELEKTROTEHNIKE,
STROJARSTVA I BRODOGRADNJE**
raspisuje
NATJEČAJ
za upis studenata na:

- POSLIJEDIPLOMSKI DOKTORSKI STUDIJ ELEKTROTEHNIKE I INFORMACIJSKE TEHNOLOGIJE,
- POSLIJEDIPLOMSKI DOKTORSKI STUDIJ STROJARSTVA, u akademskoj godini 2022./2023.
Poslijediplomski doktorski studij za stjecanje doktorata znanosti traje tri godine, odnosno šest semestara i ima ekvivalent od 180 ECTS bodova. Po završetku studija stječe se akademski stupanj doktora znanosti (dr. sc.).
Natječaj je otvoren od dana objave do zaključno 30. rujna 2022. godine.
Sve informacije o uvjetima natječaja i načinima prijave na natječaj objavljene su i nalaze se na službenoj internetskoj stranici Fakulteta elektrotehnike, strojarstva i brodogradnje u Splitu, www.fesb.unist.hr

Ivana Kuljerić Bilić
izabrana je u umjetničko-nastavno zvanje redovite profesorice u umjetničkom području, polje glazbena umjetnost, grana reprodukcija glazbe - sviranje

Viktorija Car
izabrana je u znanstveno-nastavno zvanje redovite profesorice u području društvenih znanosti, polje informacijske i komunikacijske znanosti, grana masovni mediji

Lidija Cvikić
izabrana je u znanstveno-nastavno zvanje redovite profesorice u području humanističkih znanosti, polje filologija, grana kroatistika

Željko Hraski
izabran je u znanstveno-nastavno zvanje redovitog profesora u području društvenih znanosti, polje kineziologija, grana kineziologija sporta

**UNIVERSITY OF SPLIT
FACULTY OF ELECTRICAL ENGINEERING,
MECHANICAL ENGINEERING
AND NAVAL ARCHITECTURE**
publishes the following
CALL FOR APPLICATIONS
for admission of students to:

- POSTGRADUATE DOCTORAL STUDY IN ELECTRICAL ENGINEERING AND INFORMATION TECHNOLOGY,
- POSTGRADUATE DOCTORAL STUDY IN MECHANICAL ENGINEERING for the academic year 2022./2023.
The duration of the postgraduate doctoral study programme for obtaining the doctoral degree is three years, i.e. six semesters and is equivalent to 180 ECTS credits. Following the completion of studies, the Doctor of Science (PhD) degree is awarded.
Call for applications is open starting with the publication date until 30 September 2022.
All additional information about admission requirements and application form are available at the official web site of the Faculty of Electrical Engineering, Mechanical Engineering and Naval Architecture, www.fesb.unist.hr

Osijek

Benjamin Perasović
izabran je u naslovno znanstveno-nastavno zvanje redovitog profesora u području društvenih znanosti, polje sociologija, grana posebne sociologije

Maja Miškulin
izabrana je u znanstveno-nastavno zvanje redovite profesorice – trajno u području biomedicine i zdravstva, polje javno zdravstvo i zdravstvena zaštita

Tihomir Moslavac
izabran je u znanstveno-nastavno zvanje redovitog profesora – trajno u području biotehničkih znanosti, polje prehrambena tehnologija

Lidija Tadić
izabrana je u znanstveno-nastavno zvanje redovite profesorice – trajno u području tehničkih znanosti, polje građevinarstvo

**SVEUČILIŠTE U SPLITU
SVEUČILIŠNI ODJEL ZA
STRUČNE STUDIJE**
Klasa: 112-07/22-01/01
Urbroj:
2181-193-111/1-22-43
Na temelju članka 24.
stavak 1. Temelnog kolektivnog ugovora za službenike i namještenike u javnim službama ("Narodne Novine" broj 128/17, 47/18 i 123/19), Sveučilišni odjel za stručne studije Sveučilišta u Splitu raspisuje

NATJEČAJ

I za izbore na radna mjesta 1. jednog izvršitelja (m/ž) na radno mjesto II. vrste – viši informatički referent, na neodređeno vrijeme u punom radnom vremenu
Sve informacije o uvjetima natječaja i načinima prijave na natječaj objavljene su i nalaze se na službenoj internetskoj stranici Sveučilišnog odjela za stručne studije u Splitu, www.oss.unist.hr

**SVEUČILIŠTE U SPLITU
PRIRODOSLOVNO
MATEMATIČKI FAKULTET**
raspisuje
NATJEČAJ

- za izbor jednog nastavnika u znanstveno-nastavno zvanje i na radno mjesto izva nrednog profesora, za znanstveno područje prirodnih znanosti, znanstveno polje fizika
Cjelovit tekst natječaja sa svim informacijama o uvjetima natječaja i načinu prijave na natječaj objavljene su i nalaze se na službenoj internetskoj stranici Prirodoslovno-matematičkog fakulteta u Splitu <https://www.pmfst.unist.hr/javni-natjecaji/>
Prijave se dostavljaju u roku od 30 dana od posljednje objave natječaja, na adresu: Sveučilište u Splitu, Prirodoslovno-matematički fakultet, Ruđera Boškovića 33, 21 000 Split.
Nepravovremene i nepotpune prijave neće se razmatrati niti će se podnositelji nepotpunih prijava pozivati na dopunu prijave.
O rezultatima natječaja pristupnici će biti obaviješteni u zakonskom roku.

Predrag Marić
izabran je u znanstveno-nastavno zvanje redovitog profesora – prvi izbor u području tehničkih znanosti, polje elektrotehnika

Krešimir Nenadić
izabran je u znanstveno-nastavno zvanje redovitog profesora – prvi izbor u području tehničkih znanosti, polje računarstvo

Sonja Petrović
izabrana je u znanstveno-nastavno zvanje redovite profesorice – prvi izbor u području biotehničkih znanosti, polje poljoprivreda

Brigita Popović
izabrana je u znanstveno-nastavno zvanje redovite profesorice – prvi izbor u području biotehničkih znanosti, polje poljoprivreda

Zagreb

Bojan Baletić
izabran je za dekana Arhitektonskog fakulteta

Mario Baić
izabran je za dekana Kineziološkog fakulteta

Mirko Planinić
izabran je za dekana Prirodoslovno-matematičkog fakulteta

Osijek

Emina Berbić Kolar
izabrana je za dekanicu Fakulteta za dentalnu medicinu i zdravstvo

Aleksandar Včev
izabran je za dekana Fakulteta za dentalnu medicinu i zdravstvo

JAKOV PRKIĆ / CROPIX

SVEUČILIŠNA REGATA U SPINUTU I UTRKA LEGENDI NA SPLITSKOJ RIVI

Godina Oxforda na regati Sveti Duje

Sveučilište Oxford, za koji vesla i olimpijac iz Rija i Tokija **Bernable Delarze**, osvojila je prvo mjesto, fantastično veslanje pokazala je i ekipa Splita, koja se okitila srebrnom medaljom, dok su broncu u fotofinišu osvojili veslači Cambridgea ispred Imperial Collegea

PIŠE:
MATEJ SUNARA

Jubilarni, 20. put Split je bio domaćin Međunarodne veslačke regate Sveti Duje i na taj način još jednom bio dijelom najpoznatije sportske tradicije na svijetu, utrke između najboljih osmeraca Oxforda i Cambridgea, i to samo mjesec dana nakon *Boat Race*, čuvene utrke na Temzi, u kojoj su veslači Oxforda nakon pet godina pauze vratili trofej u svoju vitrinu.

Nakon dva prilagođena izdanja regate zbog epidemije koronavirusa, ove je godine regata opet zasjala u svom starom ruhu. Na osunčanoj regatnoj stazi u Spinutu u subotu je snage odmjerilo čak 25 posada sa 17 europskih sveučilišta. Organizatori su ponosni što su u Splitu nastupile ne samo najbolje posade Oxforda i Cambridgea ikada, već prvi put i puni osmerci ženskih ekipa istih sveučilišta. Osim toga, rivalstvu na Spinutu pridružilo se još jedno britansko sveučilište – Imperial College, koji su europski studentski prvaci u osmercu.

Djevojke s Oxforda uvjerljivo su u finalu slavile ispred protivnica s Cambridgea, čime su uzvratile za ovogodišnji *Boat Race*, dok su broncom iznenadile studentice Sveučilišta u Splitu.

”Na vodi je bio predivan osjećaj, ništa slično nisam osjetila ni u jednoj utrci do sada, nadrealno. Budući da smo nedavno veslali *Boat Race*, posebno je zanimljivo i zabavno bilo priviknuti se na kraću stazu i sprint utrku. Cijelom je dužinom bilo neizvjesno, ali uspjele smo. Pobjeda i revanš su tu”, izjavila je **Anja Zehfuss**, veslačica Oxforda.

Do finala su u muškoj konkurenciji doveslali studenti Oxforda, Cambridgea, Imperial

JAKOV PRKIĆ / CROPIX

Collegea, Sveučilišta u Aachen, Jagiellonian Sveučilišta u Krakovu, Sveučilišta u Zadru i domaćina, Sveučilišta u Splitu. U revanšu Oxforda i Cambridgea, drugi put ove godine slavila je ekipa Sveučilišta Oxford, za koji vesla i poznati olimpijac iz Rija i Tokija **Bernable Delarze**. Fantastično veslanje pokazala je i domaća ekipa Splita, koja se okitila srebrnom medaljom, dok je o brončanoj medalji odlučivao fotofiniš, u kojem su za koji centimetar brži bili veslači Cambridgea ispred veslača Imperial Collegea. Možda i najzabudljivija utrka u povijesti ove regate.

”Znali smo da imamo brzinu, ali bilo je pitanje hoćemo li izdržati cijelu stazu. Ovo je najbolji rezultat Sveučilišta u Splitu u posljednjih 10 godina na našoj regati i iznimno smo ponosni što smo pobijedili ekipe poput Sveučilišta Cambridge i Imperial Collegea. Ne skrivamo ambicije, dogodne idemo

“

Fantastično je veslati na Rivi. Imali smo stvarno tri odlične utrke protiv Splita i Cambridgea. Bilo je zabavno upoznati lokalne ljude, goste iz cijele Europe i biti u Splitu”, reako je Liam Corrigan, legenda Oxforda i bivši olimpijac iz Tokija

na pobjedničko postolje”, izjavio je **Karlo Borković**, kapetan splitske ekipe. Vrijedno je spomenuti da je komentator utrke bio **Matthew Holland**, bivši veslač Sveučilišta Cambridge i pobjednik utrke *Boat Race*, koji je za BBC gostovao i komentirao ovogodišnji spektakl na Temzi.

Subota je zaključena velikim *Boathouse discom* ispred Gusara, na kojem su veslači u pravom veslačkom ambijentu proslavili ostvarene uspjehe. Upravo ovakvi događaji čine da na ovoj regati gubitnika nema jer svaki je sudionik pobjednik.

Nedjelja je, pak, bila rezervirana za tradicionalnu *Utrku legendi* na splitskoj Rivi, koja se vesla na dvije pobjede.

Prije legendarne utrke, regatnu stazu dužine 222 metra su u revijalnoj utrci isprobali veslači sveučilišta iz Aachena, Splita i Zagreba, u kojoj su Splitčani s dvije pobjede pokazali kako se vesla na domaćem terenu.

Lijepo ispunjena Riva je, uz ispijanje nedjeljne kavice, imala što vidjeti u *Utrci legendi*. Oxford i Cambridge vodili su pravi okršaj. Prvu utrku je u fotofinišu odnio Cambridge, dok je u druge dvije koji centimetar brži bio Oxford, koji je time zao kružio svoju dominaciju u ovom jubilarnom izdanju regate.

”Fantastično je veslati na Rivi. Imali smo stvarno tri odlične utrke protiv Splita i Cambridgea. Još u prvoj smo mislili da smo stigli kao prvi jer je bilo jako blizu. Zato smo za druge dvije utrke bili motivirani, uhvatili dobar ritam i brzinu i pobijedili obje. Hvala organizatorima na ovom odličnom događaju.

Bilo je zabavno upoznati lokalne ljude, goste iz Njemačke i cijele Europe i biti u Splitu”, izjavio je **Liam Corrigan**, legenda Oxforda i bivši olimpijac iz Tokija.

Unatoč brončanom odličju, legende Splita su zadovoljne jer

su dobro parirale pomlađenim posadama legendi Oxforda i Cambridgea.

”Srećom, bilo je na tri trke i nije došlo do četvrte”, našalio se **Nikša Skelin**, legenda Splita. “Što se tiče našeg osjećaja u čamcu, bilo je jako dobro, međutim presudila je snaga i mladost Oxforda i Cambridgea. Ne treba zaboraviti da se u njihovim redovima nalaze i osvajači zlatnih medalja s Olimpijskih igara u Tokiju.

Toliko dobri više nismo, ali nadam se da će iduće godine doći malo slabiji pa da imamo malo više šanse za nove pobjede”, zaključio je Nikša.

Medalje je na Peristilu podijelio rektor Sveučilišta u Splitu prof. dr. sc. **Dragan Ljutić**. U srebrnoj Cambridge posadi veslao je i **Tom Stallard**, srebrni olimpijac iz Pekinga i inženjer utrke McLaren F1 tima.

”Uz sportski aspekt, na drugom meetupu ‘Sports shaping careers – Lessons from the boat’ istražujemo poveznicu vrhunskog sporta i razolikih karijera alumni zajednice koja je veslala u Splitu. Kroz 20-godišnju tradiciju Međunarodne regate Sveti Duje izmijenile su se generacije i generacije vrhunskih europskih veslača, a neki od njih nastavili su dolaziti i nakon sportske karijere.

Zajedničko im je to da su oni obično stručnjaci i profesionalci u mnogim područjima te imaju zanimljive, pa čak i neobične karijere”, još u najavi regate rekao je **Luka Grubor**, legenda Oxforda i član organizacijskog odbora Međunarodne veslačke regate Sveti Duje. Na ovogodišnjem meetupu govorio je upravo Tom Stallard, koji je između dviju Grand prix utrka pronašao vremena za splitske studente i tech scenu.

Dvorana Spinut inkubatora bila je pretijesna za sve zainteresirane studente.